

İSMAİL BEY GASPIRALI GENÇLERDEN DENEMELER

*Dilde, fikirde,
işte birlik!*

İsmail Bey Gaspiralı
(20 Mart 1851 - 24 Eylül 1914)

Tolunhan

TÜRKÇÜ BETİK

İSMAİL BEY GASPIRAL

GENÇLERDEN DENEMELER

**İSMAİL BEY GASPIRALI
GENÇLERDEN DENEMELER**

Editör : Selçuk KIRLI
Türk Ocakları Derneği
Bursa Şubesi Yayını : 3

ISBN : 978-975-7739-77-7

Ocak 2015

askı : Özsan Matbaacılık (grafik@fozsan.com.tr)
ısarım : Ercüment KARTAL (erc.kartal@gmail.com)

SUNUŞ

“Türk Derneği”, Birinci Dünya Savaşı öncesinde ve Balkan topraklarını bütünüyle terk etmek zorunda kaldığımız yıllarda yeniden yeşerip gelişen bir “Türk Milliyetçiliği fidanıdır. Bu fidanın meyve vermesi ile kurulan “Türk Ocağı” da 1912’den günümüze uzanan asırlık bir kültür abidesidir. Bursa Türk Ocağı ise bir cihan devleti olan Türk Osmanlı’nın ilk başkentinde Cumhuriyet değerlerinin yaşatıldığı bir kültür merkezidir.

Bu merkez, tüzüğünde yer aldığı şekliyle, Türk diline, Türk edebiyatına ve Türk sanatına, özetle milletimizin yüzyıllar boyu oluşturduğu moral değerlere hizmet eden bir kültür kuruluşudur; topluma hizmet eden bir sivil toplum örgütüdür.

Bursa Türk Ocağı, yeniden çalışmaya başladığı 2003 yılından bu yana “Türk milletini yüceltmek” olarak tanımladığımız “Türk milliyetçiliği” ne hizmet etmek adına, çeşitli kültür ve sanat ortamları oluşturmakta ve sosyal faaliyetler yürütmektedir.

Bu kültür faaliyetlerinden birisi de üniversite öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerine yönelik şiir ve makale yarışmalarıdır. Bursa Türk Ocağı, düzenlediği bu yarışmalarla, gençlerimizin okuma ve yazma alışkanlıklarına hizmet ettiğine inanmaktadır. Çünkü okuma alışkanlığı nasıl okuyarak ediniliyorsa, yazma becerisi de sürekli yazarak gelişmektedir. Önemli olan gençlerimizin “sürekli okuyan ve yazan bir genç aydın” olma ideallerine cevap vermek ve ona katkıda bulunmaktır.

Bu yılın makale yarışması, “Dilde, fikirde, işte birlik” ideali ile yola çıkan ve büyük bir “Türk Dünyası” hayal eden “Bir Büyük Türk” ,İsmail Gaspıralı” adına düzenlenmiştir. Kırım’daki Türk coğrafyasının merkezi Bahçesaray’da yaşamış olan bu ülkü insanı, Türk Milletinin yetiştirdiği önemli kültür adamlarından birisidir. “Milletine hizmet etmek istiyorsan bildiğin işten başla” diyen bu çalışkanlık sembolü insan, kendisine rol modeli arayan Türk genci için de örnek bir şahsiyettir.

Bursa Türk Ocağı’nın üniversite öğrencileri ile ortaöğretim öğrencileri arası makale yarışması, İsmail Gaspıralı’nın adına yakışacak bir katılımla ve zengin bir birikimle sonuçlanmıştır. Bu nedenle ve başarılarının sürekli olması dileğiyle, yarışmaya katılan tüm öğrencileri kutluyor, eserlerin değerlendirilmesinde emeği geçen jüri üyelerine teşekkürlerimi sunuyorum.

Prof. Dr. Selçuk Kırılı
Türk Ocakları Derneği Bursa Şube Başkanı

ÖNSÖZ

“Türk Ocağı”, temeli 25 Mart 1912’de atılmış, asırlık bir “Türk Milliyetçiliği” çınarıdır. Kuruluş yıllarından bugüne Türk kültürüne, Türk tarihine, Türk diline ve Türk sanatına hizmeti görev edinmiş olan Türk Ocağı, halkçılık ve milliyetçilik yolundaki çalışmaları ile de Cumhuriyet ilkelerinin en büyük destekçisi olmuştur.

Anadolu topraklarında kurulan olan ilk Türk Ocağı şubelerinden birisi olan Bursa Türk Ocağı da Faaliyete başladığı 12 Kasım 1913 tarihinden bugüne Bursa’daki kültür ve sanat faaliyetlerinin sürekli destekçisi olmuş ve Cumhuriyet’imizin kurucusu ulu önder Atatürk tarafından da büyük destek görmüş ve takdir edilmiştir.

Yüz yılı aşan geçmişi içerisinde birkaç defa faaliyetine ara vermek durumunda kalan Bursa Türk Ocağı yeniden açıldığı 13 Ekim 2003 tarihinden bugüne, haftalık kültürel faaliyetleri ile Bursa’da, Türk kültür ve sanatının yaşatıldığı, günümüzün önemli mahfillerden birisi haline gelmiştir.

Türkiye’nin büyük Üniversitelerinden birisi olan Uludağ Üniversitesi’nin 40. Kuruluş yılında Bursa, öğrenci sayısı elli binleri bulan büyük bir üniversite şehridir. Onun ötesinde Bursa yine onlarca orta öğretim kuruluşunun, lisenin, meslek lisesinin, sosyal bilimler lisesinin faaliyet gösterdiği “liseli gençlik” şehridir. Sayıları belki yüz bin rakamı ile ifade edilebilecek olan bu dinamik genç nüfus, eğitim-öğretimin yanında Türk Kültürü, Türk Sanatı ve Türk Toplum Hayatı ile yoğrulmak ve bunun sonucunda da mensubu oldukları millete ait değerleri edinme davranışı geliştirmek durumundadır. İşte Bursa Türk Ocağı da bu bilince cevap verme adına, son üç yıldır kültür faaliyetleri içerisine “Şiir Yarışması”, “Deneme Yarışması” ve “Makale Yarışması” gibi kültür faaliyetlerini de eklemiştir. Bu yarışmalarla hedeflenen nokta, hem kültürel birikimini göstermek isteyen öğrenci için ortam hazırlamak, hem de o birikimi, verilecek ödüllerle desteklemek ve yüreklendirmektir.

Türk Ocakları’nın kuruluş felsefesi kapsamında “Türk Devleti, Türk Milliyetçiliği, Türk Kültürü, Türk Sanatı, Türkiye Cumhuriyeti, Atatürk” gibi ortak değerlerimizi konu edinen bu yarışmalar bu yıl “İsmail Gaspiralı” adına gerçekleştirilmiştir. Türk Milletinin yetiştirdiği büyük kültür ve sanat adamlarından biri olan İsmail Gaspiralı, İmparatorluk coğrafyasının dışında, Kırım’da yürüttüğü olağanüstü çalışmalarla mensubu olduğu millete hizmette örnek alınabilecek abide şahsiyetlerden biridir. Türk Ocağı ile Uludağ Üniversitesi işbirliği sonucu onun adına gerçekleştirilmiş olan “İsmail Gaspiralı Bilgi Şöleni” de yine ruhunu şad edecek bir başarı ile tamamlanmıştır.

Kırım'da 34 yıl, kesintisiz olarak "Tercüman" gibi önemli bir gazeteyi ayakta tutmuş olan İsmail Gaspıralı'nın sözleri merkez alınarak düzenlenen makale yarışmaları da hem üniversite, hem de lise öğrencilerine yönelik bir kültür faaliyeti olarak sonuçlandırılmıştır. Daha öncekilere göre oldukça nitelikli eserlerin katıldığı bu yılki yarışma, bizim açımızdan önümüzdeki yıllar için son derece ümit verici de olmuştur. Bu nedenle de Bursa Türk Ocağı Yönetimi yarışmaya katılan eserlerin basılarak çoğaltılmasına ve kalıcı olmasının sağlanmasına karar vermiştir.

Zevkin, eğlencenin, tüketimin ve sayısız dünya nimetinin olanca cömertlikle öne çıkartıldığı günümüz dünyasında, kültüre, sanata ve milli değerlere zaman ayırmak artık büyük bir özveri gerektirmektedir. Bu nedenle, yarışmaya katılan tüm öğrencilerimizi kutluyor, mensubu oldukları Türk Milletinin kültürüne hizmette yollarının açık olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Mustafa Cemiloğlu
Bursa Türk Ocağı Hars Heyeti Başkanı

100. ÖLÜM YIL DÖNÜMÜNDE DÜŞÜNCE ADAMI İSMAİL GASPIRALI HATIRASINA ÜNİVERSİTE VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ KOMPOZİYON YARIŞMASI

AMAÇ:

Gaspıralı İsmail Bey 20 Mart 1851 tarihinde Kırım'ın Bahçesaray şehrine bağlı Avcıköy'de dünyaya gelmiştir. 1867 yılında, henüz 6. sınıf öğrencisiyken Girit isyanını bastırmaya çalışan Osmanlı güçlerine katılmak üzere İstanbul'a gitmek istemiştir. Daha sonra eğitim gördüğü askerî okuldan ayrılan Gaspıralı 1868 yılında, daha 17 yaşındayken Bahçesaray'da Rusça öğretmeni yapmaya başlamış, 1872'de Viyana, Münih, Stuttgart ve Paris' gibi büyük kültür merkezlerini görmüştür. Böylece Batının güçlü ve zayıf yönlerini gözlemleme imkânı bulan Gaspıralı İsmail Bey 1874 yılında İstanbul'a gelerek Şemsettin Sami, Ahmet Midhat Efendi, Namık Kemal, Ziya Paşa, Mehmet Emin ve Necip Asım'ın düşüncelerinden de haberdar olur. 1881 yılında Genç Molla takma adıyla Akmesic'te çıkan bir gazetede "Rusya Müslümanları" başlıklı bir yazı dizisi yayımlar. Düşüncelerini halka aktarmak için 1883'te Tercüman gazetesini çıkarmaya başlar. 24 Eylül 1914'te ölür.

Gaspıralı İsmail Bey düşünceleriyle geniş bir kitle üzerinde etkili olmuştur. 19.yüzyılın sonunu idrak eden ve 20.yüzyıla doğru ilerleyen Müslüman-Türk dünyasına gazete, fikrî kitaplar, konferanslar ve edebî eserlerle seslenmiştir. O, 19. yüzyıl Türk modernleşmesinin anahtar şahsiyetlerindendir. Çağındaki bütün Müslümanlara sesini duyurmaya çalışmış, onlara modern bir batı dünyasının varlığını anlatarak bu modern yaşama katılmaları için çabalamıştır. Cehalete savaş açmış, İslâm dinini özünden uzaklaştırıp yozlaştırmaya çalışanların karşısında yer almıştır. "Dilde, işte, fikirde birlik" sloganıyla Türk dünyasını birleştirmek isteyen Gaspıralı ortak geri kalmışlığa, sosyal-ekonomik ve kültürel sorunlara karşı işbirliği sağlamak, Türklük bilincini uyandırmak amacındadır.

2014 Gaspıralı İsmail'in 100. ölüm yıldönümüdür. UNESCO 2014 yılını Gaspıralı İsmail Bey'i anma yılı olarak ilan etmiştir. Bu münasebetle Türk Ocakları Bursa şubesi ortaöğretim kurumları ve üniversite öğrencileri arasında Gaspıralı İsmail'in düşünce dünyasının daha iyi anlaşılması için ona ait olan aşağıdaki sözlerden hareketle bir kompozisyon yarışması düzenlemiştir.

KOMPOZİSYON KONULARI:

" Milletine hizmet etmek istiyorsan bildiğin işten başla" İsmail GASPIRALI' nın bu sözü ışığında Ziya GÖKALP' in " Türkçülük Türk Milletini yükseltmektir" sözünü de hatırlayarak 21. Yüzyılda milliyetçilik sözünün anlamı ile ilgili düşünceler

“ Dilde, İşte, Fikirde birlik” İsmail GASPIRALI' nın bu sözü ışığında Türk Dünyasını oluşturan devletlerin hangi alanlarda işbirliği yapabileceği, bu iş birliğinin ekonomi başta olmak üzere ne gibi faydalar sağlayacağı ile ilgili düşünce ve teklifler.”

“Aziz kardeşler! Satmak kolay almak zordur. Gitmek kolay, dönmek zordur. Yıkılmak kolay, kalkmak zordur.” İsmail GASPIRALI' nın bu sözünden yola çıkarak Rumeli'de, Kırım'da ve Orta Asya'da, vatanından göç etmek zorunda bırakılan Türkler ile ilgili düşünce ve teklifler.

YARIŞMAYA KATILIM ŞARTLARI:

Eser, daha önce hiçbir yarışmaya katılmamış ve yayımlanmamış olacaktır.

Eser, Öğrencilerin kendi ürünleri olacaktır.

Eser 2 (İki) nüsha olarak (eserin arkasına yarışmacının Okulu, Adı Soyadı, Sınıfı, Telefon numarası, Adresi ve e-posta adresi yazılmış.)teslim edilecektir.

Eser A-4 formatında bilgisayarda yazılacaktır.

BAŞVURU YERİ VE TARİHİ:

Eserler, 22 KASIM 2014 Cumartesi günü saat: 17.00' ye kadar eser sahibi öğrenciler tarafından bizzat teslim edilebileceği gibi, Okul Müdürlükleri, öğrencilerden eserleri teslim alarak topluca resmi evrak yazışmaları ile Bursa Türk Ocağının “ Kurtoğlu Mah. Yeşil Cad. no: 8/1 Yıldırım-Bursa” adresine posta ile de gönderebileceklerdir.

ÖDÜLLER:

Birinci olan esere : Dizüstü Bilgisayar.

İkinci olan esere : Tablet Bilgisayar.

Üçüncü olan esere : Dijital Fotoğraf Makinesi

4,5,6,7,8,9,10. olan eserlere Mansiyon verilecektir.

SEÇİCİLER KURULU:

Prof. Dr. Alev Sınar UĞURLU

U.Ü. Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim üyesi.

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

U.Ü. Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim üyesi.

Prof. Dr. Mustafa CEMİLOĞLU - Emekli Öğretim üyesi.

Yrd. Doç. Dr. Kelime ERDAL

U.Ü. Eğitim Fakültesi Türkçe Bölümü Öğretim üyesi.

Yrd. Doç. Dr. Erol OGUR

U.Ü. Eğitim Fakültesi Türkçe Bölümü Öğretim üyesi.

Yrd. Doç. Dr. Seher BOYKOY

U.Ü. Fen- Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim üyesi.

Yrd. Doç. Dr. Tülin Akyürek GÜRLER

U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim üyesi.

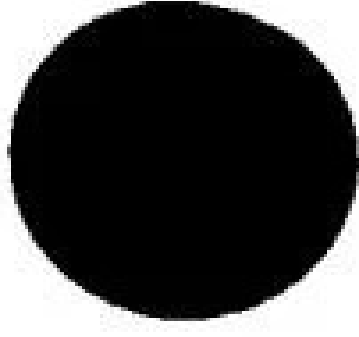
Yrd. Doç. Dr. Minara ALİYEVA

U.Ü. Eğitim Fakültesi Türkçe Bölümü Öğretim üyesi.

Yrd. Doç. Dr. Rahşan S. ÇETİNKAYA

U.Ü. Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim üyesi.

ÖDÜL TÖRENİ: 15 OCAK 2015

**TÜRK OCAKLARI DERNEĞİ
BURSA ŞUBESİ**

KAMU YARARINA ÇALIŞIR DERNEK

Kurtuluş Mah. Yeşil Caddesi Site Apt. No: 8/1 Telefon : 0224 329 7323 - 329 7324

14090 / BURSA

Sayı : 2014 / 30

01.05.2014

Konu : Kompozisyon Yarışması

VALİLİK MAKAMINA- BURSA

**İlgi : Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler
Yönetmeliği**

2014 yılı Gaspra'nın İsmail'in 100.ölüm yıldönümüdür.UNESCO 2014 yılını Gaspra'nın İsmail Bey'i anma yılı ilan etmiştir. Türk Ocakları Derneği Bursa Şubesi Yönetim Kurulu 26 Mart 2014 tarih ve 8 sayılı karar gereği, şüphesiz değerli adamı " *Dilde, ipte, fikirde birlik*" sözünün sahibi İsmail GASPİRALI'nın 100. Ölüm yıldönümü sebebiyle Ortaöğretim öğrencileri arasında kompozisyon yarışması açmayı düşünmektedir.

İlgili yönetmeliğin 22. Maddesine istinaden kamu yararına çıkarır Türk Ocakları Derneği Bursa Şubesi' nin kültürel faaliyeti ile ilgili Yönetim Kurulu Karar Fotokopisi, Şartnamemiz ve Afislerimiz ektedir.

Gerekti iznin verilmesini arz ederim.

Prof. Dr. Selçuk KIRLI
Yönetim Kurulu Başkanı

Ekteler :

- 1- Karar Defteri Fotokopisi
- 2- Yarışma Şartları ve Takvimi
- 3- Afisler.

**T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

**Sayı : 18014101/821.05/2090681
Konu: Kompozisyon Yarışması.**

26/05/2014

**TÜRK OCAKLARI DERNEĞİ BURSA ŞUBESİ
(Kurtoglu Mah. Yeşil Cad. Site Apt. No:8/1)
Yıldırım/BURSA**

İlgi : 23/05/2014 tarih ve 18014101/821.05/2067427 sayılı makam oluru.

Derneğiniz tarafından ilimiz Ortaöğretim öğrencileri arasında düzenlenmesi planlanan "Milletine hizmet etmek istiyorsan bildiğin işten başla" konulu kompozisyon yarışmasının düzenlenmesi ve yarışmaya ait afişlerin asılmasına yönelik alınan ilgi makam oluru ekte gönderilmiştir.,

Bilgilerinizi, Bakanlığımız İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 09/04/1996 tarih ve 2790 sayılı emirlerinde; "yarışmalar ile ilgili duyuru, izin onayı da eklenerek yarışmayı düzenleyen kurum ve kuruluşça yapılır" denildiğinden, ilgili duyuruların derneğiniz tarafından yapılması hususunda, gereğini rica ederim.

**Şevket BARCA
Müdür a.
Millî Eğitim Müdür Yardımcısı**

**EKLER:
1- Onay örneği (1 sayfa)**

**Recep ÇELİK
Mevza
Güvenli Elektronik İmzalı
Aşıl ile Aynıdır.
2.8.2014...**

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evrak.meb.gov.tr> adresinden 5156-0eb8-3d1b-851b-9204 kodu ile yapılabilir.

**Yeni Hükümet Konağı A Blok 16050 Osmangazi/BURSA
Elektronik Ağ: bursa.meb.gov.tr
e-posta: ortaogretim16@meb.gov.tr**

**Aynıbli bilgi için: S.DÜLGER Şb.Md.
Tel: (0 224) 256 70 00- Dahili: 189
Faks: (0 224) 256 66 80**

İÇİNDEKİLER

Nisanur YÜKRÜK	14
Fatma ÇALIŞKAN.....	16
Melis TAYŞİ	18
Asena Hitapsu DİNDAR	20
Ece SEZER.....	23
Elif ÇELİKKAYA	24
Elif ERDEM	26
Ertuğrul TURHAN	28
Furkan ÇALIŞKAN.....	30
Furkan PINAR.....	32
Hakan Berke ERKAN	34
Hakan Berke ERKAN	37
Hilal BIÇAK.....	40
Hüseyin ÇAKMAK	42
Muhammet Burak KOÇ.....	44
M. Emre PiÇAKÇİ	46
Mesut KÜÇÜK	48
Nisa Asena YILMAZ.....	50

Nutuğ Eray ŞENTÜRK.....	52
Rabia TAŞ.....	54
Rümeysa Fatıma ALTINDİŞ.....	56
Rümeysa HOMAN	58
Tarık SEZAN	59
Tolgahan USTA	61
Yüsrâ ÇAVDAR.....	64
Adem KAÇAR	66
Ayşe Bengisu AKDAĞ	71
İbrahim ŞAŞMA	75
Afra IŞIK.....	79
İlker KAPANCIGİL.....	81
Kubilay YILMAZ	83
Merve AKSOY.....	89
Sinem KAYA	92
Şeymâ YARDIMCI.....	94
Seyfullah Yılmaz ÇAĞAN.....	100

ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ

Nisanur YÜKRÜK

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

11-A / 227

Ortaöğretim

1

MÜŞTEREK DİL ORTAK ÜLKÜ DOĞRU KALKINMA

Tarihsel süreçte Türkleri müşterek bir dil, fikir, amaç etrafında birleştirmeyi kendine hedef edinmiş önemli aydınlar yaşamıştır. Belki de bunların en istikrarlı, en kararlı ve en uygun yöntemleri, kavramları üretenidir İsmail Gaspıralı.

Gaspıralı'nın bu husustaki tedbir ve yöntemleri genel yapı itibarıyla Batının faydalı fikirlerini Müslüman âleminde yaymak, Osmanlı Türkçesi'nin İstanbul'daki hamalın ve Doğu Türkistan'daki çobanın dahi anlayacağı saflıkta olmasını sağlamak ve toplumun temel unsuru olan bireylerin kişiliklerini ve zihin dünyalarını sağlam temellere oturtmak, bunun için de maarifte düzenlemelere gidilmesini sağlamaktı. Ortak bir ülkeye, ortak bir geçmişe sahip olan ulusları ulus yapan da kendi dillerinin mevcudiyetidir. 13. yüzyılın öncesinde Türkler tek bir dile sahipti. Ağız ve şiveler sadece konuşma dilinde kullanılırdı. Yazıda ise ortak dil kullanılırdı. 13. yüzyıla gelindiğinde Türkçe, araya lehçe farklılıklarının girdiği kollara ayrıldı. Bu kolların ilki Kuzey Doğu Türkçesi, ikincisi ise Batı Türkçesi idi. Buna Osmanlıca da denirdi. Fakat bu asırdan 19. yüzyılın yarısına kadar "Türk Dili" olgusu varlığını korudu. Lehçeler birlik ve beraberliğin bozulmasına sebebiyet vermedi. Ta ki 19. yüzyılın sonlarına kadar... Bu dönemde Rusya Türkistan'ı aldı. Bu durum Türk dilinde ciddi değişikliklere sebep oldu. Türkleri önce dil sonra fikir sonra da amaç olarak ayrı düşürecek politikalar izleyen, Türkleri Slavlaştırmak ve Hristiyanlaştırmak isteyen Nikolay İlminsky amacına ulaşmak için "boy şivesi" kavramını ortaya attı ve Kazak-Tatar aydınlarını etkileyerek kendi boylarına has gramer, alfabe vs. yazmalarına sebep oldu. Gaspıralı ise Türk-Tatarların lisanında birliği ilkesini ortaya attı ve her tarafta anlaşılabilir bir Türk dili yazdı. O dönem şartlarında söylenen sözler, şarkılar, türküler eğer incelenecek olursa, lisanın ortak olduğu, bazı ses değişiklikleri dışında bizleri ayrı düşürecek farklılıklar olmadığı dikkat çeker. Aslında İsmail Gaspıralıyı anlamak için Rusların bu çirkin politikasını, Türk aydınlarının halkı bu Rus tehlikesine karşı bilinçlendirme çabalarını tarihe göz atarak görmek ve müşterek bir dil yahut ortak Türk dili kavramlarının önemini idrak etmek gerekmektedir.

Umumi ve müşterek bir dil işlenmemiş haliyle dahi faydalıdır. Bu saf dili işleyecek, bu hususta ustalık kazanacak eğitilmiş kişilere ihtiyaç duyulmuştur. 19. yüzyılda kalkınmanın ve ulemanın ilerlemesinin maarife göre şekilleneceği yadsınamaz bir gerçektir. Temel hedef

âlimleri çoğaltmak, maarifin bu âlimlerle sürekli ilerlemesini ve tüm bunlara bağlı olarak kalkınmayı sağlamaktı. Sade, ortak, süsünden ve herkesin anlayamayacağı güçlükteki tamlamalardan arınmış bir Osmanlı Türkçesi, eski öğretim usulünün yetiştiremediği donanımlı âlimlerin yetişmesini sağlayacaktı. Bu dilde sadelik aşamasından sonra belki de en önemli husus milletin ve coğrafi şartların incelenmesi ve bu şartlara uygun kalkınma planlarının hazırlanmasıydı. O dönemde İslam coğrafyasında ziraat pek yaygın değildi. Üretemeyen, üretimden yeterli verimi alamayan bir toplumdan sanayide şaha kalkmasını beklemek büyük cahillik olurdu. Öncelikle ziraat ilerlemeli, sonra ise sanayi geliştirilmeliydi. Bu mantıklı yöntem Cumhuriyet Dönemi'nde daha doğru ve istikrarlı biçimde uygulandı.

İşte tüm bu usullerden yola çıkacak olursak şunu söylemek gerekir ki günümüzde Batının Müslümanları ve ifadeye milliyetçi özellik katacak olursak Müslüman Türkleri coğrafi olarak yakın kültürel olarak gayrı düşürme; ortak geçmiş ortak dil paydalarını ortadan kaldırma çabaları ne yazık ki amacına ulaşmıştır. Belki Slavlaşmadık, Hristiyanlaşmadık; fakat gayrı düştük. Ortak geçmişimizi sadece tarih kitaplarında yaşattık. "Türk dili" yerini "Azeri dili" "Kazak dili" "Tatar dili" "Özbek dili" ne bıraktı. Eski düşman dost bilindi. Kale içten fethedildi. Dilde sadelik, fikirde birlik derken dil gittikçe yabancılaştı. O zamanki ağır Arapça- Farsça tamlamaların yerini Avrupalı diller aldı. Turan ideası yerini çıkar kavgasına, hangi Türk asıllı devletin zenginleşeceği yarışına bıraktı. Değerlerimize sahip çıkamadık. Çapımızı, imkânlarımızı bilemedik. Her şeyin başı tarımdı, bunu fark etmemiz dahi 18-19. yüzyılı buldu. Hal böyle olunca Rus'u, Fransız'ı, İngiliz'i ekonominin temel taşları oldu. Onlara göre şekil aldık. Günümüzde tekrar ortak bir dili, ortak bir coğrafyayı paylaşmamız neredeyse imkânsız. Kapitalist düzenin mecbur bıraktığı bir yarış var. Her ne kadar geç katılsak da, bu yarıştan ayrılmak istemiyoruz.

Bugün pek kesin bir politika gütmesek de liberal ekonomiden yana bir çizgideyiz. Özelleşmenin, ekonomik bağımsızlığın mühim görüldüğü dönemlerdeyiz. Bu ekonomik bağımsızlık sadece kavram olarak mı kalmalı? Yoksa bu kavram ciddi bir uygulamaya mı konulmalı? Bağımsız görünüp Amerikan, İngiliz, Rus, Fransız ekonomisine bağlı olmak, halen daha tam bir ekonomik bağımsızlığa erişememiş olmak günümüzde sıklıkla eleştiriliyor. Bu eleştirinin sadece bu döneme yöneltilmiş olmasını doğru bulmuyorum. Zira yazının başından beri bahsettiğim bir tarih gerçeği var. Yaklaşık beş asırlık bir gecikmenin birkaç yılda, belki bir asırda düzeltilmesi beklenemez. Ancak bu konudaki çalışmalar hızlandırılabilir ve hedefler büyütülebilir. Sistemsiz bazı hizmetler yerine liberal ekonominin anlamına cidden uygun olacak bir güç oluşturulabilir. Böylece maddi olarak hezimete uğramaktan kurtulup tam bir ekonomik bağımsızlığı asırlık bir gecikmeden sonra kazanabiliriz. Muhitimiz, coğrafyamız bu ilerlemeye elverişlidir. Önemli olan da bu şartlara uygun bir ekonomi modeli oluşturup bu modele hakkıyla riayet edebilmektir. Zira : "Maarifin usûl-i intişârının hur bir iklim ve kavmin ahval-i hususiyetine göre muvafık bulması kaide ve kanun halindedir."

Fatma ÇALIŞKAN

Zübeyde Hanım Mesleki ve Anadolu Teknik Lisesi

11-C

Ortaöğretim

2^{si}

VATANA GERİ DÖNÜŞ

Kimimizin az da olsa bildiği, kimimizin ise “Bulgar, Boşnak, Yörük” gibi isimlendirildiği göçmenlerimiz hakkında tam olarak ne biliyoruz? Bunu sorgularken ansiklopedide, internet sitelerinde bahsedilen göçmenlerimizin tarihini sormuyorum. Göçmenlerimizin yaşadığı olayları, çektikleri sıkıntıları kastediyorum. Bir ülkenin tarihine bakmak isterseniz, evet, ansiklopediler, kitaplar, internet siteleri kaynağınız olabilir. Ancak göçleri araştırırken tek kaynağımız göçmenlerimizdir çünkü yaşanan o duyguları bilemezsiniz. O duygular kitaplara hapsedilemez. Kimi göç uğruna evladını, kimi kocasını, kimi babasını, kimi doğup büyüdüğü şehri arkasında bırakmıştır.

Peki, neden ve nasıl?

Kırım göçmenleri... Bir gece aniden yaşadığı topraklardan sürüldüler ve öyle uzun bir sürgün ki, sürgünde büyüyen Kırım çocukları... Ve ardı arkası kesilmeyen ölümler... Öyle ki, kimi zaman ölenlerin cenaze törenine kimse katılamıyordu. Sürgünde geçen kırkbeş yıl sonra eve dönüş hikâyesi... Dile kolay...

Ve Bulgaristan göçmenleri... Zulmü bizzat yaşamış, asimilasyon adı altında dinleri yasaklanıp isimleri değiştirilen göçmenlerimiz... Üzerinde Türkçe adlar var diye mezar taşlarının üzerinden traktörlerle geçildi. 1970 senesine kadar Türklere karşı kötü muamelelerde bulundu. Bir fırıncı bile Türklere düşmandı. Fırından yeni çıkan ekmekleri Bulgarlara, küflenmiş, bayatlamış ekmekleri Türklere verirdi. Ancak kötü muameleler asıl yüzünü 1970 senesinden itibaren göstermeye başladı. Komünist partisinin de başa geçmesiyle Türklere yapılan zulümler resmi bir boyut kazandı. Türkçe eğitim veren her kurum kapatılıyor, namaz kılmak yasaklanıyor, Türkçe konuşanlara para cezası uygulanıyordu. Ve bu baskıya karşı çıkan herkes bir vatan hainiymiş gibi tutuklanıp bir adada bulunan Belene hapishanesine gönderiliyordu. Kimi ise daha hapishaneye gelmeden işkenceler yüzünden ölüyordu. Tutuklananların eşleri gözü yaşlı, çocukları ise her şeyden habersiz, belki de bir daha göremeyecekleri eşini veya babasını bekliyordu.

Diğer ülkelerin de baskısıyla 1989 yılında Bulgaristan'ın Türkiye sınır kapısı Kapıkule gümrüğü açıldı. Türkiye'ye gelmek onlar için cennete gelmek gibiydi. Göçmenlerimizin yaptığı ilk şey, mutluluktan ağlayarak yere secdeye kapanmaktı.

Yugoslavya'dan, Romanya'dan, Kıbrıs'tan daha birçok göçmenimiz var. Ve her birinin ayrı ayrı çektiği sıkıntılar...

Hepsi farklı şeyler kaybetti göçte ve hepsi sıkıntılar çekti. İsmail Gaspıralı'nın sözü bu durumu en iyi şekilde açıklar: "Satmak kolay, almak zordur. Gitmek kolay, dönmek zordur. Yıkılmak kolay, kalkmak zordur."

Göçmenlerimiz sadece bulundukları yerden başka bir yere göç etmemişlerdir. Kimi Kırım'da, kimi Yugoslavya'da, kimi Makedonya'da, kimi Bosna-Hersek'te Türk oldukları için dilleri olan Türkçeyi konuşmamaları için, dinlerini yaşamamaları için zulmü, baskıyı, işkenceyi bir arada tatmıştır. Yine de hiçbirisi Türklüklerinden vazgeçmemiştir.

Göçlerin en önemli ortak özelliği ise en büyük sıkıntıları çekenlerin hep kadınlar ve çocuklar olmasıdır. Çektikleri tek sıkıntı göç etmek değildi. Kimi zaman aç kalıyorlardı. Anneler, bulabildikleri birkaç parça ekmeği yavruları aç kalmasın diye yemiyor, çocuklarına veriyordu. Türklüklerini korumak adına verdikleri bu savaşta zorlu hava koşullarına bile katlanmak zorunda kalıyorlardı. Anneler üşüyen çocuklarına üstlerinden çıkarttıkları hırkayı veriyordu. Tüm bu zorluklar sadece göç ederken de yaşanmıyordu. Geldikleri ülkede göçmen oldukları için eziliyorlardı. Hangi iş olursa olsun kadınlar durmadan çalışıyordu. Belki geldikleri ülkede bundan daha kötü koşullar olmayabilirdi. En azından başlarını sokabilecekleri bir yuvaları olurdu. Ancak kadınlar en büyük önceliği yine çocuklarına veriyordu. Onlara daha güzel bir gelecek sağlamak için tüm bu zorluklara göğüs geriyorlardı. Çocuklarını kendileri gibi Türklüğüne sahip çıkan bireyler olarak yetiştirmeyi, asıl ait oldukları yer olan Türkiye'de yaşamalarını istiyorlardı.

Atatürk ve ailesi de göç ederken büyük zorluklar çekmişti. Mustafa Kemal, Trablusgarp'ta cepheden cepheye koşarken Osmanlı parçalanıyordu. Yunanlıların Selanik'e girmesiyle Türkler Selanik'i terk etmeye başlamıştı. Zübeyde Hanım, maalesef oğlu ile göç edememişti. Bir anne olarak göç etmenin verdiği sıkıntılar yanında yavrusunu da görememesi onun için en büyük zorluktu.

Kadınlarımız sadece göçte değil, her yerde önemlidir. Önemli şairlerimizden Tevfik Fikret kadınların önemini şu sözleriyle belirtmiştir: "Düşerse kadın, alçalır beşer ." Bu söz tüm kadınlarımız için olduğu gibi göçmen kadınlarımız için de geçerlidir.

Peki, bizler göçmenlerimize nasıl davranıyoruz? Örnek verecek olursak Bulgaristan göçmenlerimize "Bulgar" diyoruz.

İsimlerinin değişmemesi, dinlerinin yasaklanmaması için ellerinden gelen her şekilde karşı koydular. "Bulgar yaşamaktansa Türk ölmeyi tercih ederiz" dediler ancak biz hala onlara "Bulgar" demeye devam ediyoruz çünkü kendimizi gerçek bir Türk zannediyoruz.

Türk olmak demek, ne Türkiye'de doğup büyümek, ne de Türkiye'de yaşamaya devam etmektir. Türk olmak; dinine, diline, bayrağına, vatanına sahip çıkmak demektir. Her göçmenimiz Türk olmanın tüm gerekliliklerini lâyıkıyla yerine getirmiştir. Bu nedenledir ki, her göçmenimizin yurdumuza gelmesi vatana geri dönüştür.

Melis TAYŞI

Ahmet Erdem Anadolu Lisesi

11-F / 97

Ortaöğretim

3. Sınıf

ÇAĞIMIZDA MİLLİYETÇİLİK

Günümüz dünyasında millet olma bilinci ve bunun beraberinde getirdiği sorumlulukların farkında olmak, bir toplumu yücelten en önemli unsurlardan biridir. Millet olma bilinci, söz konusu topluluğun aynı tarih süzgecinden geçmesi ve aynı kültür birikimiyle yoğrulmasıyla meydana gelir. Bu bilincin getirdiği sorumluluklar ise geçmişine ait değerlere saygı duymak ve milletin varlığını sürdürdüğü ortam dâhilinde yer alan kültür zenginliğini benimsemektir. Milletine bağlılık olarak da tanımlanabilen bu ve benzeri duygular milli kimlik arayışının sonucudur. Milli kimliğini bulmuş bir birey içinde bulunduğu topluma bağlıdır. Toplum menfaatlerini kendi menfaatlerinden üstün görmektedir. Bu, kısa ve öz anlamıyla milliyetçilik demektir.

Bir milleti ve ülkeyi güçlü kılan şeyler, zamana ve şartlara göre değişkenlik gösterebilir. Bu da insanların, kim olduğu ve aslında kim olmak istediğiyle ilgili sorular sormasına neden olur. Eskiden, gücün tanımı olarak kabul edilen savaş meydanlarındaki galibiyetler, yerini farklı rekabet türlerine bırakmıştır. Sağlık, eğitim, ulaşım gibi alanlardaki teknolojik gelişmeler ülkenin refah düzeyini arttırmaktadır. Buna bağlı olarak çeşitlenen iş olanakları ve iş gücü ihtiyacı, çeşitli milletlerden birçok insanı gelişmiş ülkelerin nüfusuna katmaktadır. Bu ülkelere yapılan beyin ve işçi güçleri, ülkenin hizmet, sanayi, tarım gibi alanlarda diğerlerinin önüne geçmesi anlamına gelir. Gelişmiş ülkenin halkı da dışa bağımlı sermayeyle geçimini sürdürürken hangi ırka ait olduğundan çok hangi ülkenin vatandaşı olduğunu önemser. Geldiği yeri ve bağlı olduğu milleti ikinci plana atar. Bu durumun yaygınlaşması dünyadaki güç dengelerini belirlemekle birlikte milliyetçilik duygusuna zarar verir.

21. yüzyılda milliyetçilik kelimesinin karşılığı denilebilecek görüşlerden bazıları hizmet etmeyi gerektirmektedir. Kendi ülkeneye hizmet etmeyi ve bunu yaparken faydalı olmayı hedef edinmek bu görüşün temelinde yer alır. İsmail Gaspiralı'nın "Milletine hizmet etmek istiyorsan bildiğin işten başla." sözü de aynı görüşü savunmaktadır. Bildiğimiz işten başlamak ise kişisel olarak algılandığında birçok ifadeye karşılık gelmektedir. Öğrenme, öğrendiğini hayata geçirme ve faydalı olma gibi kavramlarla örneklendirilebilir. Yıllar içinde elde ettiğimiz bilgileri en etkili şekilde kullanıp edindiğimiz tecrübelerle hayatımıza şekil vermek öğrenmenin ilk aşamasıdır. Belirlediğimiz amaca doğru ilerlerken öğrendiklerimizi kullanırız. Bu

zorlu süreçte, işimizi severek yapmak, işimize olan bağlılığımızı arttıracak gibi verimimizi de yükseltecektir. Yaptığımız iş her ne olursa olsun, bize, çevremizdekilere ve topluma faydalıysa bu, hizmet demektir. Bildiğimiz işi yapmak demek her seferinde yeni şeyler keşfedip bunları ilerleme yolunda kullanabilmektir. Bu sayede gelecek olan başarı mutlaktır. Elde ettiğimiz bu başarı, hizmet etmenin sağladığı avantajların meyvesidir. Aydınlık bir geleceğe uzanan hizmetlerin karşılığı, birlik ve dirlik halinde dimdik ayakta duran bir toplum olacaktır. Bu, memleket denilen yerler ve köşe bucak sevilen ülkenin geleceğinin parlak olmasında da büyük bir önem taşır. Ancak hizmetin sınırları yoktur. Her zaman en iyisini istemek ve bunun için gayret göstermek ülkeye hizmettir. Aynı şekilde kendini geliştirmek, bilgiye ve öğrenmeye daima açık olmak ve karşılığını hakkıyla almak da hizmet olarak nitelendirilebilir. Tüm bunlar ülke genelinde huzurun artması ve refah düzeyinin yükselmesini sağlar. Toplum fertleri birbirini sevgi, güven, barış ve kardeşlik duygularıyla kucaklar. Böyle bir iklimin oluşması, ülkenin yarınları için de emin bir ortam demektir.

Milliyetçiliği karşılayan bir başka ifade ise bütünleştirici olmak ve toplumu yüceltmektir. Onu her şeyin üstünde tutmak, yeri geldiğinde baskı altından kurtarıp mücadele etmektir. Ondaki asla vazgeçmeyip bu mücadeleye yeni bir şeyler katmaktır. Böylece, toplumun her kesimini bir arada tutmak ve ayırım gözetmeden bir çatı altında birleştirmek mümkün olacaktır. Ziya Gökalp'in dediği gibi "Türkçülük Türk Milletini yükseltmektir." Türkçülük, kim olduğunu bilmektir. Türkçülük, tarihini bilmek, ona sahip çıkmak ve gelecek nesillere aktarmaktır. Eğitimde, tarihimizi, kültürümüzü, dilimizi genç kuşaklara dinamik bir şekilde öğretip sevdirmek en önemli politika olmalıdır. Bu konuda yapılacak bilimsel çalışmalar ve araştırmalar için kurulan Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu da bu politikanın içinde yer alır. Küçük büyük herkesin faydalanabilmesi, aynı zamanda dünya kamuoyunun tarihi ve ilmi hakikatler açısından bilgilendirilebilmesi için bu tür kurumlar oldukça önemlidir. Türkçülük, Türk olmayı sevmek ve bununla gurur duymaktır. Hizmetin önemini kavramak kadar kime hizmet ettiğinin de bilincinde olmaktır. Kendisine, topluma sahip çıkmak ve yeri geldiğinde sonuna kadar savunmaktır. Baskı altında kalmadan, denetime ihtiyaç duymadan kendi kendine yetebilme gücüne sahip olmanın ve egemenliği halka emanet edip tam bağımsız şekilde yaşamının şartı milliyetçi olmaktır.

Millet olma bilincinin getirdiği sorumluluklar ülkeye en iyi şekilde hizmet etmeyi amaçlar. Ülkeye hizmet etmek, ağır ve kendinden emin adımlarla ilerlemek ise ulusu yüceltir. Geleceğe yönelmek, güzel düşlerin gerçeğe dönüşmesini izlemek ve daima gelişmek bunu gerektirir. Bu yolda karşımıza çıkacak zorluklara aldırmayıp pes etmeyi yok saymak, Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözleriyle mümkün kılınmıştır: "Muhtaç olduğunuz kudret damarlarınızda asil kanda mevcuttur." Çağımızda milliyetçilik, bir kavramdan çok gençliğe verilmiş bir görevdir. Üzerimize düşen, bu görevi en iyi şekilde yerine getirmektir.

Asena Hitapsu DİNDAR

Ahmet Erdem Anadolu Lisesi

11-F / 85

BÜYÜK ÜLKÜMÜZ

Türk Milleti, büyük devletler kurmaya anayurtları olan Orta Asya'da başlamıştır. Bu devletler ilk çağlardan itibaren Türk'ün Türk'ten başka dostu olmadığını anlamış ve gelecek nesillere yol göstermek için geçmişteki hatalarının, kahramanlıklarının yazılı olduğu bazı eserler bırakmıştır. Orhun Yazıtları Türk devletlerinin ayakta kalabilmesi, güçlerinin artarak devam edebilmesi ve kızıl elma ülkesünün gerçekleşmesi ile ilgili ipuçlarını bize ta M.Ö. 8.yüzyıl'da veriyor. Bize düşen görev ise atalarımızın yürüdüğü bu kutsal yolda onları hissederek yılmadan hedefe ulaşmaya çalışmaktır.

Zaman içinde İslamiyet ile tanışan Türkler dinimizi yüceltmek ve yaymak için fetihler gerçekleştirmiş, fethettiği yerlere adalet götürmüştür. Gösterdiği hoşgörü İslam'ı yaymayı kolaylaştırmış ve cihana hâkim olma ülkesüne "Allah adına âlemlere nizam vermek" gibi kutsal bir anlam da yüklemiştir. Böylece Kızıl elma ülkesi İslamiyet ile şereflenerek cihat anlayışına dönüşmüştür. Bütün Anadolu'yu ve Orta Doğu'yu yaklaşık 200 yıl kasıp kavuran Haçlı Orduları'nı, işte bu ülkeye bağlılıkları sayesinde Türkler durdurmuştur.

11 ve 12. yüzyıllarda Moğol İmparatorluğu giderek güçlenmiş özellikle batıya doğru yaptıkları akınlar, yağmalar ve katliamlar ile bölge ülkelerine eziyet etmiş, bundan en fazla etkilenen Selçukluların zayıflamasına, Anadolu'nun irili ufaklı beyliklere ayrılmasına sebep olmuştur. Moğol zulmünden kurtulmak için pek çok Türk boyu batıya doğru göç etmek zorunda kalmıştır. Bu boylardan biri de Oğuzların, Anadolu'nun Batı sınırlarında Selçuklu Sultanı'nın Söğüt ve Domaniç civarında verdiği yurtluğa yerleşen Kayı Boyu'dur. Kayı Boyu burada Doğu Roma topraklarına komşu olmuş, onları tanıma ve öğrenme fırsatı bulmuştur. Tekfurlar ile iyi ilişkiler kurmuş, Doğu Roma İmparatorluğunun gittikçe zayıflamasını değerlendirerek, Osmanlı Beyliği haline gelmiştir. Anadolu Türk Beylikleri'nin de kendisini desteklemesi ile Türk Birliği sağlanmış, Osmanlı Devleti kurulmuştur. Bu birliktelik İstanbul'u fethetmiş, kuzeyde Karadeniz'in kuzey kıyıları ve Macaristan'a, güneyde Yemen'e, batıda Dalmasya kıyıları ve Cezayir'e, Doğuda ise günümüz İran sınırlarına kadar ulaşmıştır.

Zamanla Avrupa Devletleri bilim ve sanatta ilerlemiş, insan haklarının önemini fark etmiş ve büyük bir gelişme göstermişlerdir. O kadar ki Osmanlı bir zamanlar geride bıraktığı devletlere

yetişemez olmuş onları gözden kaybetmiştir. Osmanlı geride kalma sürecini fark edip onları yakalama fikrine başvurana dek çok geç olmuştur. Durum fark edildiğinde yenilikler Osmanlı halk ve devlet yapılanmasına adapte edilmekte başarılı olunamamış, Fransız özentisi bir sınıf oluşmasına sebep olmuştur. Zaten bünyesinde birçok farklı devlet barındıran Osmanlı, Avrupa'ya gönderilen aydınların Avrupalı hayat tarzını yaymasıyla tam bir kültür pazarı haline gelmiştir.

Osmanlı'da Türk aileler; geniş alanlara yayılmış bu büyük imparatorluğun çatısı altındaki her toprak parçasına yerleştirilmiş, orada çoğalmış ve yeni fethedilen bu bölgelerin Türkleşmesine katkı sağlamıştır. Bu yayılcı politikanın uygulandığı yerlerden olan Kırım, Rus işgali sırasında çok yıpranmıştır. Rusların Türk halklarına zulmü Kırım ile bitmemiş, Osmanlı topraklarındaki Türk aileler kadar Orta Asya'daki ailemiz, soyağacımızın köklerinin uzandığı topraklarda yaşayan Türk halklar da zarar görmüştür. Bu insanlara ulaşmak, gücümüzü birleştirmek ve Türk'ün birlik olursa neler yapabileceği tüm Dünya'ya gösterilmek istenmiştir. Enver Paşa'nın bu yönde gelişen büyük hayali Turancılık, Sarıkamış Facia'sına sebep olmuştur. Bu olay Osmanlı'nın askeri alanda ne kadar geri kaldığının, iş bilmez adamların başa geldiğinin, düzenin ve disiplinin bozulduğunun en büyük kanıtıdır. Yanlış zamanda yanlış şartlar altında olsa dahi cesurca verilmiş bu karar, göze alınan zorluklar ve amaca ulaşma gayretinin günümüzde neden aynı şevkle devam etmediğini anlamak zordur. Çanakkale Cephesi'nde var olan bu mükemmel maneviyat ve kenetlenme; 1. Dünya Savaşı sırasında Rusya'ya yardım göndermek amacıyla açılan bu cepheyi bize kazandırmış, İtilaf Devletleri'nin aldıkları yenilgi Rusya'da rejim değişikliğine sebep olmuştur.

Mustafa Kemal tarafından Anadolu'da temelleri atılmaya başlanan yeni Türk Devleti'nin, adının; Türkiye Cumhuriyeti, resmi dilinin; Türkçe, bayrağının; kan kırmızısı zemin üzerine beyaz ay ve yıldız olmasına Büyük Millet Meclisi'nde karar verilmiştir. Lozan Antlaşması ile diğer devletler tarafından resmen tanınan Türkiye Cumhuriyeti, bağımsızlık mücadelesinde gösterdikleri birlik ve beraberlik ile işgal altındaki uluslara milli mücadele yolunda ışık tutmuşlardır.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra gücünü iyice arttıran Komünist Rusya Avrupa'daki hâkimiyet alanını da genişletmiştir. Komünizmin Balkanlara etkileri sonucu, Müslüman Türk halk aralıklarıyla Anadolu'ya göç etmiştir. Bu göçler Türkiye'nin insan gücünü arttırmış ekonominin kalkınmasını hızlandırmış ve kültürel zenginliğimize zenginlik katmıştır. 2. Dünya Savaşı'nda çekimser kalan Türkiye'nin yalnızlığından faydalanmak isteyen Rusya'nın Kafkaslar ve Boğazlar konularındaki baskısı sonucu Türkiye Cumhuriyeti NATO'ya üye oldu. Zaman içinde Rusya'da komünizm iflas etti ve komünist işgali altındaki Orta Asya Türkleri, bulundukları topraklar üzerinde hâkimiyetlerini ilan ederek yeni devletler kurdular. Yıllarca Ruslar tarafından asimile edilmeye çalışılan, kendi dillerini konuşamayan, kendi alfabelerini kullanamayan bu Türkler bizi her zaman bir ağabeyleri olarak gördü. Bizim onlara onların da bize ihtiyacı var. Kurulan bu devletler arasında günümüzde de bağımsızlığını tamamen kazanamamış özerk cumhuriyetler ve Bağımsız Orta Asya Cumhuriyetleri vardır. Bağımsızlığını kazanan; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan

ve özerk; Doğu Türkistan- Uygur Özerk Bölgesi, Altay, Balkar, Başkurdistan, Çuvaşistan, Dağıstan, Gagavuzya, Kırım Özerk Cumhuriyeti, Hakasya, Karaçay, Karakalpakistan, Nahçıvan, Tataristan, Tuva, Yakutistan devletlerini bir araya getirebilecek en güçlü devlet Türkiye Cumhuriyetidir. Bu birlikteliğin kalıcı olması için bu halklara yeniden Türk kültürü aşılmalı, özleri hatırlatılmalı, ataları anlatılmalı ki damarlarında akan Türk kanına layık olabilsinler. Ben Türkî Cumhuriyetler olarak büyük işler başarmanın yolunun, Türk olmanın ne anlama geldiğini, Türk adını gururla taşıırken bunun sebeplerinin ne olduğunu iyi bilmekten geçtiğini düşünüyorum. Bunun için de milletimiz ortak kültür ile yakından ilgilenmek, bunu beslemek ve geliştirmek durumundadır. Bu tarihi ve sosyal gerçek, Atatürk'ün "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür." Sözleriyle açıkça dile getirilmiştir. Peki, nasıl sağlanmalı bu kültür birliği? Öncelikle anlaşmanın alt yapısı olan dil; bizim bile yabancı kelimelerden arındırmakta zorlandığımız Türkçe en saf en temiz haliyle bu devletlere öğretilmelidir. Hazır Türkçenin saflığına değinmişken başka devletlere öğretmeye çalışıp, kendi devletimiz ihmal edilmemelidir. Türk gençliğine dilimize sahip çıkma aşkı aşılmalıdır. Geçmişten günümüze gelen büyük birikim; örf ve adetlerimiz öğretilmeli, Rus gelenekleri unutturulmalıdır. Zaten ortak olan bu sağlam temelin üzerine kurduğumuz kültür köprüsü hiçbir dış unsur tarafından yıkılamayacaktır. Bahsettiğimiz bu güç kültürel değerlerin yanı sıra muazzam bir ekonomik güç fikrini de içinde barındırıyor. Yer altı kaynakları açısından çok zengin olan bu topraklarda işlenemeyen, ürün olamayan ham madde; Türkiye sanayisi ile birleşerek Dünya'da söz sahibi olacaktır. Kendini bulmaya çalışan bu devletlere Türkiye Cumhuriyeti olarak yol gösterici olmalıyız. Önce ellerinden tutup onları ayağa kaldırmalı, daha sonra birlikte göklere çıkmalıyız. Türk için yükselmenin hududu yoktur. "Dilde, işte, fikirde birlik" Sözü'nün peşinden giderek daha önce ulaşılmamış hudutlara ulaşmaya çalışmak milletçe yegane ülkümüz olmalıdır.

Ece SEZER

Ahmet Erdem Anadolu Lisesi

11-F

HEDEF İLERİ

Türk ölküsü hakkında yorum yapmadan önce bu ölkü nereden çıkmıştır, bunu bilmek gereklidir. Bilge Kağan'ın "Doğu'da gün doğusunda, Güney'de gün ortasında, Batı'da gün batısında, Kuzey'de gece ortasına kadar Ülkerlerde yaşayan bütün budunlar bana bağlı kaldılar. Bunca budunu düzene soktum.." sözünde gördüğümüz üzere yönetmek istediği ulusu bir bütün olarak ele almış, yaşam alanı olarak da mavi gök ve yağız yer arasını işaret ederek, Dünya'da Türklüğü hakim kılmayı amaçladığını belirtmiştir. Yani bu ölkü atalarımızın o zaman kendilerine biçtikleri görevden bize miras kalmıştır. Ölkümüz en kötü durum ve şartlarda bile her zaman yükselmek ve ileri gitmek olmuştur. Hedefimiz ne kadar yüksek olursa başarıma şansımız da o kadar yüksek olur. Başarının sağlam olabilmesi için önce bir bütün olma yolunda ilerlemeliyiz. Bir ulusun bütünleşmesi milli duygularının harekete geçirilmesiyle gerçekleşir. Bu anlayışın yayılmasına sebep olan Fransız İhtilali insanlarda milliyetçilik kavramını oluşturmuştur. Fakat bizim tarih sahnesine çıktığımız ilk dönemlerden itibaren kalbimizde tutkulu bir dünya hâkimiyeti aşkı mevcuttur. Öncelikle bu aşkı alevlendiren milliyetçilik kavramını tanımalıyız; milliyetçilik içinde bulunduğumuz ulusun gelişmesi için hep beraber çalışıp bu çalışmayı kültür yoluyla sonraki kuşaklara aktararak yok olmak istemeyen ve yücelmek isteyen milletin vazgeçilmez amacı haline gelmesidir.

Günümüzde insanların büyük bir çoğunluğu milliyetçiliği sadece vatanını sevmek olarak algılayıp 'çalışarak kültür yoluyla aktarma' bölümünün anlam ve işlevini ise ihmal etmektedir. Oysaki milliyetçilik insanın tüm varlığıyla âşık olduğu masalsi bir sevgili gibidir. Milliyetçi insan damarlarında akan millet sevgisini her hücrelerinde hisseder bütün benliğini kendi milletine adar. Milliyetçilik ve vatan sevgisini birleştirip ondan güç alarak çalışmalıyız. Bu şekilde vatani sadece sevmekle kalmayıp onu dış unsurlardan arındırarak milliyetçiliği bir ideolojiye dönüştürürüz. Bu ideoloji uğruna milletimize en fevkalade hizmeti verebilmek için çalışmalıyız. Hizmeti sağlamak içinse milliyetçiliği bütün unsurlarıyla ele almalıyız; sevmek, korumak, yükseltmek ve yüceltmek. Şüphesiz ki çağımız bilgi ve teknoloji çağıdır. Bizimde durmadan ilerleyen çağa bir an önce ayak uydurup bu rekabette yer almalıyız. Ancak bu şekilde gelişip yere sağlam adımlarla basarak ilerleriz ve milletimizi yüceltiriz.

Elif ÇELİKKAYA

Özel Biltek Anadolu Lisesi

10-C

TÜRK LÜK ŞUURU

Dünya; üstünde var olan değerlerle değerkazanan bir yer .. Ve insan; taşıdığı, savunduğı, koruduğı değerlerle var olan bir varlık. Dünyaya gelince bir insan önce kim olduğunu öğrenir, anne babasını tanır, ecdadını öğrenir, buralara nasıl geldiğini anlamaya başlar. Anladıkça sorgular, sorguladıkça bazı değer yargılarına varır. Kim olduğu sorulduğunda isminden evvele başka sıfatlar eklenir zamanla. Kimsin dediklerinde isminden önce “Türküm” der. Türk olduğunu söyleyince birisi, ötekilikler, farklılıklar, anlamını yitirir. Ortak ve en büyük paydada buluşturur bizi bu olgu. Türklük sevdasını hissedince yüreğimizin en derin yerinde, bu millet uğruna taşıyabileceğimiz en aziz duygu olan Türkçülük sevdası korlanır yüreğimizde.

Türkçülük bu necip milletin gelişmesi için elinden gelen her şeyi yapmak demektir. Türkçülük anlayışını hakkıyla gönlümüzde taşıyabilmek ise ancak bu destansı millete derinden sevdalanmakla mümkün olabilir. Asırlar boyunca dünyanın dört bir tarafına korku salmış, kılıcının keskinliğiyle gittiğı yerlere adaletinin keskinliğini de götürmüş, Çanakkale’de, Kurtuluş Savaşı’nda ve daha nice İstiklâl mücadelesinde Anadolu’nun her köşesine nice kahramanlık öyküleri yazmış bu milletin mensubu olarak, bu millete sevdalanmaktan başka ne yapılabilir? Tarihe kahramanlıklarıyla adını yazdırmış ecdadımız en önce Türkçülük idealiyle hareket etmiş, göttüğü “ Cihan Hâkimiyeti” politikası ile fetihlerine yön vermiştir. Yalnızca toprakları değil, gönülleri de fethetmiş, gittiğı her yere kendi hayat felsefesi olan hoşgörüyü, adaleti ve düzeni götürmüştür. Türk’ler Hak din İslam’ı seçtikten sonra fethettiğı her yere İslam ahlâkını da beraberinde götürmüş, cihat bilinciyle tebliğ çalışmaları yapmış ve yaşayarak İslam’ı anlatmıştır. İslam hak ettiğı değerlerin en güzeliyle can bulmuştur Türk’lerin yüreğinde. Türkler gerçek İslam ahlâkıyla yücelmiş, İslam’ı öz benlikleriyle özdeşleştirerek özlərini bulmuşlardır. Yüzyıllar boyunca Türkçülük bilinci ve İslami bilinç birbirinden güç alan iki unsur olmuş ve bu birliktelik Dünya’nın en güçlü imparatorluklarından biri olan Osmanlı devletinin temellerini oluşturmuştur. Amacım geçmişteki başarılarla böbürlenmek değil kesinlikle anlatmaya çalıştığım asıl şey gerçek Türkçülük bilinciyle hareket eden bir insanın bugünün geçmişle gelecek arasında bulunan bir köprü olduğunu idrak etmesi gerektiğı ve bugünün ne geçmişi bir kenara bırakarak ne de yalnızca geçmişe odaklanarak gerektiğı gibi yaşanabileceğı...

Dünya’nın şartlarının geçmişten bugüne değışmesi ile birlikte Türkçülük ideali taşıyan

bir insanın üzerine düşen sorumluluklar da değişmiştir. Bu sorumlulukları hakkıyla yerine getirmek ise ancak geçmişten çıkardığımız derslerin bugünün şartlarına harmanlanmasıyla mümkündür. 21. yüzyılda olduğumuz düşünülürse asırlardır Türk politikasının temelini oluşturan “Türkçülük Türk milletini yüceltmektir.” ilkesi hayata nasıl geçirilir? Savaşların kılıçlarla değil kalemle yapıldığı bir çağdayız. Artık ordular değil beyinler çatışıyor. Teknoloji ve bilim takip edilemeyecek bir hızda ilerliyor. Türkçülük bilincini düstur edinmiş bizlere de bu milleti en yüksek seviyelere çıkarmak adına büyük görevler düşüyor. “Milletini yüceltmek istiyorsan bildiğin işten başla.” demiş İsmail Gaspıralı. Milletine sevdalı insanların elinden gelenin en iyisini yine milletin çıkarlarını düşünerek yaptığını düşünmenizi istiyorum.

Ülkenin tüm doktorlarının kazanacağı paraları düşünerek değil de iş sahasının insan sağlığı olduğunu bilerek hareket ettikleri, politikacıların, siyasetçilerin dürüstlükten ödün vermediği, milli çıkarları kendi çıkarlarından önde tuttuğu, adaletin her zaman mazlumdaki ve haklıdan yana olduğu kısacası her şeyin gerçek bir Türkçülük ve İslam ahlakına uygun olduğu, bir ülkede gelişmemekten veya da durağanlıktan bahsedilebilir mi?

O halde bizler de bir birey, bir vatandaş ve birer memleket sevdalısı olarak gönlümüze yerleştirdiğimiz gerçek Türkçülük bilinciyle hareket etmeli ve işe bildiğimiz işi en iyi şekilde yaparak başlamalıyız. Çünkü muasır medeniyetler seviyesine ulaşabilmek ancak bu şekilde mümkündür.

Elif ERDEM

Ahmet Erdem Anadolu Lisesi

11-F / 24

TÜRKLERDE MİLLİYETÇİLİK

Bir Devletin kalkınması ve gelişmesi, yalnızca onu yönetenler ile ilgili değildir. Eğer ortada bir başarı var ise bu halkın başarısıdır. Devletin sınırları içerisinde yaşayan her birey önce kendini geliştirmeli bunun devamında devletin gelişmesi kendiliğinden gelecektir. Ancak bu şartlar sağlanırsa, devlet kalkınması kalıcı olabilir. Bir halk kendini nasıl geliştirir? Yaşadığı toplumun kültürüyle yoğrulan her birey, vatanına karşı duyduğu sevgiyi yaptığı işlerde kendi çıkarlarının önüne koymayı başardığı an devletin ve milletin kol kola zafere koştuğu andır.

Dünya'da etkin rol oynamış Türk Devletleri'ne baktığımızda hepsinin ortak özelliğinin, Türklüklerini kaybetmeyerek amaçlarından sapmayarak aynı değerler etrafında birleşmeyi başaran devletler olduğunu görürüz. Bilge Kağan'ın da dediği gibi " Milli kuvvet, namus, ahlak, azim, sebat, ideal, Türkçülük ruhu, yurtseverlik, ilim, sanat teşkilatı, intizam, beden kuvveti ve zenginlik ile hasıl olduğundan; Türk'e bunları ver!" ihtiyacımız olan bir olmak ve bizi parçalamaya çalışanlara fırsat vermemek olmalıdır. Diğer milletlerin 18. yüzyılda farkına vardığı milli birlik sağlandığında ulaşılan başarı, Türklerde her zaman ilerlemenin temeli olmuştur. Türklerdeki bu farkındalık ve ilerlemecilik bizi onların bir adım önüne geçirmiştir ve her zaman üstünlüğümüzü devam ettirmemizi sağlamıştır. Geçmişimizde bununla ilgili pek çok örnek görmemiz mümkündür. Osmanlı'ya baktığımızda öncelerde farklı etnik kökenlerden insanların bir olup, 3 kıtaya yayılıp Cihan'a sözlerini geçirdiklerini görürüz. Bu birliğin sebebi milletin kenetlenmesinden başka ne olabilir? Dış unsurlar bunu fark edip Osmanlı zararına kullanmaya başladığında Osmanlı kendi halkı tarafından sırtından bıçaklanmıştır.

Fransa'da ortaya çıkıp tüm dünyayı saran bu milliyetçilik fikri, Osmanlı'da refah içinde yaşayan halkın kıskırılmasında kullanılmış ve imparatorluğun iç kargaşası, onu yenilgilere sürüklemiştir. Bu milliyetçilik fikrini kendi yararına çalışan büyük devletlerden biri de Rusya'dır. Panslavizm politikasıyla birçok devletin sonunu getirmiştir. Farklı devletlerde yaşayan slav halk, önceleri milli duygularıyla hareket ederek isyan etmiş, Rusya isteğini elde ettiyse de kendi içindeki parçalanmaya engel olamamıştır. Dağılan Sovyetler Birliği halkı pek çok farklı devlet kurmuştur. Ancak Rusya'nın günümüzde bile bu devletlere baskısı bitmek bilmemektedir. Türklerde, mücadele ruhunu yakalayabilmek için kalplerde yanan milliyetçilik aşkı, günümüzde devletlerin ayrıştırılmasında ve küçük lokmalara bölünerek yok edilmesinde

kullanılmaya çalışılmaktadır. Milliyetçilik; böl, parçala, yönet anlayışına hizmet etmemelidir. Tam tersine bizi birleştirip bu kötü niyete karşı savaşmamızı sağlamalıdır.

Geçmişimizden ders alan her vatandaş bu ülkeye hizmet eder ve vatanın geleceğini, kendi menfaatlerinin önüne koymayı başarırsa biz batıya değil batı bize yetişme çabasında olacaktır. Ülke içinde parçalanma fikrini değil de bütün farklılıklarla bir olma bütün olmayı kısacası millet olmayı benimseyebilirsek o zaman başaramayacağımız iş yoktur. Türk milleti yüzyıllardır ayakta kalmayı başaran güçlü bir devlettir. Unutulmamalıdır ki gerçek milliyetçilik sevgi ve hizmetten geçer. Vatani sevmek ve koşulsuzca hizmet etmek...

Ertuğrul TURHAN

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

11-A

Milliyetçilik bir milleti sevmek bu sevgiyle geleceğe bakmak ve çalışmaktır.

“Millete hizmet etmek istiyorsan, elinden gelen işle başla...”

“İsmail Gaspıralı”

Bu sözler Gaspıralı İsmail Bey'e, daha çok tanındığı ismiyle İsmail Gaspıralı'ya ait. Gerçekten dediği gibi yaptı. Elinden gelenle işe başladı, elinden geleni yaptı. Ancak elinden çok şey geldiğini de belirtmek gerekir.

Gaspıralı İsmail Bey (İsmail Mirza Gasprinsky) kimi araştırmacılara göre 20, kimi araştırmacılara göre de 21 Mart 1851 tarihinde Kırım'da Bahçesaray yakınlarında bir köyde doğdu. Müslüman okulunda başladığı eğitime, daha sonra Rus okulunda, ardından da Moskova'da Harbokulunda devam etti.

Moskova'da geçirdiği zamanın onun düşünce yapısını geliştirdiği anlaşıyor. Moskova'da Pan-Slavizm'le tanıştı. Türklüğe karşı bir düşünce yapısını da içinde barındıran Pan - Slavizm Gaspıralı İsmail Bey'in Türkçülük üzerine düşüncelerini olgunlaştırmış olmalı. Moskova'da yaşayan Rus aydın, sanatçı, yazar ve düşünce adamlarından öğrendikleriyle; daha sonra gittiği İstanbul, Paris gibi şehirlerde öğrendiklerini üst üste koyarak, belki de Rusya'da yaşayan Müslüman Türklerin ilk ve en aydın kişisi oldu.

Gaspıralı İsmail Bey, geri kalmışlığın nedeni olarak cehaleti görüyordu. Cehalet de Türk milletinin yok olması sonucunu doğuruyordu. Türkler cahil kaldıkları sürece, Rusya'nın siyasal ve sosyal hayatının dışında kalacaklar, kendi kabuklarına çekilerek eriyip gideceklerdi. Bu nedenle eğitime çok önem verilmeliydi. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ders kitaplarına alınarak Türk çocuklarına öğretilmeli, onların dünyaya açılmaları sağlanmalıydı.

Milliyetçilik bir ananın çocuğuna duyduğu sevgi gibi vatan toprağına şerife bacının gözleriyle bakabilmek ve seyit onbaşı gibi gözünü karartabilmektir. Anadolu yollarında atılan her adım gibidir.

Geçmişten günümüze milliyetçiliğe baktığımızda bir bütün olarak ilerlediğini ancak siyasi partilerin kurulmasıyla farklı görüşler tarafından birbirinden bağımsız olarak benimsendiğini görüyoruz. Herkes etrafındaki insanları milliyetçilik çatısı altında toplamaya çalışırken kimileri kendine sadece Atatürk Milliyetçiliğini esas almış kimileri ise ne Gökürk ne Atatürk ne de (Dilde İşte Fikirde Birlik) diyen İsmail Gasıralıyı unutmuştur.

Türk Gençliğı ile milliyetçiliğı ayırımına düşüren görüş farklılıkları aynı ecdadın torunlarını birbirine düşürmüş ve çatıştırmıştır. Gençlik birbirinden ne kadar kopmaya ve ayrılmaya çalışsa da bir gün buluşacağımız yer yine Türk Milliyetçiliğı olacaktır.

Furkan ÇALIŞKAN

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

11-A

İSMAİL GASPIRALI VE TÜRK DÜNYASI İLE İLİŞKİLER

Türkiye'nin, Türk Dünyası'yla ilişkilerinin niçin üst düzey bir birlik şeklinde tezahür etmediğinden dem vururuz hep. Şüphesiz ki Türk vatandaşlarının ortak beklentisi arada güçlü bağların kurulmasıdır. Açıkçası bu birlik hayallerinin kökü, İsmail Gaspıralı'nın Kırım'da çıkardığı Tercüman gazetesinin sloganı "*Dilde, fikirde, işte birlik*" esasına dayanır. Türkiye'nin diğer Türk cumhuriyetleri ve topluluklarıyla ilişkilerinin seyri hakkında faydalı tespitler ve idealler ortaya koymak için İsmail Gaspıralı ışığında kritik etmek daha doğru olacaktır.

Bir Kırım Türkü olan Gaspıralı'nın Moskova'da askeri lisede okurken muzdarip olduğu ortam ona aksi yönde tesir etti. Gerek okulda gerek muhitinde sürekli Panslavizm tezleri konuşuluyordu. Bu durum onu Müslüman Türkler için bir birlik düşüncesine itti. Uzun süre çıkardığı Tercüman gazetesinde devamlı olarak "*Dilde, fikirde, işte birlik*" sloganı eşliğinde Müslüman Türkler arasında muhtemel bir dil, edebiyat, kültür, ekonomi, eğitim, siyaset birliği üzerine makaleler yayımladı. Yalnız onun birlik esası, döneminde yaygın olan tipik "Pan" hareketlerinde olduğu gibi sadece millet kavramı üzerine kurulu değil çok daha geniş bir sahayı kapsamaktaydı. Gaspıralı'nın bir yöntem olarak telakki ettiği birlik kavramı romantizmden çok faydacılığı içermekteydi. O her sahada birbiriyle ilişki içerisinde olan birlikleri öngörüyordu. Bireylerin ya da toplulukların bir araya gelmesinden ziyade toplumları oluşturan her türlü müessesenin birbirleriyle uyumlu bir şekilde var olup işlevlerini birlikte icra etmelerini hedefliyordu. Bu kesinlikle en doğru olan yaklaşımdı. Biz de bugün Türk Dünyası'yla olan ilişkilerimizi geliştirme konusunda İsmail Gaspıralı'nın pratik yöntemlerini göz önünde bulundurmalıyız.

Gaspıralı'nın esas kaygısı sözünü ettiği birliğin sosyokültürel altyapısını oluşturmaktı. Hayatının son yıllarında İstanbul'daki Türk Ocakları'nın reisi Hamdullah Suphi'ye özel olarak bu husustaki düşüncelerini şöyle ifade etmişti: "Bazı düşünceler vardır ki o bize yasaktır. Onları bizden sonra gelecek nesillere bırakalım, biz manevi birliği yapalım, dilleri birleştirelim. Siyasi birliği başkaları düşünsün." Yani Gaspıralı burada kendisinin misyonunun bu birlik için uygun zemini (dil birliği, sosyokültürel altyapı) hazırlamak olduğunu belirtiyor. Siyaset gibi daha kapsamlı işbirliklerini gelecek nesillere yani bize bırakıyor. Biz de Gaspıralı İsmail'in çizgisinden giderek bize düşen ekonomik, akademik, siyasal vb. alt yapıları inşa etme konusunda çaba sarf etmeliyiz.

Günümüzde Türk Dünyası'yla temel olarak ekonomik ilişkiler bağlamında çok çeşitli işbirliği imkânları mevcut. Örneğin Türk Dünyası ülkeleri bir araya gelip bir tercihli ticaret sistemi oluşturabilirler. Uluslararası ekonomik örgütlerle bölgesel ve küresel müzakerelerde Türk Dünyası ortak bir tavır sergileyebilir. Küresel krizlerin Türk Dünyası'na etkileri konusunda Türki cumhuriyetlerdeki üniversitelerde kapsamlı araştırmalar yapıp ortak tedbirler konusunda uzlaşma sağlanabilir. Turizm ve eğitim alanlarında işbirliği güçlendirilip Türk devletleri arasında fuarlar, ticaret heyetleri, festivaller, sergiler ve kültür haftalarıyla birlikte kongre ve seminerlere de ciddi bir şekilde önem verilebilir. Yaratıcı ekonomi yöntemiyle çok taraflı ortak projeler arttırılabilir. Bilişim ve teknolojik altyapı konusunda ve özellikle de kültür güvenliği ekseninde çok verimli çalışmalar yapılabilir. Ayrıca petrol ve doğalgaz kaynaklarıyla ilgili dev bölgesel ve küresel projeler üretilebilir. Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı projesi başka büyük projelere bir emsal mahiyetindedir. Pekin-İstanbul hattında "demir ipek yolu" projesi de hayata geçirilebilir.

Bu gibi adımlar Türk toplumları arasındaki enerjiyi ve şuuru mutlaka faaliyete geçirecektir. Sonucunda ise tıpkı Avrupa Birliği gibi küresel, stratejik, çok yönlü ve itibarlı bir birliğin hayata geçirilmesi muhtemeldir. İsmail Gaspıralı fikriyatıyla Türk Dünyası yeryüzünde neden bir istikrar adası olmasın?

Furkan PINAR

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

11-A / 241

“GÂH OLUR GURBET VATAN, GÂHÎ VATAN GURBETLENİR”

“Milletine hizmet etmek istiyorsan bildiğin işten başla.” – İsmail Gaspiralı

(Bildiğimiz en iyi işten başlayarak, İsmail Gaspiralı’nın aziz ruhuna hürmetle...)

Vatan, bağımsızlığın birinci kaydı olduğu gibi, aynıyet sahiplerini cem etmesi bakımından hususiyetle önem taşır. Vatan sahipleri, dağların ve taşların güzelliklerine tav oldukları için bir araya gelmezler. Vatan kurmak, ortak bir vatanda yaşamak niyetiyle bir araya gelmek düşüncesi bile, ardında ödenmiş bedeller barındırır. Son derece hassas olan bu konuyu anlamlandırabilmek için, insanların hangi suretle bir araya gelmeye karar verdiklerini anlamak lazımdır.

Vatanın yalnızca bir toprak parçası olduğu düşüncesi, Türklerin yaşamlarıyla çelişen bir düşüncedir. Türk’e toprak dendiğinde, ya toprakların tümü anlaşılır, ya da toprağın varlığı tahayyül edilemez. Çünkü herhangi bir Türk, bir yerde mukim ise; o yerin hür olduğundan şüphe duyulmaz. Yani, bir Türk için vatandan başka ikinci bir toprak parçası yoktur. Üzerinde yaşamı mümkün olan toprak, zaten Türk’ündür. Türk, kötü olana razı olmadığı için Türk olmuştur. Yaşanacak bir yer belleneceği zaman, en iyisini o seçmiş ve adını vatan koymuştur.

Türk milleti dışında, hiçbir millet; vatani hürriyetin sembolü olarak görmez. Kur-an’da yeryüzünden mescit olarak bahsedilmektedir. Mescit, “secde edilen yer” manasına gelir. Kur-an’ın her ifadesi gibi, bu ifadesi de Türklere tarih boyunca her zaman mesnet olmuştur. Böylece Türkler, ayak bastıkları her metrekareye kendileriyle birlikte birtakım özellikler de götüren millet olmayı başarmışlardır. Tedricen herkes tarafından görülecek ve bilinecektir ki Türkün yetkin güç olmadığı vakitler yeryüzündeki düzen adaletle dayalı bir şekilde işlemez hale gelecektir. Türk kelimesinin “güçlü, kuvvetli” manasına gelmesi de bundandır. Onun dışındaki tüm seçenekler zulüm olacağından, Türk; güçsüz olma hakkına sahip değildir.

Dünyada, nerede yaşanmaz bir yer varsa, orada Türkün muktedir olmadığı rahatlıkla söylenebilir. Çünkü Türkler, tarih sahnesinde ilk baştan bu yana yaptıklarıyla hangi safa dâhil olduklarını tebarüz etmişlerdir. Buna karşılık, Türklerin karşısında yer alan ikinci grup, her zaman zalimlerden müteşekkil olmuştur. Türklere düşman olanlar, yani yeryüzünün fesatçıları ise; barbar, kan emici gibi geçici ve dayanaksız iftiralara müracaat ederek Türklere galebe ça-

lacaklarını sanmışlardır. Bu iftiralar, zihinlerde yer etse bile gönüllerde yer etmemiştir. Bunun en önemli nedeni, Türklerin sahip olduğu vatanın, en zor zamanlarda; kim olduğunu ve ne idüğünü dikkate almaksızın tüm ahlaklı insanlara sığınak olmuş, onları besleyip büyütmüş veya adaletle tanıştırmış olmasıdır.

İsmail Bey Gaspıralı da, bir Türk vatanında dünyaya gelmiş, en bereketli topraklarda yetişmiş bir fikir adamıdır. Topraklar birleşip Türk'e yar olmasaydı, İsmail Bey Gaspıralı'dan bahsedemeyecektik. Toprağın vatan olması, kendisini ekip biçenle doğrudan alakalıdır. Ancak İsmail Bey Gaspıralı'yı yetiştiren topraklara, vatan deme hakkını elimizde bulundurabiliriz. Yine aynı pencereden bakarak, ulaştığımız bir diğer sonuç da şudur ki, ancak İsmail Bey Gaspıralı'nın vatan dediği toprağa biz de vatan diyebiliriz. "Dilde, fikirde, işte birlik" fikri, neticede bir vatani doğurur ve o vatanın teminatıdır. Vatanın yokluğu, İsmail Bey Gaspıralıların yokluğu; İsmail Bey Gaspıralıların yokluğu da vatanın yokluğudur. Bu bağlaşıklığın mümkün olabilmesi için, Türklerin sözünü geçirdiği, hâkim olduğu toprağa vatan deme ihtiyacı vardır.

Dil, düşüncenin sınırlarını çizer. Biz, bilmediğimiz dillere "yabancı dil" deriz çünkü olaylara diğer milletler gibi bakmıyoruzdur. Lisanımız, Türkçedir. Yani, Türk'ün gördüğü yerden, Türk'ün gördüğü gibidir. İsmail Bey Gaspıralı, bu sebeple ömrünün kahir ekseriyetini lisan davasına bahşetmiştir. Türkler, Türk gibi görmeden, fikirde birliğe kavuşamazlar. Fikirde birliği sağlamadan da, bir vatanlarının oluşundan söz edemezler. İsmail Bey Gaspıralı, Türk milletine mâl olacak bu sözü söyleyerek, hem sorunu, hem de çözümü ortaya koymuştur. Bugün Türkler, dünyanın pek çok yerinde, bir Türk gibi düşünemedikleri için vatanlarından göç etmek zorunda bırakılmışlardır. Ben Türk milletindenim demek, dünyayı adaletle yönetmeye talibim demektir. Türkler, millet olduklarını hatırladıkları andan itibaren, gözlerini yalnızca kaybettikleri topraklara değil, yeryüzünün tamamına dikeceklerdir.

Bir Türk'ün vatanından tard edilmesiyle oranın "cennet vatani", yani bir Türk vatani olması durumu tehlikeye düşer. Oranın tekrar bir Türk vatani olması, birliğin ve dayanışmanın sağlanmasıyla mümkündür. İsmail Bey Gaspıralı, Tercüman Gazetesi'yle yıllarca fikirlerini anlattıktan sonra, bu birlik ve dayanışmanın zorluğunu şöyle dile getiriyor: "Aziz kardeşler! Satmak kolay, almak zordur. Gitmek kolay, dönmek zordur. Yıkılmak kolay, kalkmak zordur."

Bugün yeryüzünde sıkıntılı bir yaşama icbar edilmiş ne kadar Türk varsa, İsmail Bey Gaspıralı'nın 63 yıllık yaşantısına muhataptır. Millet olmanın bir şartı da, bu ve bunun benzeri seslere kulak vermektir. Türk milletinin her ferdi, vatanın kutsiyetinden bihaber değilse ve millet olarak varlığını sürdürmeye kararlıysa, bulunduğu metrekareyi vatana çevirmenin derdinde olmalıdır. Mekân ve zaman da dâhil olmak üzere, hiçbir değişken; bir milletin kaderi olamaz. O halde, bazı vatanın gurbet, bazı gurbetin vatan olduğunu bilip; bir vatan endişesiyle harekete geçmelidir.

Hakan Berke ERKAN

Bursa Anadolu Erkek Lisesi

12-H

MAZLUMUN TERCÜMANI

Aluştadan esken yelçik yüzüme urdu
Balalığım keçken evge köz yaşım tüşti
Men bu yerde yaşalmadım
Yaşlığıma toyalmadım
Vatanıma asret oldum,
Ey, güzel Kırım
Keze-keze toyalmadım
Çoq yerlerni koralmadım
Nasıl güzel vatanımsıñ
Ey, güzel Kırım.

Bu hüznü şarkı beni bir anda geçmişe götürüyor ve Balkanlarda, Kırımda ve nice uzak diyarlarda doğmuş, vatanına emek vermiş ancak sinsi politik oyunların kurbanı sonucu yerlerinden yurtlarından edilen soydaşlarımı düşünmemi sağlıyor. Tarih kitaplarını, dergilerini karıştırıyorum hızlıca. Karşıma hep acının öyküleri, göç görüntüleri çıkıyor. Hasta, yorgun ve çaresiz insanlar yollara dökülmüş. Resimlerdeki insanların gözlerinde sadece ve sadece hüznün var. Kimi geçmişlerini geride bırakıp geleceğin ne getireceğini bilmeden birkaç parça eşya ile göç ettiriliyor kimi bir trene balık istifi misali doldurularak öz vatanlarından uzaklara sürgüne belki de ölüme gönderiliyor. Ben kara bir düşü anlatan tarih sayfalarını hayrayarak duygularımı kalemime yüklüyor ve bu insanların tercümanlığını üstleniyorum.

Tarih bir milletin kanını, hakkını, varlığını hiçbir zaman inkâr edemez. On bin yıllık Türk tarihinin sayfalarını aralıyor, ecdadın nal izleri ve kılıç şakırtılarını takip ederek soluğu bazen Balkanlarda bazen Karadeniz'in Kuzeyi ve Kafkaslarda alıyorum. Tarihler, insanlar, savaşlar sürgünler, rakamlar film şeridi gibi geçiyor gözümün önünden. Takvim sayfalarında önce **1877** yılını görüyorum. Osmanlı Devleti ve Rusya büyük bir savaşa tutuşmuş. 93 Harbi adıyla anılan bu savaşta Ahmet Muhtar Paşa ve Gazi Osman Paşa destan yazıyor ancak Osmanlı'nın kara yazgısını değiştirmeye güçleri yetmiyor. Bu korkunç savaşta 260.000 kişi şehit olmuş, Balkanlarda Kafkaslarda yaşayan Türk ve Müslümanlar için acı dolu günler başlıyor ve 1.253.000 Türk ve Müslüman toprağını terketmek zorunda kalıyor. Göçe zorlanan bu

insanların büyük bir bölümü soğuk, açlık ve hastalıktan ölüyor.

Takvim sayfaları **1912** yılını gösterirken karşımıza Balkan Savaşları çıkıyor. Balkan Savaşında katliamlar sonucu ölen Müslüman sayısı 632 bin 408 kişi. Sonuçta Balkanlar'daki Müslüman nüfusunun yüzde 35'i sürülmüş, yüzde 27'si kıyıma uğramış. Kalanlar artık azınlıktır. "Irklar Savaşı" meyvesini vermiş, yüz yıla yayılan etnik temizlik hareketi sonucunda Türkler, Balkanlar'ın hayatından çıkarılmıştır. Balkanlara vurulan Türk mührünün izlerini silmek istercesine çok sayıda cami, türbe, köprü, anıt yerle bir edilmiştir. Daha acısı ise modern dünyanın bu olaylara kayıtsızlığı. Balkanlar'ı gezenler, Balkanlar üzerine yazanlar, sözüm ona Anadolu'daki soykırımların çetelesini tutanlar (!!!) bir kez olsun, bir zamanlar Balkanlar'ın çoğunluk nüfusunu oluşturan Türklere ne olduğunu sormuyor.

17/ 18 Mayıs 1944 tarihi ise takvimlere **KARA GÜN** olarak geçiyor. Nazilerle işbirliği yaptığı bahanesiyle düşman ilan edilen Kırım Tatarları havalandırması bile olmayan yük vagonlarına tikiştirilerek aç ve çaresiz bir şekilde Orta Asya'ya doğru yola çıkarılıyor. Kimi soğukla kimi çöl sıcağıyla mücadele etmek zorunda kalıyor. Ölenlerin sayısı 200 bin. Kalanlar ise etrafı tel örgülerle çevrili kamplarda yaşamak zorunda bırakılıyor. Fabrikalarda, pamuk tarlalarında ağır koşullarda çalıştırılıyor. Aileleri parçalanan, birbirlerine kavuşamayan ve sürekli insanlık dışı muamelelere tabi tutulan Tatarlar, adeta yok edilmeye çalışılıp milli ve dini kimliklerini unutmaya zorlanıyor. Sayıları 218.000 olan Kırım Tatar nüfusu Naziler, savaş ve sürgünler yoluyla 80.000'e düşüyor.

14 Kasım 1944 tarihinde bir başka sürgün olayı daha yaşanıyor. Ahıska Türkleri, Türkiye ile Sovyet sınırında çok stratejik bir noktada yaşadıkları için Joseph Stalin tarafından günah keçisi seçiliyor. Sert bir kış günü 115 bin Ahıskalı Türk'ün sürgün edilmesine başlanıyor. Sevk edilenlerin yarıya yakını 16 yaşından küçük. Stalin'in emriyle sürgünleri Özbekistan, Kazakistan ve Kırgızistan çöllerine taşımak için 25 tren hazırlanıyor. İnsanlar sağlıksız şartlarda, hıncahınç yük vagonlarına dolduruluyor. Bu vagonlar birçoğunun mezarı oluyor haftalarca süren yolculuk esnasında 15 bin Ahıska Türkü açlık, susuzluk, tifo salgını ve şiddetli soğuklardan dolayı hayatını kaybediyor Ahıska Türkleri sürüldükleri yerlerde düşman gibi karşılanıyor. Çünkü Moskova'dan gönderilen propagandacılar aranızda "halk düşmanları" ve "insan eti yiyen" insanlar geliyor diye Özbekleri ve Kırgızları onlara karşı kışkırtıyor. Bu yüzden insanlar vagonlardan inenlerden vebalı gibi kaçıyor. Sağ salım iskân bölgesine ulaşanlar yakın akrabalarından ayrılmaya zorlanıyor. Sovyetler Birliği'nin dağılmaya başladığı günlerde Özbekistan'a etnik çatışmalar başlıyor ve ilk kurbanlar yine Ahıska Türkleri oluyor. Stalin, Türkiye sınırında yaşayan Karaçay, İnguş, Kalmuk, Balkar, Kırım Tatarı ve Volga Almanları' nı da etnik temizliğe tabi tutuyor ancak sadece Ahıska Türkleri ilelebet sürgünde kalmaya zorlanıyor. Bu kadar zorluğa rağmen Ahıska Türkleri hiçbir zaman Türklük şuurunu yitirmiyor, Türk ve Müslüman olarak kalmayı başarıyor. Ne yazık ki bugünlerde Ukrayna'da bir kez daha kimlik mücadelesi sınavı vermek zorunda bırakılıyorlar.

Türkmenistan'dan karşılamayı tercih etmeliyiz. Sebze ve meyve ticaretimizi karşılıklı olarak artırabiliriz. Maden ve diğer sanayi dallarının kurulmasına teknik destek verebiliriz. Özellikle büyük alışveriş merkezlerinin ve yol yapımı inşaatlarını üstlenebiliriz. Uzay çalışmalarımız için ise Kazakistan'dan destek isteyebiliriz. Yerli savunma sanayimizle ürettiğimiz silahları bir ateş çemberi ile çevrilmiş olan bu soydaş ülkelerin hizmetine sunabiliriz. Türk Dünyası ekonomik ilişkiler geliştirme teşkilatlarının sayısını çoğaltarak ve AB benzeri AVRASYA –TÜRK BİRLİĞİ oluşturarak ortak para birimine geçiş yapabiliriz.

Çağımız değişen dünya dengelerini hızla süzgeçten geçirerek karar alma zamanıdır. Rusya, İran ve Çin gibi Turan coğrafyasındaki ekonomik ve askeri güç odaklarıyla ilişkilerimizi "Denge Siyaseti" ilkesi çerçevesinde oluşturarak Orta Asya devletleriyle etkili bir dış politika üretebiliriz. Türk ve Müslümanlık bilinciyle hareket ederek ve kendimizi Osmanlı İmparatorluğu'nun mirasçısı olarak görüp Ortadoğu'dan Doğu Türkistan'a kadar uzanan bölgede bu yönde yapacağımız başarılı girişimlerle yıllarca "Adil Türk İdaresi" altında yaşamış Ortadoğu Müslümanlarını da olumlu yönde etkileyebiliriz. Milli ve dini kimliklerin giderek daha da önem kazanacağı ve medeniyetler arasında çatışmalara sahne olacağı düşünülen bir çağda sağlanacak Türk Birliği, böyle bir çatışmanın zeminini de ortadan kaldıracaktır. Turan coğrafyasında; hem ekonomik ilişkilerin, hem de diğer her türlü sosyal yakınlaşmanın sağlanabilmesi için, bu ülke insanlarıyla sahip olduğumuz dil, din ve kültür açısından ortak yanlarımız sıkça gündeme getirilmelidir. Şair :

Türklüğün vicdanı bir
Dini bir, vatani bir
Fakat hepsi ayrılır
Olmazsa lisani bir diyor.

Biz bu şiirin taşıdığı anlamı görmeli ve Türk Dil Birliği Ülküsünü gerçekleştirmeliyiz. Latin alfabesinin bütün Türk ülkelerinde kabulü yönünde çalışmalara liderlik yapmalıyız. Türk dil köprüsünü atmalı ve TÜRK Birliği'ne doğru ilerlemeliyiz. Ortak üniversite ve kuruluşların sayısını artırmalı bilim merkezlerinde sadece Türk bilim insanlarını çalıştırmalı bilimsel başarıları imza atmalarıdır. Yükseköğrenim gençliği istediği ülkedeki bir Türk üniversitesinde bürokratik engellere takılmadan okumalı ve üniversitelerde bu öğrencilere Türklük bilinci ve ortak değerlerimiz öğretilmeli, tarih ve kültür elçisi olarak ve VATAN-MİLLET bilinci verilerek yetiştirilmelidir. Sık sık Türk Dünyası festival ve şenlikleri düzenlemeli başta Nevruz olmak üzere ortak bayram kutlamaları yapmalıyız.

TÜRK DİASPORASI oluşturarak haklarımızı tüm dünya ülkelerinde korumalı bu amaçla çalışma yapan derneklere maddi ve manevi destek vermeliyiz. Özellikle DAĞLIK KARABAĞ sorununun çözümüne siyasi ve askeri desteğimizi vermekten çekinmemeliyiz. Türk Dünyası ülkelerinden ise KIBRIS konusunda biz destek almalı KKTC'nin uluslararası alanda tecrit edilmesini engellemeliyiz.

"Su uyur düşman uyumaz!" sözünü unutmamalı jeopolitik önemi herkesçe bilinen başta kendi ülkemiz olmak üzere diğer Türk dünyası ülkelerinin savunması için NATO benzeri ortak

bir Türk Savunma Paktı oluşturmaliyiz. Töremizi bozmadıkça hiçbir gücün bileğimizi yıkamayacağını dostta düşmana göstermeliyiz.

Sonuç olarak kişinin silahı kalemidir, sözüdür diyorum ve yüce önderimiz Atatürk'ün "Ey Türk gençliği! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur. "Sözünden güç alarak kutsal ölköye ulaşma uğrunda çaba harcayacağıma söz veriyor **"Varlığını Türk varlığına armağan ediyor ve Ne mutlu Türk'üm diyene!** Diye haykırıyorum...

Hilal BİÇAK

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

11-B

DİRLİK İÇİN BİRLİK

20. yüzyılın sonlarına gelindiğinde uluslararası alanda meydana gelen bazı değişimler görülmüştür. Bu değişimlerin en önemlilerinden biri de Sovyetler Birliği'nin dağılmasıdır. Sovyetlerin dağılmasıyla birlikte birçok yeni devlet ortaya çıkmıştır. Bu yeni devletler her şeyden önce dünya siyasetinin yönünü değiştirmiştir. Özellikle Orta Asya ve Kafkasya'da ortaya çıkan bu değişimler Türkiye'nin de dış politikasını yakından ilgilendirmiştir.

Buraların "Türkistan" dediğimiz coğrafya içerisinde yer almasını da gerektirecek şekilde Türk nüfusunun yoğun olması bölgenin Türkiye ile olan ilişkilerinde ve Türkiye'nin bölgeye yaklaşımında belirleyici unsur olmuştur. Buna bağlı olarak Türk Dünyasında birlik düşünceleri önem kazanmaya başlamıştır. Peki birlik olmamız neden bu kadar önemli? Aslında cevap ortada. Bir tarafta, Azerbaycan topraklarını işgal etmekte olan Ermenistan, bir yanda İran'da 30 milyon dolayında ki Türk'ün kendi öz dilini kullanmasını bile yasak edecek duruma gelmiş İran'ın baskıcı yönetimi, bir yanda Doğu Türkistan Türklerini baskı ve her türlü işkence altında tutan Çin ve daha niceleri... Türk dünyasının her yanı kan ağlıyor. Dünya ise susuyor. Görünürde her ne kadar insan hakları adı altında bir şeyler yapıldığı iddia edilse de ortada hiçbir icraat yok. Bu da yetmezmiş gibi tüm bunları görüp hiçbir şey yapamıyoruz. Üç maymunu oynuyor ve sadece olanları izliyoruz. Peki bu daha ne kadar böyle devam edecek? Bir birliğe ihtiyaç duyduğumuz açık ve net ortada. Belki şu anki şartlar altında siyasi bir birlik kurmak, uzak bir ütopya gibi dursa da bir yerden başlamamız gerekiyor. Peki nereden ve nasıl başlayacağız?

Önce kopan bağlarımızı onarmalıyız. Bunun içinde birbirimizi anlamalıyız. Birbirimizi anlamak için ise, öncelikli olarak kültürel birlik ve beraberliğimizi geliştirmeliyiz. Yani milli birliğimizin devamı ve bütünlüğü için önce milli kültürümüzü öğrenmeliyiz.

Milli kültür ise en temelde ortak bir tarih şuuru ve kültürü yayan ve geliştiren ortak dil unsurlarının araştırılıp geliştirilmesiyle gerçekleştirilir. Ünlü Türk düşünürü İsmail Gaspirali'nin da dediği gibi bu birlik ancak "Dilde, İşte, Fikirde birlik" sağlanırsa gerçekleşebilir. Peki bu birliğin gerçekleşmesi için neler yapılabilir?

Bugün Avrupa devletlerine baktığımızda bir bütünleşme hareketi içinde olduklarını görebiliriz. Hatta bu bütünleşme hareketinin nihai bir sonuca ulaşmak üzere olduğu bile söylenebilir. Avrupa'da ki bütünleşme örneklerine baktığımızda bu devletler birbirleriyle ilişkilerinin

ın kolay ilerleyebileceği alanları seçmişlerdir. Türk dünyası da birbirleriyle bütünleşme hedefine başlanabilecek en makul noktadan yani kültürden başlamalıdır.

Daha önceden zayıflamış olan kültürel bağları güçlendirmek için çalışmalar yapılmışsa da bunlar yeterli değildir. Azerbeycan, Türkistan gibi devletlerin de Latin alfabesini kullanmaya başlamasıyla aramızda bu bağ her ne kadar güçlenmiş olsa da henüz katedilecek çok yol var. Öncelikle bu devletler arasında yayın aracılığıyla yapılacak çalışmalarla milletlerin birbirlerine olan güvenleri arttırılmalıdır. Bu güvenin artması ve ülke halkalarının birbirlerini tanımasıyla karşılıklı ilişkiler daha da güçlendirilmelidir. Peki bu ilişkilerin güçlenmesi neden bu kadar önemlidir?

Çünkü karşılıklı ilişkilerin güçlenmesi devletler arasındaki ekonomik faaliyetleri de harekete geçirecektir. Bu ekonomik faaliyetlerin karşılıklı olarak yapılmasıysa oldukça önemlidir.

Bugün, Türkistan dediğimiz bu bölge, ekonomik ve stratejik açıdan, bütün dünyanın ilgisini çekebilecek derecede büyük bir önem arz etmektedir. 1989 yılından itibaren, bölgeyle ilgilenen gelişmiş ülkeler, bilhassa ABD, İngiltere, Hollanda, Almanya, Japonya, Güney Kore, İsrail, Türkiye, İran bölgenin ekonomik ihtiyaçları ve stratejik zenginliklerinden pay kapmak istemektedirler. Biz, Orta Asya'yı bizim bir parçamız olarak görmekteyiz. Eğer bu parçamıza dikkatlice bakarsak; bölge yeraltı ve yerüstü kaynakları bakımından oldukça zengindir. Azerbeycan petrol rezervlerinin 510 milyon ton, Tataristan'ın 450 milyon ton, Kazakistan'ın 1.500 milyon ton, Tümen bölgesinin 750 milyon ton olduğu gözönüne alınırsa, bölgenin cazibesinin boyutları kendiliğinde ortaya çıkar. Petrolün dışında stratejik önemi olan uranyum, volfram, yakut, elmas, altın, doğalgaz yatakları bakımından da oldukça zengin olan bölgede, her türlü sebze, meyva ve endüstri ürünleri tarımı yapılmakta, büyükbaş ve küçükbaş hayvan ile kümes hayvanları üretimi de dünya standartlarının üstüne çıkmaktadır.

İşte bu nedenle bir birlik sağlandığında, bu birlik hem bizi hem de beraberimizdeki devletleri dünya siyasetinde etkin bir güç haline getirecektir. Böyle bir gücü göz ardı edemeyiz. Hele ki tüm bu baskı ve zulümler arttıkça.. Artık tahammül sınırları aşıldı. Harekete geçme ve bir şeyler yapma zamanı. Bunun içinse en kısa zamanda birlik olmalı ve birliğe giden yoldaki çalışmaları hızlandırmalıyız.

Hüseyin ÇAKMAK

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

10-A

TÜRKİ DEVLETLERİN ORTAK PAYDALARINI BİRLEŞTİRMESİNİN ÖNEMİ

Ne güzel izah etmiş İsmail GASPIRALI “*Dilde,ışte,fikirde birlik*” sözüyle birliğin önemini. Birliğin önemi tarih boyunca atasözleri ve deyimlerle vurgulanmış önemli şahsiyetlerde bu konunun üzerinde fikirler beyan etmişlerdir. Birliğin sağlanmasını bir yap-boz’un parçaları olarak düşünebiliriz. Her birey, toplum ya da düşünce sorunun eksik bir yönünü kapatarak ortaya kusursuz bir sonuç çıkarabilmektedir. İsmail Gaspiralı da tam olarak bu noktaya değinmektedir.

Şimdi genelleme yaptığımız bu konuyu Türk dünyası adına ele alalım. Türkiye cumhuriyetler maalesef şuan dağılmış bir halde Orta Asya coğrafyasında bulunmaktadır. Eğer bu devletler bir çatı altında toplanabilirse ortaya muazzam bir güç çıkacaktır. Sonuçta bu milletlerin temeli, dili ve ülkesi aynıdır ve bunları ele aldığımızda birlik oluşturmalarına dair hiçbir engel bulunmamaktadır. Bu amaçla Türk Konseyi adlı bir birlik kurulmuş fakat bu birliğe çeşitli sebeplerle tüm devletler katılmamıştır. Şu an ülkemiz AB’ye adaydır ve ülkemiz çeşitli bahanelerle AB’ye alınmamaktadır ve bizim de alternatif bir birlik kurup ya da bulup bu sorunu ortadan kaldırmamız şart olmuştur. Bence bizim ülkemiz yeni bir birliği kuracak kapasiteye ve donanımına sahiptir Türk birliği adı altında ilkesinde yeni bir teşkilat kurabiliriz bunu dünya ülkelerine tanıtabiliriz. Üye ülkeler arasında ekonomik ticaret, askeri ve diğer her türlü alanlarda işbirliği yapıp ülkelerin refah düzeyini artırıp, kalkınma oranlarını yükseltebiliriz. Serbest ticaret anlaşmaları imzalayıp ülkelerin büyüme oranlarını yükseltebiliriz. Askeri yönden birbirimizi kollayıp düşmanların korkulu rüyası haline gelebiliriz, bilirsiniz ki sürüden ayrılanı kurt kapar. Bu ilkeyle yola çıkarsak hiçbir engel önümüzde duramayacaktır. Şimdi size Türkiye devletlerin birbirlerine hangi konular için destek olabileceklerini maddeler halinde sıralayacağım:

- Türkiye petrolünü birliğe üye ülkelere temin edebilir.
- Kazakistan’ın dünyanın önde gelen maden yataklarına sahip olmasına rağmen yeterli teknolojiye sahip değildir. Birliğe üye ülkelerle Kazakistan arasında yer altı kaynaklarını çıkarmak için bir ortaklık kurabilir.

• Kazakistan çok önemli çevre sorunlarına sahiptir bunların çoğu madenlerin doğaya zararlı yollarla çıkarılmasından kaynaklanmaktadır ve birliğe üye ülkeler bu soruna bir çözüm geliştirebilirler.

• Dağlık Karabağ sorunu yüzünden Azerbaycan dünya arenasında desteklenip bir çözüme ulaşılabilir.

• Azerbaycan petrol bakımından zengin bir ülkedir ve Türkiye üzerinden petrolü Avrupa devletlerine pazarlanabilir.

• Kırgızistan ve Özbekistan arasındaki sınır problemi taraflar aracılığıyla çözülüp birlik güçlenebilir.

• KKTC Güney Kıbrıs 'ın baskılarına karşı desteklenip ekonomik yönden büyümesi sağlanabilir.

• Orta Asya daki su problemi ortaklaşa çözülüp taraflar arasında adil bir su paylaşımı yapılabilir.

• Türkmenistan'ın son yıllarda gösterdiği Rusya yanlısı tutum birliğe katılımıyla beraber değiştirilip vize sorunları ortadan kaldırılabilir.

• Ülkeler arasında vize kaldırılıp, serbest ticaret anlaşmaları yapılabilir.

• Ülkeler birbirlerinin toprakları üzerine askeri üs kurarak desteklerini artırabilirler.

Birlik üyelerinin özellikle ekonomik yönden birbirlerini desteklemeleri çok önemlidir çünkü devir ekonominin önemini vurgulamaktadır ve ekonomi bir ülkenin en iyi silahı haline gelmiştir. Örneğin bir ülke komşusu olan herhangi bir ülkeyle bir olumsuzluk yaşadığında direkt ekonomiye başvurup yaptırımlar uygulamaktadır ve bazen bunun sonucu bir savaştan daha kötü bile olmaktadır.

Sonuç olarak biz köklü devletleriz ve bunun sonucunda bir birlik oluşturmamız gerekir ve bu birlik sayesinde her Türki devlet sırtı yere gelmez birer pehlivana dönüşecektir. Önemli olan bir adım atıp bu birliği oluşturma gayreti içine girmektir emin olmalıyız ki birlik içindeki sorunlar çözüldükten sonra (tabi gereken önem verilirse) sonuç mükemmel olacaktır.

Muhammet Burak KOÇ

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

10-A

BİR OLALIM DİRİ OLALIM

Her insan toplumun bir parçasıdır. Küçük parçalar, yeri geldiği zaman tek parçası kaybolmuş bir yapboza benzetilebilir. Parçalar aynı zaman da düzeni ve birliği oluşturur ,toplumu kaynaştırır. Bu parçalardan bazıları çok önemli role sahiptir. Bu kişiler toplumların kaynaşmasını sağlarken, belli insanların dilde, fikirde, işte ve yaşamlarının amacı olan bir çok idealde birleşmesini sağlar.

Türk topluluklarını ve Türkleri incelediğimiz zamansa biz Türkler Asya'dan Avrupa'ya çok geniş bir coğrafyada kültür ağı oluştururuz. Bu ağ o kadar geniştir ki kolları bütün dünyaya yayılmış, benliğini ve gelenekleri bir çok topluma kabul ettirilmiştir. Geleneklerimiz ve düşüncelerimiz kimi zaman ilham kaynağı, kimi zaman toplumsal yaşayış, kimi zamansa siyaset politikası olarak karşımıza çıkmıştır. Bu düşüncelerin temellerinin sağlamlığı, bu düşüncelerin her dönemde var olmasını sağlamış, yeni fikirler karşısında ayakta kalmasına yardımcı olmuştur.

Ancak günümüze baktığımız da ise Türk topluluklarının birbirleriyle bağlantısı kesilmeye ve kimlikleri yok edilmeye çalışılmıştır. Var olmuş çalışmalar çoğu zaman insani boyutların çok ötesinde olmuş, işkence ve zulüm boyutuna ulaşmıştır. Tarihteki örneklerine bakacak olursak Sovyet Rusya, Kırım Türklerine baskılar kurmuş ve bir çok Kırım Türkünü katletmiştir. Günümüzde ise Urumçi'de bulunan Türklere benzer baskılar yapılmaktadır. Çinliler burada bulunan Türklerin ibadetlerini yapmalarını ve Türkçe konuşmalarını engellemiş, şiddet uygulamaktan hiç çekinmemişlerdir. Bu nedenle birlik bozulmaya ve benliğimiz esaret altına alınmaya çalışılmaktadır. Ama unutmamalıyız ki biz Türkler esareti hiç sevmeyiz. Biz tarih boyunca esarete karşı durmuş bir milletiz. Hiçbir zaman vatanımızın, silahımızın ve benliğimizin esaret altında kalmasına dayanamamış, bu durumlar karşısında canımızı bile vermiş ve yine aynı durumlar karşısında canımızı vermeye hazırızdır.

Dünya üzerinde 350-400 milyon arasında Türk bulunmaktadır ve Türklerin birbiriyle iletişimleri çok zayıftır. Türklerin birbirleriyle bu denli zayıf bağlar içinde olması ve birliğin bulunmaması ise Türkler için içler acısı bir durumdur. Parçalanmışlık Türk toplumlarını zamanla birbirinden uzaklaştırmıştır.

İslamiyet öncesi Türklerde cihan hakimiyeti mefkuresi bulunmakta ve bu doğrultuda guntuğ olsun güneş kurikan (gökyüzü çadırımız güneş ise bayrağımız olsun) amacı güdülmüştür. Güdülen amacın temel dayanağı ise dünyada adalet olmayan yerlere adalet götürme düşüncesidir. Bu sayede Türkler bir çok coğrafyada faaliyet göstermiş ve birbirleriyle sıkı bağlar oluşturmuşlardır. Ancak günümüzde ise birliğimizin varlığı yıkılmaya yüz tutmuştur.

Dünya üzerinde Türk birliğini kurmak tek bir ülkenin çabaları veya sadece birkaç kişinin düşüncesi ile gerçekleştirilemez. Bu yönde adımlar atılması için bir çok Türk devletinin ve başka ülkelerde yer alan bir çok Türk'ün istekli olması ve emin adımlar atması gerekir. Bu yönde ortak ar-ge çalışmaları yapmalı, Türk lobisi oluşturmalı ve bozulmuş olan Türk birliğini yeniden kurarak, aktif olarak kullanılmalıyız.

Dünya üzerinde kurulacak birlik Türk devletlerinin bir çok alanda birbirlerini desteklemelerini, ortak gelişmelere imza atmasını ve en önemlisi Türk birliği ekonomisinin oluşturulmasını sağlar.

Ekonomik alanda yapılacak pazar faaliyetleri birliği oluşturan ülkelerde sıcak para akışını arttırırken, ülke hacimlerinin büyümesine, ayrıca birlikte yer alan ülkelerin başka pazarlara açılmalarına katkı sağlar. Türk topraklarında yer alan önemli petrol kaynakları da sömürgeleşmeden kurtarılarak dünya piyasası için büyük bir ilgi oluşturur. Yapılacak çalışmalar aynı zamanda dünya ekonomisinde Türk ülkeler birliğinin önemli bir konumda yer alması dünya için etkili bir faktördür. Birliğimiz hem ekonominin dünya kaynağını oluştururken aynı zamanda ekonomiye yön veren kurum haline gelir.

İsmail Gaspıralı'nın öne sürmüş olduğu dilde, işte, fikirde birlik düşüncesi aynı zamanda Türk geleneklerinin Türk ülkelerinde oturmasına ve bu ülkelerde oluşan yozlaşmalarında ortadan kalkmasına katkı sağlar. Kuracağımız Türk birliği ayrıca dünyanın en önemli askeri gücü olmamızın da ayak sesleridir.

Bu birliğin sağlanması içinse üniversiteler arası ortak projeler yapılmalı, eğitim-öğretim alanında müzakereler yaparak var olan farklar en aza indirgenmeli, askeri alanda ortak projelerde yer alınmalı ve savunma açısından birbirimizi desteklemeli, yönetim biçimleri arasında oluşan farkları kapatmak için demokrasiyi geliştirmeli, ortak mitlerimizin ve sembollerimizin kullanımını yaygınlaştırmalıyız.

Unutmayalım ki Türkün Türkten başka dostu yoktur. Bu yüzden dilde, işte, fikirde birlik düşüncesi hayatımızın amacı olsun.

M. Emre PİÇAKÇI

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

11-B

SÖNMÜŞ KALPLERİ NE İLE YANDIRMALI

25 Aralık 1991 tarihinde SSCB'nin resmen dağılmasıyla yüzyıllardır Rus hegemonyası altında yaşayan Türkler üzerindeki baskıda kırılmış oldu. Bunun neticesinde Orta Asya'da esaret altındaki Türk milletleri tek tek bağımsızlıklarını ilan ettiler. Peki bunun için 20. Yüzyılın sonunu beklemek mi gerekirdi?

Aslında Rusların Türklere karşı besledikleri nefret bilinenin aksine 15. yüzyıla kadar dayandırılabilir. 1453 yılında İstanbul'un fethi ile Ortodoks Mezhebinin hamiliği Türk Müslüman bir geleneğe sahip olan Osmanlılara geçti. Ortodoks olan Ruslar bu olay neticesinde Sibirya'da yaşayan Türk-Müslüman kavimlere karşı saldırgan bir tutum izleyerek bunu dini bir misyon olarak kullandılar. Bu tutum içerisinde 1552 yılında Kazan hanlığını yıkarak bir nevi İstanbul'un intikamını aldıklarını düşündüler. Böylece bu olay Rusya'nın hem Türklüğe hem Müslümanlığa karşı uyguladığı asimilasyon politikaları açısından bir başlangıç teşkil eder. Bu tarihten itibaren Türk ve Müslümanlara karşı olan baskı giderek artmış ve Rusya hâkimiyet alanını bu bölgelerde ciddi oranda arttırmıştır. 19. yüzyıla gelindiğinde Rus İmparatorluğu'nda Türk ve İslam toplumlarının eğitim, kültür reformu ve modernleşmeye ihtiyacını betimleyen Müslüman entelektüeller ortaya çıkmaya başladı. Genel olarak din, dil ve milli benlikte bir bütünlük oluşturulması gerektiğini savunan idealist, vatansever, kültürüne bağlı, realist aydınların İslam'ı da öne çıkararak sentez bir Turan idealini ortaya çıkarılmasını sağladı. Bu aydınların en önemlilerinden biri olan Gaspıralı İsmail işte tam da böyle bir ortamda kendi oluşturduğu kamuoyu aracılığıyla fikir, düşünce ve önerilerini Tüm Türk dünyasına tam bir birlik ve beraberlik içerisinde duyurma çabasındaydı. Bu doğrultuda tercüman gazetesini yayımladı. Bu gazete Sade Türkçe ile yazıldığı için yazıları Türk Dünyası'nın her yerinde anlaşılabilir nitelikteydi. Kırım'dan başka Osmanlı ülkesinde, İran'da, Türkistan'da, Kazan'da, Sibirya'da ve Romanya'da devamlı okuyucuları vardı. Kendisini bu idealler doğrultusunda yetiştiren Gaspıralı Türk milletleri üzerinde çok büyük bir çaba göstermiş ve Türk milletini derinden etkilemeyi de başarmıştır. Gaspıralı 'Satmak kolay almak zordur, gitmek kolay dönmek zordur, yıkılmak kolay kalkmak zordur.' Sözüyle Türk-İslam dünyasındaki içler acısı durumu gözler önüne sermiştir. Türk birlik ve beraberliğinin aslında ne kadar önemli olduğunu, ne kadar kolay yıkılabileceğini ve kurulmasının da bir o kadar zor olduğunu vurgulamıştır.

Aslında bu Türk-İslam devletlerinin kurulmasının başlatıcısı ve etkin rol oynayıcısı tüm Türk dünyasındaki Türk gencidir. Daha sonra kendi kızı Şefika Gaspıralı babasının açtığı yoldan ilerleyerek Çarlık ve Komünist baskıcı rejim altında yüzyıllardır evine ve çarşafının-peçesinin gerisine hapsedilmiş, güneş ışığının yanı sıra eğitim ışığından da mahrum bırakılmış en az 15 milyon Türk kadının uyanış mücadelesine önderlik etmiştir. İsmail Gaspıralı'nın kendi ifadeyle "Sönmüş kalpleri ne ile yandırmalı? Gaflet sahrasına serilip kalmış koca bir milleti ne ile ayağa turguzmalı?" diyerek zulüm altında kalan tüm Türklerin kalbinde Milliyetçilik ve vatanperverlik duygusunu en derinlerde hissettirmeyi başarmıştır. Türk milletini gaflet sahasına serilmiş koca bir millet olarak düşünmüş ve onu ayağa kaldırmak için bu yolda Türk milletine ve Türk gencine yol göstermiştir. Günümüzde bu doğrultuda bağımsızlığına kavuşmuş olan Türk asıllı cumhuriyetler arasında dil din kültür gibi köprüler vasıtası ile birlik ve beraberliğin sağlanması, birçok alanda işbirliği ve ortaklığın kardeş ülkeler arasında tesis edilmesi yüzyıllar önce birbirinden soyutlanmaya çalışılan bu kardeş milletlerin onları bölmeye çalışan emperyalist güçlere karşı hep birlekte omuz omuza mücadele vermesi gerekmektedir.

Sonuç olarak; Dünyanın muhtelif bölgelerinde aralarında kültürel manada hiçbir bağlılık bulunmayan ülkelerin aynı çatı altında birleştiği gibi Türk milletinin de ortak bir ülkü etrafında birleşmesi İsmail Gaspıralı'nın ve bizim bu doğrultuda edindiğimiz idealimizdir. Bunun gerçekleştirilmesi belki İsmail Gaspıralı'nın döneminde mümkün değildi ancak günümüz koşulları içerisinde bizim gerçekleştirebilecek potansiyele sahip olduğumuz tüm cihan tarafından bilinmektedir.

1 Şefika Gaspıralı ve Rusya'da Türk kadın hareketi(1893-1920)

Mesut KÜÇÜK

Bursa Mesleki ve Teknik Anadolu Tarım Meslek Lisesi
12-B

KIZIL TUNA'DAN BİTMEYEN ŞARKILAR

Bir bitirim hikayesi başlar soğuk bir sonbahar akşamında...

Belene kampından gelen çığlıklar gecenin sessizliğini sarsıntıya uğrattır derecedeydi. İyi eğitim almış Türkler ve komünist rejime karşı çıkanların rehin tutulduğu, ağır işkencelere maruz bırakıldığı, acıların hapsedildiği eşsiz bir kamp Belene. Takvimler 1985 sonbaharını gösterdiğinde, tüm Türkler sabah uyandıklarında isimleri Bulgarlaşmış olarak selamlayacaklardı dünyayı. Onlardan arta kalan tek şey mutsuz bedenleri, ahırlarında hayvanları ve bir parça kuru ekmekleri. Yakılan Müslüman mezarlıkları, istilaya uğrayan camiler yapılan zulümlerin sadece birkaçıydı. Yapılanlardan en acısı da Türkçe konuşmanın, yazmanın, bağırmanın, fısıldamanın ve Türkçe düşünmenin yasaklanmasıdır bana göre. Üniversitelerin kapatılan Türkçe bölümleri, yakılan Türkçe kitaplar, yasaklanan Türk örf ve adetleri... Bitmek bilmeyen zulüm, dinmek bilmeyen kurşun sesleri, sürgüne gönderilenler, dövülenler ve daha birçok işkenceye maruz kalanlar ne kadar mutluydu işte onlar da o kadar mutluydular.

Haber alınamayan küçük bir Türk kasabasından gelen bebek hıçkırıkları sanırım yaşananları panoramik olarak gösterir herkese. Kasabaya ulaşamayan mektuplar, kesilen telefon kabloları hayatı daha da zorlaştırmak adına yapıyordu.

Pencerenin kenarında aylardır babasını bekleyen küçük kız çocuğu, hücre hapsine mahkûm edilmiş babanın küçük bir delikten özgürce uçan kuşları seyretmesi, telefon başında sabahlayan annenin ağlamaklı gözleri, karanlık bir dönemin acılarla yoğrulmuş anılarıydı. Acı olduğu kadar aynı zamanda sabrın ve güzel günlerin geleceği ümidinin daha da yeşertildiği günlerin hatıralarıydı.

Ve bir gün herkes için gün doğacak... Yapılan zulümler sona erecek... Artık insanlar Türkçe düşünebilecekler. Her mevsimin sonu olduğu gibi uzun geçen bu sonbahar da elbet son bulacak. Ama bu son, pek mutlu bir son gibi gözükme de bazılarımız halinden memnun. Hikâyenin sonunda Türkler göç etmeye zorlanacak ve yüz binlerce insan ana yurtlarına geri gelecek. Sanırım acı hikâyenin tek mutlu tarafı da bu bölüm. Yoksa geri kalan bölümde ayrılıkların en acısı yaşanacak. Yıllarca birbirlerinin yüzünü göremeyecek, mesafelerin ayırdığı ama aynı acıların buluşturduğu insanlar hikâyenin kahramanları olacak.

Şarkılara konu olan ayrılık hikâyeleri, gerçekliği kanıtlanmış destanlar, mutsuz sonla biten aşk hikayeleri, Anavatan Türkiye topraklarına ulaşmak için sınır boyunda haftalardır bekleyen arabaların oluşturduğu kuyruklar, üzüntüden pare pare olmuş yürekler, sebepsiz yere ölenler...

İşte hepsi asimilasyon politikasının bir sonucu. Hepsi sadece Türk doğmanın Türkçe konuşmanın bedeli. Peki ya bunca zulüm niye? Nedenini bilemediğimiz birçok olay, kafalarda yıllardır cevap bulamayan sorular, görüşemediğimiz, yüzlerindeki çizgilere hasret kaldığımız insanlar.... Hepsi bu dönemin eseri. Tuna Nehrinin kızıllığı, 1500 kişinin cesedini içinde barındırmasındandır.

Bir göç hikâyesidir bu. Ayrılanlar için her şey ne kadar zorsa geride kalanlar için de o kadar zordur. Bir bitirim hikâyesi; bir soykırım, adını koyamadığım bir katliam... Güneş insanlık için yeniden doğar. Artık düşler de Türkçe görülür, acılar da biraz olsun hafiflemiştir. Bundan böyle söylenen bütün şarkılar ve türküler; sınırlar arasında yaşananların şahidi, dile gelmeyen gönüllerin tercümanı olacaktır.

Nisa Asena YILMAZ

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

10-A

TÜRKLER VE TÜRKÇÜLÜK

Milliyetçilik , milletin sevmek demektir. Aynı dili, aynı kültürü , aynı sınırları paylaştığın insanlarla birlikte ortak bir güç hissetmektir. Bu gücü gerektiğinde ülkenin sınırlarını korumak için, gerektiğinde ülkeyi hep birlikte ileriye taşımak içindir. Bir ülkü birliğidir. Türkçülük ise bizim bu gücümüzün adıdır.

Biz Türk milleti olarak geçmişimizin kökleri çok eskilere dayanır. Atalarımız Orta Asya'dan Anadolu'ya göç etmiş ve bazı atalarımızın hala Orta Asya'da kalmakta olduğunu görmekteyiz. İsmail Gaspıralı bir sözünde şöyle der; "Milletine hizmet etmek istiyorsan en iyi bildiğin işten başla". Geçmişimize baktığımızda en iyi yaptığımız işin ulus olarak devlet kurmak olduğunu söyleyebiliriz. Hun Devleti'nin kuruluşundan Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna kadar çok fazla devlet kurmuş ve yıkmışızdır. Ya da en iyi yaptığımız şeyin savaşmak olduğunu söyleyebiliriz. Çin Seddi Türk korkusundan yapılmadı mı ? Kişisel olarak da en iyi yaptığımız işi yaparsak ve herkes böyle düşünürse milliyetçilik düşüncesi uygulanmış olur. Yani ülkemizi daha ileriye taşıyabiliriz ve bu da Ziya Gökalp'ın "Türkçülük , Türk milletini yükseltmektir." Sözünü hatırlatıyor.

Geçmişte atalarımız bize Göktürk Yazıtları'nı bırakmıştır. Örneğin Tonyukuk Anıtı'nda "Türk milleti arasında silahlı düşmanı koşturmadım, damgalı atı koşturmadım. İltiş Kağan kazanmasa ve ben kendim kazanmasam , il de millette yok olacaktı. Kazandığı için ve kendim kazandığım için il de il oldu, millette millet oldu " yazar. Bu da eskiden beri Türkçülük duygusuna sahip olduğumuzu, başka milletler gibi Fransız İhtilali ile kazanmadığımızı gösterir.

Elbette Osmanlı Devleti sırasında Türkçülük duygusunun etkisi 1. Dünya Savaşı ile artmıştır. 1. Dünya Savaşı'nda her millet kendine ait bir devlet kurmak istemişti. Bununla birlikte 20. yüzyılda Türkçülük en üst seviyeye ulaşmıştır. Ziya Gökalp, Mehmet Akif Ersoy ve daha nice yazar , şair bu duygunun coşkusunu eserleriyle birlikte vermiştir. Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün ilkelerinde milliyetçilik vardır ve biz küçüklüğümüzden beri bu ilkenin anlamı olarak da millet ; geçmişte bir arada yaşamış , bir arada yaşayan , gelecekte de bir arada yaşama inancında ve kararında olan, aynı vatana sahip , aralarında dil, kültür ve

duygu birliği olan insanlar topluluğu olduğuunu, Atatürk ve Türk ulusu sayesinde Türkiye Cumhuriyeti kurulduğuunu ve bu sayede milliyetçilik işkesi de ortaya koyulduğuunu öğreniyoruz.

Milli marşımız olan İstiklal Marşı'nda Mehmet Akif Ersoy şöyle der;

Bastığın yerleri **“toprak”** diyerek geçme , tanı!

Düşün, altındaki binlerce kefensiz vatani!

Sen şehit oğlusun , incitme, yazıktır atanı;

Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatani.

Türkçülük , Türk milletini daha ileriye taşımak ; Türk milletini ve vatani korumaktır.

Ne mutlu Türk'üm diyene!

Nutuş Eray ŞENTÜRK

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

9-B

BİR OLMAK BİZ OLMAK

Ne demiş İsmail Gaspıralı : “ DİLDE, İŞTE, FİKİRDE BİRLİK” Sizce de bütün her şeyi özetlememiş mi bu söz? Tüm dünya, adı bilinen, soyu bilinen, cesur, yiğit vatan evlatlarının olması gereken amacın kökü işte tam burasıdır. Çin Seddi’ne baktığında eser değil “TÜRKÜĞÜN KUDRETİNİ” gören bir milleti aslında anlatmaz mı bize? Yıllarca bütün varlığını “VATAN VE HÜRRİYET” için adayan biz TÜRKLER için sanırım bu söz bir ışık, bir aydınlık, bir hedeftir. Bildiğimiz gibi tüm dünya da “TÜRK” denilince bir duraksar insan, düşünür. Oysaki bugün “TÜRK’ÜM” bile diyemeyenlerin oluşturulmaya çalışıldığı bir zamanda değil miyiz? Milletçe ilerlediğimiz ve gerçekleştirdiğimiz tüm hedef ve ilkeler bizlere aydınlığı elbet gösterecektir. Bizler birlikte olup başarmalıyız her şeyi, “FİKİR’DE” bir olmalıyız. Bağımsızlık duygumuz bir olmalı bu cihanda. Bağımsızlık, hürriyet aşkı için, canı pahasına savaş Ecdadımızın, tarihimizin, Türkülüğümüz için bir olmalıyız. Bu aşk için Çinlilere korkudan Çin Seddi yaptıran TÜRK’ÜZ biz. Yıllardır sadece Arap’ın Kürt’ün bağımsızlığını düşündürdüler bize, bu tiyatro, daha ne kadar sürer ki? Neden bu adalet hep onlara olur benim ülkemde? Anadolu için, vatan toprağı için şehit olan askerin çocuğı, mayında ayağı kopan gazi’nin çocuğı bilgisayar görmemişken, diğerlerine dağıtılan Tablet nedir peki? Neden bizlerin Atasının torunları bugün zulüm ve işkence altında? Onlara neden sahip çıkamıyoruz biz? Biz demek ki “BİR” değiliz. Biz önce bir fikrimizi birleştirelim ki, bizlerin geçtiğı yerden akan su yine dursun, bizlerin geçtiğı yerde biten çiçek yine bitsin, bizlerin geçtiğı toprak yine VATAN olsun.

Dilimizi bir turalım ki, kimsenin baskısı altına girmeyelim. Hepimiz gördük yaşananları, Rusların yaptığını duymayan, TÜRK olur mu hiç? Önce VATAN istediler, vermedik, sonra DİL istediler, vermedik. Bedelini ödedik mi? Evet ödedik de yine de teslim olmadık onlara. “DİL NAMUSTUR!” dedik yine de can pahasına direndik. Silaha karşı yürekle çıktık biz meydana, Süngüye karşı dirgenle atıldık ortaya. Vatan Millet aşkıyla aştık dağları, dilimizi koruduk ve yücelttik Ulu TÜRK yolunda. Bir gün olacaksa yine böyle bir şey, işte o zaman görsünler bakalım kim uyuyor kim uyumuyor. Bakalım uyuyor mu bu vatan. O zaman görsünler bakalım Namusuna, diline, bayrağına, hürriyetine dokunan hatta dokunmaya yeltenen adamın eli nasıl kırılır. O adam sağ kalır mı bu toprakta? Onlarca yıl önce uzattıkları eli kırarken on kişi varsa bugün bin var, yarın on bin var sonra yüz bin... Bu vatanda o eli kırarak kalmadıysa eğer,

Ben varım, Ben varım gücüm yettiğinde bu toprakta, şehit amcamın kanının aktığı toprakta benimde hakkım var, benimde şehidim var, benimde kanım var, benimde canım var, benimde ecdadım var. Hiçbir kimse TÜRKÜĞÜN dilini, dinini, namusunu alamaz. Çünkü biz biriz, çünkü biz TÜRK'ÜZ!

Bizim "İŞİMİZDE" birdir, biz aynı ülküde giden bir vatandaşız çünkü biz TÜRK'ÜZ her şeyden öte. TÜRKLER birleşmeli, çalışmalı ve başarmalı ve yapmalı, üretmeli. Biz ekonomiyi en üst düzeye çıkartıp, Avrupa'nın Birliği varsa, Arap'ın Birliği varsa bizde TÜRK BİRLİĞİNİ kurarız. Bunlar bize ne mi sağlar? Önce bize tekrar BİR olmayı öğretir. Sonra Bu dünyada TÜRK'LERİNDE olduğunu gösterir ve gücümüze güç katar. Ekonomik anlamda sözü geçen, bağımsız ekonomiye sahip, refah seviyesi yüksek, zengin bir devlet anlayışı olması da bunun en doğal sonuçlarındandır. Türkiye'de olmayan madenin Kırgızistan'da olması ve oradan alınması Almanya'dan alınmasından iyidir elbette. Ülkemizin market gibi kullanılmasına izin vermemek için bu ekonomik birliktelikler kurulması ve geliştirilmelidir. "TURAN DEVLETLERİ" adı altında toplanacak tüm TÜRK devletleri, Azerbaycan, Kırgızistan, Moğolistan, Türkmenistan... Gibi devletlerden oluşturabilir. Ancak akıllarda olan bir soru işareti ise Avrupa'ya öğrenci gönderimi çok fazla derece artmışken, TÜRK devletlerine böyle faaliyetlerin olup olmadığının bilinmemesi, Avrupa Bakanlığını varken neden Türk Birliği Bakanlığı'nın olmaması gibi değişik etmenlerde biz gençlerin aklında yavaş yavaş oluşmaya başlayan soru işaretlerindendir. Buna çözüm teklifim ise bu konuda tecrübeli kişilerin, gerçekten TÜRK BİRLİĞİNİ önemseyen bir yapılaşmanın yapması en doğal çözümdür. Benim düşüncem az önce de dediğim gibi, bu tür faaliyetlerin olması ve TÜRK devletleri arasındaki bağın sadece Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık gezileriyle değil, Gençlikle başlaması gerektiğidir. Bunun için tüm gerekli adımların atılması artık TÜRK Gençleri tarafından bekleniyordur. TURAN BİRLİĞİNİN ilk basamağı sanırım bunu oluşturmaktan ve sadece ecdadının savaştığı yeri değil, yaşadığı yer olan Orta Asya'nın medeniyetlerini bizzat görmesi için tüm toplumlara en güzel örnek olacağını düşünüyorum. Biz zamanında kılıçla hükmettiysek koca Asya'ya bugünde Avrupa'ya Amerika'ya kalemle kâğıtla diz çöktürürüz elbet. Bizler Tek Devlet Tek Millet olmalıyız. TURAN'IMIZ olmalı, uyandırılmalı tekrar, Birliğimiz kurulmalı. Tek Devlet olur Tek Para Kullanırız ve bunlar olacaktır. Ha şimdi ha yarın ama ne geç ne yakın. Biz TÜRK'ÜZ, TEK DİL BİLİRİZ TÜRKÇE'MİZ, TEK DİL KONUŞURUZ TÜRKÇE'MİZ. TEK MİLLETİZ TÜRK'ÜZ. TEK DEVLETİZ TÜRKİYE'YİZ, Son TÜRK ölene kadar da Bağımsız Ve Hür yaşayacağız!

Rabia TAŞ

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

10-A

ÖNCE BİRLİK...

Geçmişten günümüze var olan birtakım gerçekler vardır. Bunlardan bir tanesi de şüphesiz bir araya gelindiğinde ortaya çıkan güçtür. Bu bağlamda Türk Dünyası'nın durumunu incelediğimizde karşımıza büyük bölünmeler ve ayrılıklar çıkar. Hiç kuşkusuz bir milleti yok etmenin en temel yolu onu önce bölmek, parçalara ayırmak ve en sonda da yok oluşunu izlemektir. Birlik ve beraberliğin önemi bu anlamda büyük bir yer tutar.

Türk Dünyası tarih boyunca çok kez bölünmelere uğramış ve sonra tekrar birleşmiştir. Günümüzde ise dağılmış bir vaziyette, toparlanmaya çalışmaktadır. Bir tespih düşünün ki; ipi kopmuş, boncukları her bir yana dağılmış ancak birkaç tanesi henüz ipten ve birkaçı da ipten düşmüş düşecek. Tespih başı ise öylece duruyor. Böyle bir tespih bana Türk Dünyası'nı andırıyor. İmamesi Türkiye, dağılmış boncukları da Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Tacikistan, Kazakistan, Kırgızistan, Çeçenistan, Doğu Türkistan, Kuzey Kıbrıs gibi bölünmüş Türk ülkeleri olan bir Türk Dünyası.

Neden bu halde olduğumuz konusunda ise; tabi ki Türk ülkelerinin bazı noktalarda kağıt üzerinde kalmış bağımsızlıkları göz önüne geliyor. Bu durum devam ettiği sürece de sıkıntılar varlığını sürdürecektir. Ancak kim ne derse desin, ne planlar yaparsa yapsın Türk Dünyası bir bütündür ve ayrı düşünülemez. Nasıl ki bir yapbozda her bir parça ne kadar önemli ise ve birinin eksikliği bütünlüğü bozuyorsa Türk Dünyası'nda da her bir ülke o kadar önemlidir.

Büyük işler, birleştirilen güçler sonucu ortaya çıkar. İsmail Gaspıralı'nın da söz ettiği gibi dilde birlik, işte birlik, fikirde birlik sözü altında oluşan bir Türk Birliği, hepimizin hayalidir. Bizler ancak dillerimizin yanında fikirlerimizi, düşüncelerimizi, söylev ve eylemlerimizi de bir araya getirerek büyük işler başarabilir ve böylelikle dünyaya kafa tutabiliriz. Dil birliği demek; anlamak, anlaşılmak ve anlaşılacak demektir. İnsan kendisini en çok dildaşının yanında huzurlu ve güvende hisseder. Çünkü konuşabilir ve fikir sunabilir. Düşünceler birleşir ortaya muhteşem eserler çıkar. Türk Dünyası her yönüyle kendi enerji, potansiyeli ve idealleri olan bir millettir. Ayrı düşündüğümüzde çok güçlü bir ekonomiye sahip değil gibi görünen Türk ülkeleri, birleştiğinde cevherlerini açığa çıkarırlar. Çünkü sır birliktedir. Bu birlik anahtarı her kapıyı açacak ve sırları çözecektir. Var olan bu potansiyel ve enerji kullanılmalı, değerlendirilmeli.

dirilmelidir. Yoksa eskir, pas tutar veya başkaları tarafından sömürülebilir. Dış güçlerin bu konudaki müdahaleleri hep olmuştur. Sömürmek onlar için daha cazip ve hızlı ilerlemedir. Şurası da kesindir ki dış güçler de Türk Birliği'nin oluşması sonucu olabilecekleri bilmekte ve bu oluşumdan şiddetle korkmaktadırlar. Ne var ki birlik karşısında onların dahi karşı koyma gücü kalmayacaktır.

Bütün bunların sonucunda tefrikaların gereksizliği apaçık ortadadır. Tüm Türk milletler kardeştir ve aynı kanı taşır. Kardeşiyle yapacağı büyük işlerse göz kamaştırıcı olur. Türk Dünyası içerisinde atılacak ilk adım ekonomi konusunda bir Türk Birliği Ekonomisidir. Çünkü bir millet kendisini dışarıya güç bakımından en iyi ekonomisiyle tanıtır. Bu bağlamda dilde birlik, fikirde birlik ve işte birlik Türk Dünyası Birliği için olmazsa olmazdır.

Rümeysa Fatıma ALTINDIŞ

Özel Biltek Anadolu Lisesi

11-B

NAR-I HİCRAN

“Bu insanlar benim ne işime yarar? Öldürölsünler, yalnız kurşunlanarak değil, o cephane israfı olur, değneklerle dövölerek...”

Bir gözü limanlara, bir gözü peronlara tutsak insanlar... Çaresiz, gözyaşları okyanusları kiskandıran. Anılarını, çocukluğunu, sevinçlerini küllerine ayrılmış topraklarda arayan, “yarınsız insanlar.” Bir keman ağlıyor, sessiz sessiz. Rüzgar dertli dertli esiyor sümbüllere. Ah! İsimsiz mezar taşları mıydı hasret kokan? Umut yolcularıydı efsunkâr bir seyre dalan. Bir seher vakti martılar terketti ıssız kıyıları; inledi deniz, toprak ve gökyüzü. Çürüyen yapraklarını dökerken ağaç haykırdı sarmaşıklarına. Yıldızlar artık parlamaktan vaz mı geçti, yoksa bahane miydi geceler? Ey toprak! Kaç yüz bin insan süründü senin koynunda? Söyle, ne oldu da kanatlandı rüzgar?

Bir çiçek yağmura

Bir evlat babasına hasret

Ağıtlar dinmiyor gözyaşlarıyla

Soluyor dallarda gül dertli dertli

Toprak ölüm kusuyor, vatan kanadı kırık bir kuş misali. Rüzgar insanları savuruyor pervasızca bir o yana, bir bu yana. Kimisi anasız, kimisi babasız, kimisi yetim. Hepsinin ellerinde sığdırabildiği bir kaç eşya. Biraz hüznün, biraz keder ve biraz da gözyaşıyla yürüyorlar umutla. Adım adım ilerliyorlar sonsuzluğa. Bir göç... Bir umut... Bir hicret... Ne bulut duruyor ağlamaktan, ne üşüyen yürekleri ısıtıyor güneş. Bir kuş hapsolmuş zorlu bir sürgünde; yanında hatıraları, hüznüleri ve yalnızca yüreği. Çırılçıplak bir gece, bürünmüş zifiri karanlığına. Bir yol düşünün Anadolu’ya kadar uzanan... “Umut” meşalesini elinden bırakmayanların, yüreği hüznle kavrulmuşların yolu. Yollar uzun. Yollar kederli. Yollar sonsuz. Bulutlar ki akıtıyor gözyaşlarını ilkbaharda. Uzanıyor cansız bedenler geceden geceye. İnsanlar aç, insanlar susuz, insanlar hasta. Ezanlar yankılanırken içli içli camilerde, kiliseler yerini almış ve bir göç, bir gidiş, niye? Güneşin battığı yere kadar sürgün. Nehirleri kan kaplıyor, köyler karanlık ve mevsimlerden siyah. Bülbül nasıl sevdiği gülünden ayrıldıysa, insanlar da öylece ayrıldı toprağından.

*Şimdi bağırabilsem yangınlara
Dipsiz kuyulara, koyan yıldıza
Bu topraklardan gidiş yoluna
Okyanusun en ıssız dalgasına*

Ey benim Fatma'm, ey benim Ahmet'im! Laleler sana ağlar, sümbüller sana ağlar. Her gün sen akıttın gözyaşlarını, kimse duymadı feryadını. Memleket'ül Rum çağıladı bir kış günü soğuklarda. Gözyaşlarından bir inci yapılabilirdi gecelerde... Rumeli'de bir hüznün, Orta Asya'da bir hüznün, Kırım'da bir hüznün... Bulutlara sindi acılar, bir millet ki perişan. Görenler suskun, insanlar suskun, tarih suskun. Denizin maviliği kaybolmuş, gözlerde zifiri karanlık. Saatin pili bitmiş, akrep ve yelkovan suskun. İnsanlar sağanak sağanak yağıyor gönül pencerelerine.

*Kiminin secdede vuruldu evladı,
Vatan gözlerden ırak.
Kimi hiç bilmedi anasını,
Kanatlanmış yürekler ok.*

"Bu boşlukta ve yalnızlıkta rahatsızlık veren bir şey vardı: 'Toprak bile ölmüş gibiydi.'"

Aynı rüzgarın savurduğu insanlar... İnsanlar çıplak. İnsanlar yalın ayak. Göçenler yorgun, hava don, mevsim siyah. Kanatlar ki ölüm taşıyor, acılar dinmiyor, nehirleri kan kaplamış, yürekler yorgun. Akın akın insanlar yağıyor Anadolu'ya. Ölümden çok zulüm yankılanıyor gecelerde. Yürekler yanıyor. Bir daha hiç görmeyecekleri topraklarının kokusunu son bir kez soluyorlar "aşk"la. Hüznün yüklü gemiler demir almayı beklerken, son bir kez sarılıyorlar umut dolu gökyüzüne. Zindanlara tıklan insanlar... Bir gözü limanlara, bir gözü peronlara tutsak insanlar... Şiirler ki yarım, bembeyaz sayfalarda kalem tükenmiş. Ne tohumlar ağaç verecek, ne ağaçlar meyve verecek. Ölüme kanatlanan yürekler, vazgeçmeyecek. Son bir yaprak kalacak. Son!

Rümeysa HOMAN

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesi

10-A

UFKU DAHİ DELİP GEÇEN YAZGI...

Bir bayraktır bazen huzurun simgesi, bazen de doğduğun, büyüdüğün topraklardır. Bazıları için yaşam seni büyüten vatandan ayrı düşünülemez hatta çoğu kişi için.

Birçok nedenden dolayı Türkler tarih boyunca vatanlarını ardında bırakıp gitmek zorunda kalmıştır. Son yıllarda bu göçler ekonomik nedenlerden dolayı gerçekleşse de geçmişte bu göçler kişilerin isteği doğrultusunda gerçekleşmemiştir.

1771 yılında Kırım'dan azımsanamayacak kadar Türk göç etmek zorunda bırakılmıştır. Bölgeyi işgal eden Ruslar yaklaşık 35.000 Türk'ü kılıçtan geçirmiştir. Bu türlü şiddet karşısında Türkler, Anadolu'ya ve Balkanlara göç etmek zorunda kalmıştır. Daha sonraları bu şiddet davranışları yerini Türklerin kültürlerini yok etmeye yönelik hareketlere bıraktı. 2. Dünya Savaşı'nda Bulgaristan'ın Almanya'nın yanında yer alması sonucu ülkeyi Sovyetler Birliği'nin işgal etmesi ile ülkeye hakim olan komünizm ile yönetim Sovyet destekli Vatan Cephesi'nin eline geçti. İsimleri Bulgar isimleri ile değiştirildi, ana dillerini konuşmaları yasaklandı ve ağır işkencelere maruz kaldılar. 1984 sert asimilasyonun başlangıç tarihiydi ve artık camiler kapatılıp ambarlara dönüştürülmüş, hacca gitmek hatta sünnet bile yasaklanmıştı. Tüm bu asimilasyon hareketleri Bulgaristan Türklerini asırlarca yaşadıkları topraklardan ayrılmasına zorladı(1989). Ufku dahi delip geçen yeni bir başlangıç hayali Bulgaristan Türklerini avutan tek nedendi.

Balkan Harpleri sonucu 600 yıldır Rumeli'de yaşayan Türkler yaşadıkları yerden sürgün edilmişler, 600 yıllık geleneklerini, hatıralarını, arkalarında derin izler bırakarak terketmek zorunda kalmışlardır.

Vatan özlemi, tarih boyunca Türkleri bir adım gerisindeki gölgeleri gibi takip etmiş doğdukları toprakların kokusunu gönüllerinde her daim yaşatmıştır. Gurbetçi olarak anılmak alınlarına bir iz olarak kazınmıştır. Ben bu Türk kardeşlerimizi saygı ve sevgiyle anıyor, sözlerimi muhterem İsmail Gaspıralı'nın cümleleri ile sonlandırıyorum: "Aziz kardeşler! Satmak kolay, almak zordur. Gitmek kolay, dönmek zordur. Yıkılmak kolay, kalkmak zordur."

Tarık SEZAN

Nilüfer İMKB Fen Lisesi

11-B

BİLİMSEL TURANCILIĞA DOĞRU

Bu yıl, büyük Türkçü İsmail Gaspıralı Bey'in yüzüncü vefat yıldönümü. Bu önemli yıldönümünde İsmail Bey'i, "Dilde, işte, fikirde birlik!" sözü ile anıyoruz. Bu söz rastgele söylenmiş bir söz olmadığı gibi üzerinde uzunca bir süre durulup düşünülmesi gereken bir sözdür. Kendisinin fikri hayatı ve tecrübelerinin bir cümlede tezahürü adeta bu cümledir.

Dilde birlik düşüncesi, Turancılık için tatbiki elzem merhalelerdendir. Turan coğrafyasında Türkçe, birçok lehçeye ayrılmıştır. Bu da, her ne kadar kültürel zenginliğe yol açsa da bir yandan bir kardeşin yekdiğeriyle anlaşmasını güçleştirmektedir.

Gaspıralı, bir Kırım Türkü olarak, o zamanlarda gerek Türkistanlı, gerek Kırımlı olsun bütün Türk aydınlarının konuştuğu gibi Ziya Gökalp'in tarif ettiği en saf ve en ince olan İstanbul Türkçesi'ni okumuş, yazmış ve öğretmişlerdir. Fakat bu durum ne yazık ki uzun sürmemiştir. Gaspıralı Bey'in ömrü bu alışkanlığı geniş çevrelere yaygınlaştırmaya yetmemiştir. Şayet İstanbul Türkçesi Turan'da yaygınlaşsa idi, daha çok soydaşımızla çok daha rahat anlaşabilirdik.

Tek Türkçe'nin bir merhalesi de tek alfabedir. 1928'de harf inkılabı yapılırken bir maksat da Türkistan ve Azerbaycan'la iletişimimizi kolaylaştırmaktı. Tam tek alfabeye geçildi derken kuzeyden gelen Rus baskısına dayanamayan soydaşlarımız, her yönden Rus tesiri altına girmişlerdir ve her birine Moskova yönetimi tarafından kiril alfabesinin farklı edisyonları kullandırılmıştır. Elan Türkistan'da bunun izleri görülmektedir, fakat temennimiz bunların en yakın zamanda geçmeli ve Kazak, Kırgız kardeşlerimizin de asli alfabelerine dönmesidir. Nitekim bu konuda Kazakistan'da Nazarbayev önderliğinde çalışmalar yürütülmektedir.

Fikirde birlik, bütün Türk milletinin müşterek ülkü etrafında birleşmesidir. Ulu Türkçü Nihal Atsız Bey'in dediği gibi, "Bir toplumdan müşterek ülküyü çıkarın, insanların hayvanlaştığını görürsünüz." 300 küsür milyonluk Türk milletinin de milli şuura sahip olarak, oluşturulan milli ülküye sımsıkı bağlanması gerekmektedir. Hassaten ilkokuldan başlayarak çocuklara derslerde vatan ve millet bilinci aşılanmalıdır. Ağaç yaşken eğilir.

Her büyük devleti ayakta tutan şey milli mefkuresidir. Günümüzde, Türk devletleri bir araya gelmeli ve milli ülkü bildirisi yayınlamalıdır. Türk Konseyi'nin işlerliği artırılmalıdır.

Özellikle eğitim alanında hamleler gerçekleştirilmeli ve karşılıklı eğitim ve öğrenci değişimi programları yapılmalıdır. Türksoy, çalışmalarını Türk Dünyası'nda en etkin hale getirmelidir. Kültürel, ananevi ve sanatsal çalışmalara azami destek verilmelidir. TİKA'ya bu mevzuda çok iş düşmektedir. Türk soylu tarihin ayağa kaldırılması ve Türk'ün yardım elinin bütün cihana uzanmasını TİKA sağlayacaktır.

Kısa ve orta vadede en çok fayda getirecek olan, işte birliktir. Kuzey Amerika'da NAFTA, Güney Amerika'da LAFTA, Avrupa'da AB, Asya'da Şangay Beşlisi kurulmuşken Türk ülkeleri serbest ticaret birliği yahut ekonomik topluluğu kurulmalı ve karşılıklı gümrük gibi sorun çıkarabilecek olguların kaldırılması yoluna gidilmelidir. Bununla beraber uluslararası arenada Türk devletleri birlikte hareket etmeli, kendilerinin ve esaret altındaki soydaşlarının haklarının korunması için azami gayret göstermelidir.

Ortak bir para birimi oluşturulmalı, paramızın dünyadaki itibarını artırıp, güvenli liman haline getirmeliyiz. Hatta, para birimini altına endeksli hale getirerek azami istikrarı yakalayabiliriz.

Hassaten yeraltı ve yerüstü emtia zengini olan Türk devletleri her nevi emtiayı daha kolay üretim için ortak ticaret antlaşmaları ile alıp satsa o zaman da iktisadi istiklalin ve istikbalin yolu açılır.

Birbirimize sınırları açmalı, ortak asamble kurmalıyız. Muasır devletlerle aramızda ağır sanayi ve yüksek teknoloji bağlamında hayli gelişmişlik farkı bulunmaktadır. Acilen bir olup, ağır sanayi ve yüksek teknoloji atılımları yapmalıyız. Aksi halde uzun vadede açık pazara dönüşürüz.

Beraber konuşmalı, düşünmeli ve çalışmalıyız. Biz hep birlikte Türk milletiyiz. Kırgızistan Cumhurbaşkanı Almazbek Atambayev'in sözleri işin aslını ifade etmektedir: "Ulu Türk Kağanlığı'nı kuramasak bile, en azından, Türk devletlerinin kardeşliğini pekiştirmeliyiz. Bunun için sadece Türkiye değil, diğer Türk devletleri de sağlam ayakta durmalı, ekonomik yönden gelişmiş, güçlü devletler olmalıdır."

Tolgahan USTA

BTSO Ali Osman Sönmez Sosyal Bilgiler Anadolu Lisesi

12-A

DİLDE, FİKİRDE, İŞTE BİRLİK

Kırım Türkü olan İsmail Gaspıralı, 21 Mart 1851'de Bahçesaray-Avcıköy'de doğmuştur. İlköğretimini mahalli müslüman okulunda başlamış, Akmescit Erkek Askeri Lisesi'nde ve Moskova Harboku'nda eğitim görmüştür. 1868'de Bahçesaray'da Rusça öğretmenliğine başlamıştır.

1874'te İstanbul'a gelerek, bir süre burda kaldıktan sonra yeniden Kırım'a gitmiş ve 1878'de Bahçesaray Belediye Başkan Yardımcısı seçilmiş, ertesi yıl da Belediye Başkanı olmuştur. 1884'e kadar belediye başkanlığı görevini yürütmüştür. 1882'de Zühre Hanım'la evlenmesi sayesinde ünlü Türk Milliyetçisi Yusuf Akçura ile akraba olmuştur.

İsmail Gaspıralı Türklerin, ortak bir dil etrafında birleşerek varlıklarını sürdürebileceklerine inanmış ve bu amacını gerçekleştirebilmek için bir gazete çıkarmıştır. **"Dilde, fikirde, işte birlik"** şiarıyla tüm Türklere hitap eden bu gazete, Tercüman'dır. Sade bir Türkçe ile 22 Nisan 1883'te çıkarılmaya başlanan Tercüman Gazetesi, Osmanlı İmparatorluğu'na, Hindistan'a, Mısır'a kadar ulaşarak okuyucu bulmuştur. İsmail Gaspıralı 11 Eylül 1914'te Bahçesaray'da vefat etmiştir. Yoğun bir katılımı gerçekleştirilen cenaze töreniyle Kırım Hanlığı'nın kurucusu olan Hacı Giray Han'ın türbesi yakınına defnedilmiştir.

Büyük düşünce ve fikir adamı İsmail Gaspıralı; Türk dünyasını oluşturan devletler olan Türkiye, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan ve diğer ülkelerin **"Türk Birliği"** konusunda, **"Dilde Birlik, Fikirde Birlik, İşde Birlik"** sağlamaları ve binlerce yıldır Türkistan denilen coğrafyada yaşayan insanların, ülkelerinin yer altı ve yerüstü zenginliklerini kullanarak huzur içinde birlikte yaşamalarını, bu şekilde aynı tarihi, aynı kültürü paylaşan insanların bir birlik oluşturmalarını istemiştir. **Çeşitli** milletlerin bir ideal **çerçevesinde** birleşip Avrupa Birliği'ni oluşturması gibi.

Günümüzde bununla ilgili birçok Birlik, Kurultay, Çalıştay ve Vakıflar kurularak Türk coğrafyasının bu yüz yılda kazanacağı siyasal ve kültürel ve ekonomik bilinç sadece milletimizin kaderini değil, dünyanın geleceğini de doğrudan etkileyecek ve şekillendirecektir. Büyük yeraltı ve yerüstü zenginliklerimizi, ekonomik ve ticari imkânlarımızı Türk dünyası mensuplarının daha rahat yaşaması, zenginleşmesi gelecek nesillerin sağlıklı ve eğitilmiş yetiştirilmeleri için kullanmalıyız.

Türk Cumhuriyetleri sahip oldukları soy, dil, tarih ve kültür ortaklıklarının tabii sonucu iletişim, bilim, kültür, sanat, edebiyat, ekonomi, teknoloji ve sağlık gibi hemen her alanda işbirliğine girmektedir. Ancak, Türk dünyası bugün çok yazı dilli ve çok alfabeli bir dönemi yaşamaktadır. Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını kazanmasına rağmen halen “Ortak Latin Alfabeti” ve ortak “Türk Dünyası Ortak Tarih Kitabı” çıkarılamamıştır. “Ortak Alfabe” ve “Ortak Tarih” düşüncesi mutlaka değerlendirilmelidir.

Türk devlet ve topluluklarının milli ve siyasi haklarının savunulmasını, korunmasını, mevcut ve oluşabilecek tehdit ve tehlikelerin bertaraf edilmesi, müşterek çabalarla, işbirliği ve bağlantılarla kurulabilecek, ortak idealler etrafında kenetlenilebilecek ortamın hazırlanmasında en önemli etkenlerden biride ortak tarih ve kültür değerlerinin ortaya konulmasıdır.

Türk dünyasında ortaya konulabilecek “Ortak Tarihle” bütün insanlığın yararlanabileceği kültür, fikir ve düşünce zenginliğine ulaşabilmek amacıyla, kültürel derinliğimizden, milli ve manevi zenginliğimizden yararlanarak, etkili bir medeniyet ve kültür hamlesini gerçekleştirmeliyiz.

Bunları başarabildiğimiz ölçüde milli sorumluluklarımızı yerine getireceğiz, gelecek nesillere, bizden sonraki kuşaklara aydınlık bir Türk dünyası sunmak; küresel ve bölgesel planda yaşanan bunca olumsuzluklara, adaletsizliklere, haksızlıklara “dur” diyebilme imkânına sahip olacağız.

Türk dünyasında, eğer bir dil, kültür ve ekonomik birlik sağlanacaksa, bu ancak ortak dil ve ortak tarihle mümkündür. Bunu başaracak olan biz genç nesil olarak buna sahip çıkmalıyız.

Yine Atatürk Türk ulusunun büyüklüğüne ve üstün uygarlık yeteneklerine içten inanmış, onu en uygar milletlerin düzeyine çıkarmak için önce tarihini bilmesi ve bunun için de onu ilk kaynaklardan kendisinin araştırarak öğrenmesi gerektiğine inanıyordu. Bunun için Atatürk’ün talimatıyla, 15 Nisan 1931’de **Türk Tarih Kurumu kurulmuştur.**

Türk dünyasının tüm devlet ve topluluklarını kapsayacak şekilde tarihçilerinin büyük ve kapsamlı, Ekonomik, Kültür ve Felsefe Tarih kitaplarının süratle hazırlanıp Türkiye’de ve Türk dünyasının diğer bölgelerinde dağıtılması büyük yarar sağlayacaktır.

Hazırlanacak olan bu kitaplar bir yandan Türk cumhuriyetleri ve topluluklarında değişik seviyelerdeki okullarda ve Türkiye Cumhuriyeti tarih bölümlerinde okutulmalıdır. Hem Türkiye’de hem de diğer Türk Cumhuriyetlerindeki yeni nesiller için hazırlanan Türk Tarihi kitabı yüksek adetlerde basılarak bütün Türk Cumhuriyetlerine ve tabii ki Türkiye’de dâhil olmak üzere, yaygın bir şekilde dağıtılmalıdır.

Günümüzde birçok gelişmiş ülke; bilimsel araştırma ve geliştirme programları yoluyla, istifade edebilecekleri tarihi, kültürel, politik ve ekonomik materyalleri bulup ortaya çıkarmak ve bunları kendi maksatları doğrultusunda kullanmak, kendi dil ve kültürlerini dünyanın her tarafına yaymak, ekonomik ilişkilerde öncelik kazanıp ticaretini geliştirmek suretiyle daha da güçlü olmanın yollarını aramaktadırlar.

Bizde bu doğrultuda; Atatürk'ün dış politika anlayışına göre, Misak-ı Milli'de de belirtildiği gibi, *“Türkiye dışındaki Türkler’in bulundukları yerlerde insan hak ve hürriyetlerinden faydolanmalarını ve en tabii hakları olan hür yaşama hakkına sahip olmalarını samimi olarak istemek ve bu yolda çalışmak esastır.”*

“Büyük devletler kuran ecdadımız, büyük medeniyetlere de sahip olmuştur. Bunu aramak, tetkik etmek, Türklüğe ve cihana bildirmek bizler için bir borçtur. Türk çocuğu ecdadını tanıdıktan sonra daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.” sözleriyle;

21. yüzyılda bize düşen dilde, fikirde ve işte birlikte hareket ederek her alanda birlikteliğimizi göstermek ve bu uğurda hiç durmadan çalışmaktır.

Vatan ne Türkiyedir Türklere, ne Türkistan

Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir; Turan!..

Yüstra ÇAVDAR

Hasan Ali Yücel Anadolu Lisesi

10-C

DİLDE , İŞTE, FİKİRDE BİRLİK

İsmail Gaspıralı'nın "Dilde, işte, fikirde birlik" sözü Türk halklarındaki birlikteliğin temel ilkelerini oluşturan ve birlik mücadelesinin hedefini gösteren bir sözdür. Türkçe konuşan toplulukların bir arada olması, ortak hareket etmesi, ortak ekonomik ve siyasi kararlar alması bu düşünceden doğar.

Bu birlikteliğin en başında dil birliği gelmelidir. Çünkü dil, geçmişi bugüne, bugünü ise yarına bağlar. Milletin varlığını sürdürebilmesi için dil birliği olmazsa olmazdır. Türkçe Türk milletinin şah damarı, can evi , varlığının zırhıdır. Dilde başlayacak çözülme ve ayrışma bölünme felaketini kaçınılmaz kılar.

Dil birliğinden sonra fikir birliğinin sağlanması önemlidir. Bu da Türk kültürü ve inancının nesilden nesile aktarılması ile sağlanabilir. Bu nedenle Türk kültürünü öğrenip yaşamalıyız.

Türk dünyasında her anlamda birlik , Türkçe konuşan devletlerin bir araya gelerek Avrupa Birliği'ne benzer bir yapı oluşturabileceğine yönelik bir fikir doğurur. Bu birliğin en önemli temeli ekonomik temeldir. Ekonomik çıkarlar Türkçe konuşan ülkelerin birlikte hareket etmeleri gereğini ortaya çıkarmaktadır. Özellikle enerji alanında Türk devletlerinin sahip olduğu kaynaklar ve bu kaynakların piyasaya aktarılabilmesi için birlik ve beraberlik şarttır.

Bütün bu gayelere ulaşabilmek için Türk dünyasında her anlamda birlik ve dayanışma sağlanmalıdır. Türk dünyasında kanayan bir yara Türk yurtlarına her türlü maddi manevi yardım yapılmalıdır. Ayrıca yıllardır Avrupa Birliği'ne girmeye çalışan ülkemizin oluşturulacak bir Türk Birliği'ne üyeliği Türk dünyasının geleceği için önemli bir adımdır.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ

Adem KAÇAR

Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü - 4. Sınıf

Üniversite

1. si

TÜRKLER KIZILELMA'YA

Türkler tarih boyunca fetihci özellikleriyle ön plana çıkmışlardır. Asya'nın ortalarından başlayıp Avrupa'nın içlerine kadar geniş coğrafyalar yayılmışlardır. Bununla da yetinmeyip kurdukları devletler Arabistan yarım adası'nı ve Afrika'nın kuzey kıyılarını da içine almaktaydı. Nazım Hikmet'in de dediği gibi "Dört nala gelip uzak Asya'dan/Akdeniz'e bir kısarak başı gibi uzanan bu memleket" Türklerin yoğun olarak yaşadığı yerlerdi.

1789 Fransız ihtilalin'den sonra milliyetçilik kavramı dünyaya yayıldı. Büyük devletlerin hâkimiyetinde yaşayan uluslar, bağımsızlık mücadelesine girdiler. Böylelikle çok uluslu devletler yıkılma sürecine girdi. Bu devletler arasında hiç kuşkusuz en önemlisi Osmanlıydı. Osmanlı devleti Balkanlardan Anadolu'ya, Karadeniz'in kuzeyinden Afrika kıyılarına kadar geniş bir coğrafyada hüküm sürüyordu. Bu coğrafyalardaki uluslar isyan ediyor ve bağımsızlık mücadelesine giriyorlardı. Bu mücadeleler sonucunda Osmanlı devleti yıkılmaya başladı. Balkanlar, Mısır, Afrika kıyıları yavaş yavaş elden çıktı. 1. Dünya savaşından önce Osmanlı çok küçülmüştü. Kaybettikleri toprakları geri almak düşüncesiyle savaşa girdi. 1. Dünya savaşını Osmanlı kaybetti. İstanbul ve Anadolu düşmanlar tarafından işgal edildi. Anadolu da bu işgaller sonrası kurtuluş savaşı mücadelesi başladı. Bu mücadele zaferle sonuçlandı. 1923 yılının 29 Ekiminde Anadolu sınırlarını ve Trakya'yı içine alan Türkiye Cumhuriyeti kuruldu. Peki, yeni devletin dışındaki Türkelere ne oldu?

Türkler bir savaş stratejisi olarak feth ettikleri bölgelere göçmen Türkleri yerleştiriyor ve o bölgeyi Türkleştiriyorlardı. Osmanlı devletinin sınırları olduğu her yerde Türkler vardı. Sadece Osmanlı'dan değil daha önceki Türk devletlerinden kalma Türkler de vardı. Türklerin devlet kurmadığı coğrafya yoktu. Bu yüzden, dünya'nın her yerinde Türk ırkına mensup kişiler vardı. Osmanlı'nın yıkılma sürecine girdiği dönemlerde, kaybedilen topraklarda yaşayan Türkler Anadolu'ya göçüyordu. Balkanlarda yaşayan Türkler Slav ırkından zulüm görüyor ve payitaht'a geliyorlardı.

Yeni Türk devletinin kurulmasından sonra diğer coğrafyada yaşayan Türkler gerek mübadele gerekse göçlerle Türkiye'ye geliyor ve Ata topraklarını mecburen terk ediyorlardı. Bu göçlerin yoğun olarak geldiği yerler ise Balkanlar ve Kırım'dı. Balkanlar çok uzun süre Osmanlı

egemenliğinde kalmıştı. Osmanlılar Balkanlara çok büyük önem vermişlerdi. Han, hamam, kervansaray, cami, çeşme ve köprü gibi birçok yapı Osmanlı döneminde Balkanları mamur etmişti. Balkanlar, gerek askeri gerekse coğrafi olarak Osmanlı için çok önemliydi. Balkan coğrafyasında yaşayan şairler, yazarlar, münevverler ve askerler Osmanlı aristokrasisinde yer buluyordu. Bu insanlar sadece Osmanlı döneminde değil yeni devletin temellerinin atıldığı yıllarda da büyük öneme sahipti. Nitekim yeni devletin marşını da Balkan kökenli olan Mehmet Akif yazmıştı. Osmanlının münevverlerini ve askerlerini ilgilendiren fikir akımları ilk olarak Balkan coğrafyasında ortaya çıkıyordu. Balkan coğrafyasında yetişen ve bu fikir akımlarının etkisinde kalan bir asker tarihler 1923 yılını gösterdiği zaman Türkiye Cumhuriyeti devletini kurmuş ve ilk Cumhurbaşkanı olmuştu.

Türkler için son derece önemli olan Balkanlar ve oradan gelen insanlar için nasıl bir yol izlenebilir?

Öncelikle Balkan Türkleri Enstitüsü kurulmalı ve Balkanlar'dan göç eden Türkler kayıt altına alınmalı. Kayıt altına alınan kişilerin soyağaçları çıkarılmalı. Soyağaçlarının çıkarılması ırkçı bir davranış olarak ele alınmamalıdır. Bu soyağaçları Türk tarih yazıcılığı için önemlidir. Balkan Türklerinden yaşadıkları coğrafya öğrenilmeli ve Osmanlı da Balkan coğrafyası yahut Türk Balkan coğrafyası olarak kitaplaştırılmalı. Balkan coğrafyasında Türklere ait olan han, hamam, cami, çeşme, mezarlık gibi yapıların envanteri çıkarılmalı ve bu yapıların korunması için bir dernek kurulmalıdır. Balkan coğrafyasından gelen Türklere, Balkan Türklerinin müzik anlayışı sorulmalı ve bu müzikler derlenmelidir. Bu müziklerin yaşatılması için bir Balkan orkestrası kurulmalıdır. Balkanlarda yaşayan Türklerin gelenek ve görenekleri orada yaşamış kişilerin ağzından kitaplaştırılarak bu kültürün yok olması engellenmelidir. Balkan yemekleri ve içecekleri kayıt altına alınmalıdır. Balkan coğrafyasında yaşamış yazılı ve sözlü edebiyat ürünleri kayıt altına alınmalıdır. Balkan Türkçesi kayıt altına alınmalı ve Balkan coğrafyasında konuşulan Türkçe kelimelerin yer aldığı bir sözlük çıkarılmalıdır. Bu sözlük Türkçenin farklı coğrafyalarda nasıl konuşulduğunu görmek için önemlidir. Balkan coğrafyasında yaşayan Türklerle haberleşmek amacıyla bir gazete kurulmalıdır. Bu gazete Balkan coğrafyasında yaşayan Türklerden haber vermelidir. Kısa aralıklarla Balkan ülkelerine geziler düzenlenmeli ve Türk dünyası için önemli olan kişilerin Balkanlardaki mezarları ziyaret edilmelidir. Her sene bir Balkan ülkesinde Balkan Türkleri sempozyumu düzenlenmelidir. Bu aşamaların hepsinde Balkanlardan göçen Türkler bulunmalıdır. Çünkü onlar Atalarının mirasını korumak için ellerinden geleni yapacak kişilerdir. Balkanlardan göçen Türkler hiç kuşkusuz Türkiyede birçok alanda kendilerine yer bulacaktır. Münevverleri üniversitelerde görev alarak Türk aydınlanmasını başlatacak ve zanaat sahipleri Türk milletine hizmet edecektir.

Balkanlardan sonra Türklerin terk etmek zorunda kaldıkları bir başka yer ise Kırımdır. Fatih Sultan Mehmet zamanında, Kırım Hanları Giraylarla Osmanlı saltanatı yapılan ahidname ile imtiyazlı beylik statüsünde bir otonom hanlık olarak imparatorluğa bağlanmıştır. Kırım Osmanlı için büyük öneme sahipti. Askeri olarak yardımcı süvari kuvvetleri Kırımdaydı

ve medrese ulemasının çıktığı yerdı. Kırımın bereketli ovalarında elde edilen süt, peynir, bal gibi yiyeceklerse İstanbulu besliyordu. 1783 yılında Kırım Ruslar tarafından ilhak edildi. 20. yüzyıla kadar Kırım Türklerin yoğun olarak yaşadığı bir bölgeydi.

Kırım denince akla gelen ilk kişi hiç kuşkusuz İsmail Gaspıralı'dır. Türk islam gerçeğini sağlam ilkelere bağlayarak siyasi bir ideal haline getiren kişidir. Gaspıralı, 19. Yüzyılın son çeyreğinde ve 20. yüzyılın başlarında "Dilde, İşte, Fikirde Birlik" parolasıyla yola çıkarak Rus toplumu içinde farklı coğrafyalarda yaşayan Türklerin geleneksel değerlerine bağlı kalarak millet olabileceğini öngören ilk fikir adamıdır. Gaspıralı yaşadığı dönemde Türk dilini, Türk fikrini ve Türk dayanışmasını bir çatı altında toplamış ve çıkardığı Tercüman gazetesıyla bu fikirlerini ölümsüzleştirmiştir. Çıkardığı gazete Çin ortalarından Tuna nehri kıyılarına, Kırımdan Mezopotamya ortalarına uzanan bir coğrafyada okunmaktaydı.

Kırım, Ruslar tarafından ilhak edildikten sonra bölgede yaşayan Türkler ufak gruplar halinde Anadolu'ya göç etmek zorunda kaldı. Göç eden Türkler arasında çok önemli isimler vardı. Bu isimler Kırımın münevverleri arasında yer alıyordu. Özellikle 19 ve 20 yüzyılda Kırım bir aristokrasi şehriydi ve Türkler hiç kuşkusuz bu aristokrasi zümresi içindeydi.

Kırımdan göç eden Türkler için ne yapılmalı?

Şu hiçbir zaman unutulmamalıdır: geçmişimiz servetimizdir. Balkan Türklerinde olduğu gibi Kırım Tatarları da kayıt altına alınmalı, soyağaçları çıkarılmalı. Kırım coğrafyasında yer alan Türke yapılarının envanterleri çıkarılmalı. Bu yapıların onarımı ve bakımını üstlenecek bir dernek kurulmalı. Sözlü ve yazılı edebiyat kayıt altına alınmalı. Gelenek görenekleri, müzikleri, yemekleri, halk oyunları kayıt altına alınmalı. Özellikle İsmail Gaspıralı'nın fikir hareketleri ve eylemleri öğrenilmeli. Tercüman gazetesinin dil yapısı analiz edilmeli. Tercümanın tekrardan çıkartılması sağlanmalı. Güney Kırım Tatarcası sözlükleri oluşturulmalı. Her sene Kırım Tatarları sempozyumu düzenlenmeli. Kırım aristokrasisine mensup Türklerin şimdiki Rus aristokrasisiyle ilişki kurması sağlanmalı. Ekonomik olarak zengin durumda olan Türkler Kırımda bir Türk şubesi açmalı. Bu şubelerde o bölgede yaşamakta olan Türklerin sorunları kayıt altına alınmalı. Kırımda Türklere ait olan arşivler, kitaplar toplanmalı ve bunlar kayıt altına alınmalı.

Türklerin yoğun olarak terk etmek zorunda kaldıkları yerlerden biri ise Orta Asya. Bütün tarih görüşleri Türklerin ana yurdunun Orta Asya olduğu konusunda hemfikir. Türkler göçebe yaşam tarzını benimsemiş ve feth etmek arzusuyla Asya bozkırlarında boy göstermiştir. Bazı Türk boyları ise Asyanın güzelliğini bırakamamış ve oralarda yaşamaya devam etmiştir. 20 ve 21. yüzyıllarda Orta Asyadaki Türk toplulukları yaşadıkları yerlerde zulme uğramış ve asimile olmaları için zorlanmışlardır. Bu zulümden kaçanların bazıları zaman içerisinde Türkiye'ye sığınmış bazıları ise ölüm pahasına yaşadıkları coğrafyayı terk etmemişlerdir. Orta Asya Türkleri hiç kuşkusuz Türk dilinin ve Türk geleneğinin en saf halidir. Göç etmek zorunda kalan Türkler korunmalıdır. Dilleri, edebiyatları, müzikler, gelenek ve görenekleri kayıt altına alınmalıdır.

Türk kelimesi sadece bir ırk adı ve o ırka mensup olan kişi değildir; Türk, dünya tarihini yarısıdır. Türk, bir ağaç gibidir. Dünyanın her yerindedir. Türklere düşen görev aynı ormanın ağacı olduklarını bilmektir. Birbirlerini korumak ve kollamaktır. Geçmişe sahip çıkmaktır. Neden bu duruma düştüklerini araştırmaktır. Zulüm gördüğünde sesini çıkarmaktır. Asla şiddete başvurmamaktır. Edip bir kadın olan Halide Hanım'ın dediği gibi "Milletler dostumuz, hükümetler düşmanımızdır." Sinema filmleri yapalım, türküler yakalım ve düştüğümüz gibi kalkalım. Hiç kuşkusuz bu kalkma biraz zorlu olacaktır. Ama İsmail Gaspıralı'nın da dediği gibi "Aziz kardeşler! Satmak kolay, almak zordur. Gitmek kolay, dönmek zordur. Yıkılmak kolay, kalkmak zordur."

"Til, lisan itibarıyla Şarki Sibirya'nın Yakutları, Sibirya Türkleri, Baraba, Kazak, Kırgız, Karakalpak, Başkurt, Nogay, Kazanlı, Kırımlı, Kumuk, Uygur, Özbek, Tarançı, Sart, Azerbaycan ve Osmanlı namları ile maruf taifeler, Uruğlar hep Türk tili ile söyleşiler, hep Türktürler." (İsmail Gaspıralı)

Yukarıda adları geçen ve geçmeyen dünyanın her coğrafyasında yaşamış ve Türkiye'ye gelmiş olan soydaşlarımıza öğüt:

- 1) "Milletine hizmet etmek istiyorsan bildiğin işten başla" (İsmail Gaspıralı)
- 2) "Türkçülük Türk milletini yükseltmektir." (Ziya Gökalp)
- 3) Güzide bir kişi ol ve Türk mefkuresine bağlan.
- 4) Hars ve medeniyeti bütünleştire.
- 5) Kızıl elmayı uzaklarda arama bilakis o yakınındadır.
- 6) Dil'ine sahip çık.
- 7) Atanın mirasını koru.

İsmail Gaspıralı'nın oğluna yazdığı şiir Orta Asyadan, Balkanlardan ve Kırımdan göçen Türkler için bir öğüttür:

Aman, oğlum
Satma sakın,
Elindeki toprağı,
Anan gibi seni besler bereketli kucacı
Piçen, arpa, aş istemez, verir sana bunları.
Sefil, rezil olma sakın, satıp ana toprağı.
Yediklerin, içtiklerin ep bu topraktan kele
Cebindeki akçaları sana bu toprak vere

Alma, armut, arpa, bogday, bag ve bostan cümlesi
Topragın verdiği baylık.
Satma sakın, topradı.

DÜNYANIN HER BÖLGESİNDEN VATANLARINA GELEN KARDEŞLERİME MEKTUP

Ey zulüm görmüş vatanında kovulmuş soydaşım,
Ey atam, anam, bacım, gardaşım
Ey Ötüken'im, Kızılelma'm, Kutlu Taş'ım
Türkün illerinde durum nasıldır?

Kopuzum asılıdır duvada
Atım beklermi yaylada
Seyhun görünce beni gözlerinden yaş akar mı?
Ceyhun görünce kollarına sarar mı?

Balkanlarda Akif'in marşı çalar mı?
Yahya Kemal'in ezanı hafızalarda mı?
Bir çeşmem olsun Fatih'ten suyu akar mı?
Balkanlardan bir çiçek koparsam
Yaprağında bin gül kokar mı?

Kırımda İsmail nasıldır?
Gardaşına Tercüman mıdır?
Bir gardaşın var desem tanır mı beni?
Anlatsam dinler mi Dağcı'dan hikayemi?

Ayşe Bengisu AKDAĞ

Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü - 4. Sınıf

Üniversite

2

BİR ESKİŞEHİR YOLCULUĞU

Henüz ortaokul çağındaydım. Eskişehir'e bir okul gezisi düzenleniyordu. Yol boyu büyük bir merakla pencereden dışarıyı izlerken bir kule gözüme ilişmişti. Üzerinde metrelerce uzaktan görülen büyük bir yazı vardı: "Milletine hizmet etmek istiyorsan bildiğin işten başla." İçimden defalarca tekrar etmiştim bunu ve bu cümle o günden sonra hiç çıkmadı aklımdan. Dünyaya, topluma, millete dair fikirlerimin daha yeni yeni oluşmaya başladığı o yaşlarımda, bu cümle benim yol göstericim olmuştu. Bütün defterlerimin ilk sayfasına hep bu satırları yazmıştım: "Milletine hizmet etmek istiyorsan bildiğin işten başla."

Yıllar önce Kırım'dan bir parçaymış gibi hissettiğim Eskişehir'de gördüğüm o yazının, aslında Kırmılı büyük düşünür Gaspıralı İsmail'e ait olduğunu çok sonra öğrenmiştim. Zihnimde uyandırdığı heyecan hala devam ediyordu. Git gide bu kelimelerin mahiyetine daha çok vakıf oluyordum ve onlar da her işimde bana öncülük ediyordu. Gerçekten, vatanını seven ve ona hizmet etmek isteyen bildiği işten başlamalıydı ve bu iş ne olursa olsun onu en iyi şekilde yapmalıydı.

"Millet" diyordu Gaspıralı, "Milletle hizmet" diyordu. Millet neydi, ne demekti, neyin timsaliydi? Ya hizmet? "Millet" ne ırka indirilecek kadar kısır ne coğrafyaya sığacak kadar dardır. Ne "dünya vatandaşlığı" tabiri kadar geniş ve samimiyetten uzak ne de kavim kadar katışıksız... Millet; bütün bu sınırlamaları aşan, maddiyatın çözemeyeceği, ruhen hissedilen bir kavramdır. Millet, "Lisanca, ahlakça ve bediiyatça müşterek olan, aynı terbiyeyi almış fertlerden mürekkep bulunan bir zümredir." Gökalp'a göre ve Gökalp, ancak millet kavramının idrakine vardıktan sonra Türkçülüğün mahiyetini kavrayacağımızı belirtir.

İşte bu millet kavramının idrakine varma fikriyle 20. yüzyılın ilk çeyreği siyasi düşünceler açısından bugünü de belirleyecek olan köklü siyasi fikirlerin teşekkül ettiği, hayata geçirildikleri önemli bir dönemdi. Bu dönemin diğer Batıcılık, İslamcılık gibi düşünce akımlarıyla kıyaslandığında en yeni ve etkili olanı şüphesiz Türkçülüktü. Ziya Gökalp, Yusuf Akçura, Ömer Seyfeddin, Mehmed Emin gibi dönemin seçkin aydınlarının bu fikir hareketi içinde bulunması da ülkenin geleceğini belirlemede çok önemliydi ve bu hızla gelişen, yayılan hareket sadece Türkiye'de değil Türkiye dışında da bir aydınlanma ve çağdaşlaşma yolu olarak görülmüştü. Bu süreçte etkin olan isimlerin başında İsmail Gaspıralı gelmekteydi. Türkler arasında ortak

bir millet bilincinin oluşması için gayret sarf eden Gaspıralı, millet bilincini, Türklük şuurunu şu sözlerle ifade etmişti:

“Siyasi inanç ve görüşümün esası ‘Türkoğlu Türk’ olduğumdur. Önce Türk olmadıkça ne aristokrat olurum ne demokrat. Ne halkçılardan olurum ne sosyalistlerden. Eğer bana ‘ Halin bedbahttır, Türklük yani kavmiyet, milliyet fikrini bırak da saadete nail ol’ deseler, bu yüzden gelecek saadete, bedbahtlığı tercih ederim; ben olmamak ne aklıma uyar ne vicdanıma yatar.”

Gaspıralı’nın kendi benliğinden öteye geçen bu milliyet bilinci uğruna yüzyıllarca atalarımız cenkten cenge at sürüp can verdi, kan döktü. Kanın suladığı topraklardan yeşerdi bu millet. Dinler savaştı, medeniyetler çatıştı, ideolojiler hesaplaştı ve “Bugünün Dünyası” doğdu. Peki ya bugün? Bugün nasıl hizmet edeceğiz vatana millete, nasıl yücelteceğiz Türk’ü, Türklüğü? Türkçülük, yalnızca Türk’ü Türk yapan şeyleri sevmek midir? Hepimiz seviyoruz bu yurdun al bayrağını, zarif hilalini ve yıldızını, “Turkuaz” rengini, yüce dağlarını, tepelerini, deli deli akan derelerini, mavi-yeşil göllerini, denizlerini, kuru toprağını, ormanını, çorak bozkırını... Ama Türkçülük sevdanın yanında bir icra da değil midir? İşte Gökalp’a göre Türkçülük, milleti yükseltmek için çalışmaktır. Bu dava uğruna çalışılmalı, “alınlar terlemeli” dir.

Yükselmek, hazırlanmak... Hangi yarın için? Nasıl bir Türk vatani düşlüyoruz? Nasıl bir ülkenin ferdi olmak istiyoruz? Yükselmek, milleti oluşturan fertlerin el ele, gönül gönüle vererek çalışmasıyla değil midir? “...Çalış çalış ki bekâ, sa’y olursa hak edilir” demiyor muydu Mehmed Akif?

Bu suretle, “Nasıl Türkçülük?” sorusuna “Türk milletini yükselterek” cevabını alan bir Türkçüye “Nasıl yükseltmek?” sorusunun cevabı da Kırım’ın gök mavisıyla ufkumuzu açan, güneş sarısıyla yolumuzu aydınlatan Gaspıralı’ dandır: “Bildiğin işten başlayarak.”

İlkokuldayken okulumuzun yakınında bir kitapçı vardı. Pek giren çıkan yoktu öğrencilerden ama günün birinde gördük ki “Bir kitap alana bir kitap bedava” diye ilan asılmış. Koşa koşa gidip kitap almıştık. Yaşlı amca, hediye olarak bize Ömer Seyfeddin’in ince bir hikayesini vermişti. Hemencecik bitirmiştik. Artık okulun öğrencileri buraya daha sık gelmeye başlamıştı. Ertesi günlerde yine gittiğimizde bir adamla kitapçı amcaı konuşurken bulmuştuk: “Kendini zarara sokacaksın bu gidişle. Ayrıca iki Ömer Seyfeddin hikayesiyle küçücük çocuklara vatan sevgisi mi kazandıracaksın? Boşuna uğraşma...” diye konuşuyordu. Kitapçı amca aldıklarımızı keseye koyduktan sonra karşısındaki adama dönerek söze başladı: “ Ben” dedi, “Asker değilim gideyim sınırda nöbet tutayım gece gündüz, mühendis değilim yeni icatlar yaparak hizmet edeyim, öğretmen değilim ülkemin geleceği için yeni nesilleri yetiştireyim. ‘Gel yap’ deseler beceremem. Kitapçıyım ben. Ondan başka şey bilmem. Eğer benim verdiğim hikayeler vasıtasıyla bir küçük dimağın vatan sevgisi uyanıyorsa yüreğinde, bu benim için en büyük kârdır.”

O kitapçı amcanın düşünceleri ne kadar saf, samimi ve bir o kadar gerçekçi bir milliyetçilikti. Bu anlayıştaki milliyetçilik esas olarak değişime ihtiyacı olmayan, gidilen yolları

değişebilen ama varılan yolu tek olan bir milliyetçiliktir. Bizim için 21. yüzyılda milliyetçilik; “Vatanım benim için ne yaptı?” diye sormak değil, “Ben vatanım için ne yaptım?” diye sorgulamaktır. Bir vatani sevmek coşkulu kelimeleri art arda ekleyip haykırmak değildir. “Milliyetçiliğimiz Türk Milletine bugün lazım bugün...” diyenlere “Bugün milletin için ne yaptın?” diye sorduğumuzda cevap alabiliyor muyuz? Etrafımıza baktığımızda herkes işini çok iyi bildiğini iddia ediyor olabilir. Peki, işlerimizi sadece gerektiği gibi yapmanın yanında milli şuurla yapma gayreti gösteriyor muyuz?

Bu işler nelerdir? Uzaklarda, yükseklerde, aşılmaz dağların tepesinde, zorluklarda aramaya gerek yok. “Devlet değiliz ki vatana faydamız, etkimiz olsun...” diyenlere sormak gerek Çanakkale Harbi’nde Seyit Onbaşı’ya vatani uğruna tonlarca ağırlığı kaldırtan kollarındaki güç mü kalbindeki inanç mıydı? Bunu düşününce yaşadığımız yüzyılda vatanımız için böyle zorluklarla karşılaşmayacağımıza göre ihtiyacımız olan tek şey inançtır.

Bugün hepimiz biliyoruz ki aile, insan karakterinin gelişmesi ve yönlendirilmesinde etkili olan ilk ocaktır. “Ben Tanrı’dan çok şey istemiyorum. Yurdum mesud olsun, yuvam bahtiyar...” sözlerinin sahibi Gökalep’in da sürgünde, ailesinden ayrı geçirdiği süre boyunca onlarca mektubunda belirttiği üzere güzel davranış ve değerler ilk önce aile ocağında öğrenilmez mi? O zaman, toplumsal hayat düzenindeki ilk adımın uygulayıcısı olarak bir annenin çocuklarına ilköğretimi vermesi, aile içi birliği, düzeni sağlaması, iyi bir vatan evladı yetiştirmek için çocuklarına vakit ve çaba harcaması, hayat kurallarını, sevgiyi, saygıyı, görgüyü, yardımlaşmayı, güzel huyları öğretmesi onun için millete yapabileceği en büyük hizmet değil midir?

“Ülke kalkınmasının yolu memleketin kaynaklarını israf etmeme ve tutumlu kullanmaktan geçer.” derken bir ev hanımının evinde boşa yanan ışığı kapaması, bir kova suyu israf etmemesi, elektriğini tutumlu kullanması hatta bir kağıdı geri dönüşüme atması dahi vatana hizmet değil midir?

Milliyetçilik, öğretmenin bir saatlik dersini boşa harcamadan dolu dolu işlemesi, öğrencilerine yeni ufuklar açarak eğitmesi, pazarcının malını hakkıyla tartıp vermesi, çalışanın işine tam vaktinde gitmesi, mühendisin memleket uğruna buluş yapması, bir işçinin terinin son damlasına kadar çalışması, onun teri soğumadan hak ettiğinin verilmesi değil midir?

Toprağımız? Milletimizin asırlardan beri kök salıp genişlediği ve kıyamete kadar varlığını sürdürmesini istediğimiz vatan toprağımız? Bugün milliyetçilik bazen de topraklarındaki bir zeytin ağacını korumak, bir gölü kurumaktan kurtarmak değil midir? Vatan sevgisi, fiziki çevremizin sadece düşman saldırılarına karşı korunmasını değil, aynı zamanda vatan toprağının her türlü kirlenmeye, ağaçsızlaşmaya karşı da korunmasını gerektirmektedir. Fiziksel ve toplumsal çevremizi hayatın her alanında kirlilikten korumamız ve gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde ulaştırmamız milli şuurun en önemli parçalarından biri değil de nedir?

İşlerimizde, fikirlerimizde bu birliğe, bu ortak bilince varırken aslında milliyetçilik en başta dilimizi özenle korumak değil midir? Her gün sabahtan akşama kadar konuştuğu-

muz, yazdığımız dilimizin farkında mıyız? Hassas mıyız ona karşı? Gösteriyor muyuz gereken önemi? “Özenthî” olmak yerine özenli olmak değil midir milliyetçilik? Doğru öğretiyor ve öğreniyor muyuz? Milliyetçilik dil, tarih, kültür birliğine dayanır diyoruz. Okuyor muyuz? Okutuyor muyuz?

İşte bunlar ve daha birçoğu milletin bekâsını sağlayan esas unsurlardır. Bu şuurla yapılan işlerin her biri kendi içinde bir milliyetçilik değil midir? Çağımızdaki milliyetçilik herkesin taşın altına elini koymasıyla, kendi üzerine düşen vazifeyi en iyi şekilde yerine getirmesiyle gerçekleşecek bir olgudur. 21. yüzyıldaki milliyetçilik herkesin işini önce milli şuurla yapmasıyla daim olacak bir milliyetçiliktir. Bildiğimiz iş ne olursa olsun hepimizin ortak hedefi “Bu yapacağım işte vatanıma nasıl yararım olur?” diye sorgulayarak başlamaktır.

Bizler de öğrenci olarak bu şekilde sorgulamalı, çalışmalı ve yapmamız gereken işi en iyi şekilde yapmalıyız. Birileri için değil; kendimizden de öte vatanımız için çalışmalıyız. Türkçülük bilincini yaymak için hep tohum atmalı, çoğu taşa düşse bile birkaçının yeşereceğine inanmalıyız ve bir Eskişehir yolculuğunda görüp yıllardır defterlerime yazdığım o satırları hepimiz aklımızın, kalbimizin başköşesine yazmalıyız: “Milletine hizmet etmek istiyorsan bildiğin işten başla!”

Kaynaklar:

Ziya Gökalp, Türkçülüğün Esasları

Reha Döğüz Türkan, Türkçülüğün Yeni Esasları Yükselen Milliyetçilik

Alparslan Türkeş, Yeni Ufuklara Doğru

Nurettin Topçu, Milliyetçiliğimizin Esasları

Nevzat Kösoğlu, Türk Olmak Ya Da Olmamak

İbrahim ŞAŞMA

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı
1. Sınıf

Üniversite
3
SU

*Elifin doyurduğu, su içirdiği mimin.
Söyle Akifim söyle, bu iman bu aşk kimin?
Sözün kudret ehlidir, bir duadır bir yemin.
Zulme mezar kazıldı kaleminde el- emin.
Sen ki sözün bittiği yerdin hakkın emriyle.
İstiklal muştusunu verdin hakkın emriyle.*

BİR KUTLU DEĞER ÜZERİNE

Yeryüzünü milli ve manevi değerleriyle taçlandırma başarısı gösteren ülkemiz, barışı esas alan dış politikasıyla, köklü tarihi ve geçmişiyle, zengin kültürü ve jeopolitik konumuyla dünyanın parlayan yıldızıdır. Tarihin altın sayfalarını eşsiz mücadelelerle süsleyen kahraman bir ulusun mensubuyuz. Başta büyük önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, kahraman silah arkadaşlarının, şehitlerin ve gazilerin, bizlere mukaddes bir emanet sıfatıyla bıraktığı al bayrağın ve Cumhuriyet'in sevdalılarıyız. O Cumhuriyet ki ulu önder Atatürk'ün önderliğinde milletimizin azim ve kararlılığıyla vücut bulmuş büyük bir eserdir. Bu eser daima ileriye bakan, özgüvenini sağlam tutan heyecanla ve şevkle çalışan bir neslin bugünkü nesillere armağanıdır. Bu armağan bizler için vicdan meselesidir, kültür meselesidir

Biz Türk Milleti olarak tarih boyunca özgürlüğüne düşkün olarak hayat sürmüş bir toplum sıfatını taşıyoruz. Kurtuluş Savaşını da bu azimle kazanmış bir milletiz. Milletçe, birlik ve bütünlüğümüze, barış ve kardeşliğimize sahip çıkarak, temel değerlerimizi her türlü sosyal ve siyasi tartışmanın üzerinde tutarak yol aldık. Hepimizin asli vazifesi tepeden tırnağa kadar, Türklük ruhu ve şuuru ile dolmak, bu gözle görmek, bu kulakla duymak ve bu lisanla konuşmaktır. Bu ruh ve şuurla gücümüze güç katacağımız, şanımızdan şerefimizden ve kimliğimizden ödün vermeyeceğimiz aşikârdır. Kendini bilen ve özünde Türklük ateşi yanan herkes milli şuur ve milli ruh ile önce kendisini geliştirecek, sonra çevresindeki kişileri aynı kutsal ateşle doldurmaya çalışacaktır. Bu çabalar bizleri milli hedeflerimize taşıyacaktır. Bu

minvalde çok daha büyük mesafeler kat edilecek, çok daha büyük başarılarla Türkün bayrağı dalgalandırılacak, arz ile semamız taçlandırılacaktır. Böylelikle Türkiye Cumhuriyeti önünde uzanan aydınlık yolda, emin adımlarla ilerlemeye devam edecek, benimsediği, milli ilkeleri muhafaza ederek uygar dünyanın en onurlu üyesi olacaktır.

Millet olarak hedeflediğimiz seviyeye çıkmak için çaba sarf ederken karşımıza manevi ve maddi alanda birçok sorun çıkmaktadır. Sahip çıktığımız ahlak ve maneviyat hüsnü niyet taşımayan birçok etkenle her gün tahrip edilmeye çalışılmaktadır. Kimliğimizin ve benliğimizin temeli olan ahlak ve maneviyat, edep ve terbiyeyi hiçe sayan güçlerin sürekli saldırısına maruz kalmaktadır. Bu sinsi güç değerlerimizi tahrip etmeyi, her şeyi yakıp yıkmayı kendisine şiar edinmiştir. Özellikle çocuklarımızın ve gençlerimizin gönüllerini ve kalplerini milli şuur ile doldurmayı ihmal ettiğimiz demlerde bu sinsi güç çok daha tehlikeli konuma gelmiştir. Bu bağlamda ana hedefimiz, milletimizin çözüm bekleyen meselelerini elbirliği ile halletmeye çalışmak, yurdumuzun manevi ve maddi kalkınması için elden gelen gayreti sarf ederek manen ve maddeten kalkınmış Büyük Türkiye hedefini gerçek kılmaktır. Bu hedefe de ancak milli ve manevi değerlere sahip çıkılarak ulaşılır. Bu hedefe ancak keder ve kıvanç birliği yapılarak, ortak değerlerimizin çatısı altında kudret bularak varılabilir. Ülkemizi devrin özlenen o büyük Türkiye'si yapacak yola, milli şuur ile milli ruh kapısından girebilir. Türk dünyasının büyük düşünce adamlarından ve reformistlerinden İsmail Gaspıralı'nın Türk Dünyasında birliği sağlamak amacıyla söylemiş olduğu "Dilde, fikirde işte birlik" ifadesi de bu minvalde Türk Dünyasında dil fikir ve işbirlikteliği isteyenlerin düsturu olmuştur.

Milli ve manevi değerlerin de birincil savunucusu elbette yetişen genç nesildir. Her toplumun ömrünü sürdürebilmek, kendi varlığının mücadelesini verebilmek ve hayalinde kurmuş olduğu bir dünyayı gerçekleştirebilmek için ihtiyaç duyduğu dinamiklerden en önemlisi gençliktir. Bir milletin geleceği, gençliğin elindedir. Bu kaçınılmaz bir gerçektir. Gençlik tarafından benimsenmeyen, kabul görmeyen bir dava kesinlikle bizi başarıya götürmez. Onun için gençliğin sahiplenilmesi ve kati suretle ihmal edilmemesi gerekmektedir. Gençliğine sahip çıkan bir toplum istikbalini de kazanmış olur. Soyumuza, yurdumuza ve devletimize en verimli hizmetin milliyetçilik ülküsü ile sağlanabileceğine inandığımız için bu yolda yürümekte olan gençlerin mutlak suretle milli şuurla donatılması gerekmektedir. Bugün toplumumuza baktığımızda içler acısı bir tablo görmekteyiz. Şaşırmış vaziyetler. Bilmem ki nedir akıllarını bu kadar alan. Hangi yangında yanıyorlar. Dik yârların ucunda, dipsiz derin uçurumların kenarında kendi yaratılış amaçlarından bihaber ve dağınık vaziyette geziyorlar. Bu değildi Akif'in "Asım" dediği gençlik. Bu değildi hakkı tutup kaldıracak gençlik. Kendisini tüm ilim silahlarıyla kuşandıran elde ettiği ilmi seviyenin kifayetine inanmayan, ilim yolunda hırslı, açgözlü ve son derece gayretli bir gençliğin özlemindeyiz hepimiz. Türklük yolunda kararlı adımlarla yürüyen Türkçülüğü sırtlanan, damarlarında dolaşan kanın büyüklüğünü bilerek hareket eden bir gençliğin özlemindeyiz. Bu büyük ve tarihi vazifede en büyük yük gençliğin omuzlarındadır. Geçmişimizde olduğu gibi günümüzde de insanların birbirine düş-

man edilmesi için oynanmadık oyunları kalmamıştır. Devlet-millet bütünleşmesinin önüne geçmek için ne gerekiyorsa yapılmıştır. Vatan evlatları terörün azgın sularına kapılmıştır. Toplumun temel taşı olan aile yaşamında karanlık yollara sapılmıştır, Bu tür devasa sorunlarla boğuşmaktan yarınlar hiç konuşulamamıştır. Benliğine kimliğine sahip olmasını bilen kişi geçmişine olduğu gibi yarınına da sevdalıdır. Yarınlardan çok şey bekler, çok şey ister ulusu adına.

Milliyetçilik mutlak suretle sözde değil özde olmalıdır. Bu olgu bizler için bir vasıta değil bir gaye olduğu sürece bizi göklere çıkaracaktır. Bizim milliyetçiliğimiz Hakk'a tapan, halkı tutan halktan olan bir milliyetçiliktir. Bizim milliyetçiliğimiz yalnkılık bir milliyetçiliktir. Bu minvalde milletimize, vatanımıza ta derinden, asırlar ve nesiller arkasından gelen bir ruhla bağlılığımız vardır. Milliyetçi olmak demek vatani menfaatsiz, karşılıksız, mecnunlar gibi, karasevdalılar gibi sevmek demektir. Milliyetçi bir toplumun ferdi olarak bu topraklar için toprağa düşenlerin" çocuklarını bu topraklar üzerinde mesut ve bahtiyar görmek hepimizin ortak beklentisidir. Milliyetçiyim diyen her yürek iç delalet ve ihanetlere kapalıdır ve sefer halindedir. Aynı zamanda dış tehlikelere karşı da temkinlidir. Yaşadığımız süreçler ve takvim yaprakları göstermiştir ki bu topraklara çok göz diken bu topraklar üzerinde egemenlik hayali kuranlar olmuştur. Ancak tarih sayfaları Malazgirt'ten bu yana bu topraklar için kaç nesli birden harcadığımızın da tek şahididir. Bu topraklar bizim son parçamızdır, kanımız kemiğimiz etimizdir. Yeryüzünde müstakil tek Türk Milleti, tek Türk Devletiyiz. "Mete"den başlayıp Milli Mücadele'de can veren son şehide kadar büyük tarihin mesuliyetini omuzlarımızda taşıyoruz. Bu yük omuzlarımızdayken ne başkasına esir olur Türk Milleti ne de zebun. Bu kadar nettir milliyetçilik. Bu kadar kesin ve bu kadar öz. Ancak milliyetçiliğimiz başka milletlere kin duymak değil, kendi milletimize karşı sevgi ve muhabbet esasına dayanır. Temeli Türk olmayanlara düşman olmak değildir milliyetçilik. Bu temel Türk olana dostluk, Türk olanla kardeşliktir. Milliyetçilik başka milletlere karşı saldırganlığı değil, bizden olanı savunmayı, korumayı emreder. Bizim milliyetçiliğimiz, yalan ya da devşirme düşüncelerle asılsız isnatlarla, ahlak dışı ve kuralsız saldırılarla yok edilebilecek bir milliyetçilik değildir! Türk, var olmaya devam ettikçe, doğarken taşıdığı hisler, bütün sinsi fikirlere cevap vermeye yetecek kadar milliyetçidir.

Bizler ortak değerlerimiz ve ülkülerimiz etrafında pervane olup dönen, mazide birlikte yaşamış, bundan sonra da beraber yaşama arzusu içerisinde olan şerefli bir toplumun fertleriyiz. Bu bilinç ve idrak ile bizler Ziya Gökalp'in, İsmail Gaspıralı'nın Türklük şuurunun varisleri ve milli bir davanın savunucuları olmalıyız. Söylemleriyle gönüllerimizde süleymaniyeler inşa eden büyük Türk milliyetçisi, Osmanlı ve Türk toplumbilimci, şair, yazar ve siyasetçi Ziya Gökalp Türklük şuuru ile kimliğimizi birleştirmesi adına dün ne kadar önemliyse günümüzde de aynı önemi taşımaktadır. Milletimizin bu gününü ve geleceğini kurtarma adına Ziya Gökalp'i yeniden tanımalı, yaşamalı ve yaşatma mutluluğuna erişmeliyiz. Yıllardır yürek sesiyle yanımızdan hiç çekilmeyen, biz olan, bizden olan ve bizimle olan Gökalp'i anlamak, anlatmak

onun gözüyle görmek boynumuzda bir buyruktur. Ziya Gökalp'in fikirleri bitmek bilmeyen zamanın yok edemediği ve zayi edemediği bir olgudur. Milletimiz yükseldikçe, çağdaş medeniyet yolunda yürümeye devam ettikçe onun adı da anılacaktır. Milliyetçiliğimizi daha kudretli kılmak ve sarsılmaz temeller üzerine inşa etmek için onun düşünceleri, görüşleri her zaman mihmandarımız olacaktır.

Ülkemizi bayrağımızı hürriyetimizi manevi değerlerimizi gerçekten seviyorsak Milliyetçilik ilkesiyle yola çıkıp toplumun dinamiği olan gençlerin yetiştirilmesi kurtuluşumuz olacaktır. Çocuklarımızı ve gençlerimizi milli ve manevi değerlere sahip bireyler olarak yetiştirmek zorundayız. Doğduğu an kulağına okuduğumuz ezanla başlayan sorumluluğumuz, üzerimize farz kılınan ibadetleri evlatlarımızın hayatına eklenen bir mecburiyetler zinciri olarak değil, ilk günden itibaren hayatının ayrılmaz birer parçası olarak verebilmemizle devam edecektir. Ardından milliyetçilik ruhu en yalın en doğal haliyle yüreklere işlenmelidir. Yapılması gereken tek şey çocuklarımızı gençlerimizi ve kendimizi kaybettiğimiz değerlerle yeniden buluştur-
maktır.

Afra IŞIK

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fak. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

DİLDE, FİKİRDE, İŞTE BİRLİK

“Burası kuzeyde Kuzey deniziyle, doğuda Tuğuzguz ülkesiyle bitişik ve geniş bir ülkedir. Bunlar gösterişli ve cüsseli kişilerdir. Keçe imolinde insanların en ustalarıdır. Zira keçe giyerler. Sürü sahipleridir. Ekinleri darıdır. Yiyecekleri süt ve avdır. Ülkenin soğuğu ve karı çoktur. (...) Bu ülkenin nehri Tabaristan (Hazar) denizine dökülür. Bunlar kış için et biriktirirler. Yazın fazla sıcaktan kurtulmak için mahzenlere girerler. (...) Türklerin şehirleri azdır. Onlar çatılara sahip büyük kubbe çadırlarda yaşarlar.” diye bahsedilir. Köprülü Kütüphanesinde Türklerden. Yazıma bu şekilde başlamak istedim çünkü tarih bir milletin en büyük değerini oluşturur. Alman düşünür Goethe’nin de dediği gibi, iki bin yıllık geçmişinin hesabını yapamayan insan gününbirlik yaşayan insandır. Günümüze baktığımızda pek bir tarihi geçmişi olmayan Avusturalya, Yeni Zelanda gibi ülkeler kendilerine değer oluşturma adına işgal ettikleri ülkelerde ölen askerlerine anıtlar yaptırdığını görmekteyiz. Çanakkale savaşında ölen Anzaklar için yapılan anıt buna güzel bir örnektir.

Gaspıralı’nın düşünceleri doğrultusunda Türk devletlerinin dilde, fikirde, işte birlik sloganıyla BursaTürk ocağının da kuruluş maksadında belirtildiği üzere, İslam milletinin büyük bir parçası olan Türk âleminde içtimai inkılap esasları hazırlayarak Türklerin milli terbiye, ilim, iktisadi, içtimai seviyelerini geliştirmeye ve onları mazisini, ananesini, milletini müdrik hale getirmeye çalışmak esastır. Bu amaç Kemal Atatürk’ün de belirttiği gibi, Türk Ocakları Türk tarihinin kutsallığını, Türk milletinin asaletini anlatmayı başardıkları gün gerçekleşmiş olacaktır. Atatürk’ün bu konuyla ilgili 10. yıl konuşmasında geçen ibareler Ulu Önder’in ileri görüşlülüğünün bariz bir kanıtıdır. Nitekim Atatürk:

Bugün Sovyetler birliği dostumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır. Fakat yarın ne olacağını kimse bu günden kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, tıpkı Avusturya-Macaristan gibi parçalanabilir, ufolanabilir. Bugün elinde sımsıkı tuttuğu milletler avuçlarından kaçabilir. İşte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak o günü susup beklemek değildir. Hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevi köprüleri sağlam tutarak. Dil bir köprüdür... İnanç bir köprüdür... Tarih bir köprüdür... Kökleri-mize inmeli ve olayların böldüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Onların bize yaklaşmasını

bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli, diyerek bu olayların meydana gelmesinden yarım asır önce yapılması gerekenleri söylemiştir.

Türkiye bölgesel güç olma yolunda Kafkasya ve Orta Asya coğrafyasındaki siyasi ve ekonomik gelişmeleri tek başına şekillendirebilecek nitelikten henüz yoksun olmasına rağmen bu ülkelerle ortak hedef belirleme yoluna giderse böyle bir fırsatı yakalayacağı uzmanlar tarafından öne sürülen iddialar arasındadır. Tarihsel açıdan Türkiye'nin Türk dili konuşan ülkelerle ilişkileri 1990'ların başında hız kazanmıştır. Bu ülkelere THY seferleri başlamış, TRT Avrasya kanalı yayına girmiş, okullar açılmıştır.

Bu aşamadan sonra üniversitelerden turizm şirketlerine bankalardan basın yayın organlarına kadar çeşitli yönlerden yapılacak çalışmalar üst düzeyden tabana yayılmalı, Türk cumhuriyetlerinin imalat sanayileri ile yerli sanayimiz arasında enformasyon akışı geliştirilmeli ve bu doğrultuda Kafkasya ve Orta Asya Araştırma ve İnceleme Merkezi işlevselleştirilmeli, standardizasyon ve kaliteye önem verilmelidir.

Saydıklarımız arasında en çok üzerinde durulması gereken standardizasyon ve kalitedir. Küreselleşme ve ekonominin entegrasyonlarının en hızlı bir şekilde olduğu ve bunların giderek daha belirgin hale geldiği günümüz dünyasında standardizasyon ve kalite hem süreci hızlandırmış hem de bu oluşumun bir parçası olmuştur. Günlük hayatımızda ve ekonomide standardizasyon ve kalitenin girmedığı bir yer görmek mümkün olmamakla beraber bugünün dünyasında herhangi bir yerde yapılan üretim, hizmet, kullanılan teknoloji vs. giderek benzeşmektedir. Bu doğrultuda gerek Türk cumhuriyetleri gerekse de diğer bölge ülkeleriyle olan dış ticarette uluslararası standartlara ulaşmak, rekabet gücümüzü artırmanın yanı sıra dış ticaretimizin sürekli gelişimini de temin edecektir. Özellikle ticaretle ilgili yürürlükteki yasaların yetersizliği ya da uluslararası standartlara uygun olmaması hem ticaret hem de bankacılık sektörünü olumsuz etkilemektedir. Devletlerin ekonomisinin kendi para mekanizmasını sağlayacak yasa, sistem ve ödeme araçlarından yoksun olmaları ödemelerin nakit olarak yapılmasına neden olmakta ve bu durum hem bankalardaki iş yoğunluğunu arttırmakta hem de çeşitli risk ve sorunları beraberinde getirmektedir.

Özetlersek, ortak tarih bilincimiz sürekli canlı tutulmalı, Türkiye her türlü gelişme ve ilerlemeye ön ayak oluşturmalıdır. Unutmamamız gereken şey her ülkenin kendi devlet çıkarları olduğu gerçeğidir. Türkiye Cumhuriyeti bu ilişkileri sürdürürken kardeş ülkenin çıkarlarına ters düşmeyecek kadar olgun politikalar yürütmeye çaba harcamalıdır.

İlker KAPANCIGİL

Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi / Müzik

4. Sınıf

21. YÜZYILDA MİLLİYETÇİLİK

Milliyetçilik genel anlamda, dil, kültür veya tarih ile bir bağ oluşturmuş, millet olarak tanımlanan topluluğun yaşamasını ve gelişmesini savunan bir görüştür. Türk Milliyetçiliği, Türk'e ait olan her şeye sahip çıkan, Türk'e ait her değeri savunan, Türk Milleti'ni yaşatmayı ve yükseltmeyi amaç edinmiş bir görüştür.

Türk Milleti'nin ve milliyetçiliğin kaderi geçmiş yüzyılda, yüksek sömürüye (emperyalizme) karşı verilen bir mücadele ile çizilmiştir. Cumhuriyet'in kuruluşu, Türk milliyetçiliğinin devlet hayatında uygulamaya konulduğu bir dönemdir. Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran fikir, Türk Milleti'nin kimseye uşak olmadan, sömürge muamelesi görmeden, siyasi, ekonomik ve kültürel anlamda tam istiklale sahip şerefli ve haysiyetli bir millet olarak yaşaması fikridir. Dilde, ekonomide, eğitimde yapılan devrimlere ve uygulamalara yön veren bu fikirdir. Bir milletin şeref ve haysiyeti, onun bağımsızlığa verdiği önem ve emperyalizme olan tavrıyla ölçülür. Bugün bu tersine dönmüşse, yani milliyetçilik fikri ile millet veya devlet olarak emperyalizme karşı bir tavır konulmuyorsa, bu yine sömürü devletlerinin bir marifetidir.

Dil, bir milleti millet yapan en önemli unsurlardan biridir. Millet olmanın ilk vasfı bir dile sahip olmaktır. Tarih boyunca dillerini yaşatabilen milletler varlıklarını sürdürebilmişler, yaşatamayanlar yok olup gitmişlerdir. Dil, toplumu bir arada tutan harç, kültürü taşıyan ortak bir hazine ve bireyler arasındaki ilişkileri düzenleyen hakem niteliğinde bir iletişim aracıdır. Asırlar boyunca oluşmuş milli kültürün bütün unsurlarını da içinde bulundurur. Milletler konuştukları dillerle birbirinden ayrılırlar. Dilini kaybeden toplum, önce kültürünü, ardından da varlığını kaybeder.

Küreselleşme ile birlikte 21. yüzyılda dilin önemi daha da artmıştır ve gün geçtikçe artacaktır. Günümüz teknolojileri, telefon, televizyon, radyo, sinema, internet gibi iletişim araçları, kıtalar arası boyuta gelmiş, bütün diller ve kültürler için yıkıcı bir tehdit oluşturmuştur. Bundan en çok zarar gören toplumlar, bu teknolojileri üretemeyen ve hazır bulup kullanan az gelişmiş toplumlardır.

Milletimize hizmet etmek istiyorsak, en iyi bildiğimizden başlayacağız. O en iyi bildiğimiz iş ise konuşmaktır. Türkçemiz zengin ve gelişmiş bir dildir. Türkçemizi korumak, geliştir-

mek bir milli görevdir. Özellikle öğretmenler, yazarlar, siyasetçiler, imamlar ve sanatçılar gibi halka seslenen kişiler, dilimizin bütün inceliklerini bilmek ve konuşmak zorundadırlar. Türkçemize sahip çıkarak sadece dilimizi değil, aynı zamanda tarihimizi, gelenek-göreneklerimizi ve bütünüyle milli kültürümüzü korumuş ve geliştirmiş oluruz. Günümüzde okumuş aydın sayılan çevrelerin bile konuşmalarında dilde çağdaş bir üslup kullanmak niyetiyle yabancı sözcükleri kullanmaları moda haline gelmiştir. Yakın çevremde gördüğüm müzisyen arkadaşlarımın, çalgı aleti kılıfına keyz, keman yayına arşe v.b söylemleri, söylemiş olduğum dilde çağdaş görünme çabasıdır. Kavramların yabancı kökenli sözcükleri yerine Türkçe eşanlamlılarını tercih etmemiz gerekir. Atalarımızın “söz uçar yazı kalır” sözünü de hatırlayarak aynı ölçüde yazmamız da gerekir. Yazmak kolay bir eylem değildir. Yazabilmek için çok okumak, çok çalışmak gerekir ki bu yolla bireyin kültürel gelişimi anlam bulacaktır. İsmail Gaspıralı, bir şiirinde *“Hünersizlik yakışmaz bizim millete, bin kılınçka, bir kalem daim galiptir”* demiştir.

Türk’üm demenin suç sayıldığı, devlet idaresindeki birinin milliyetçiliği ayaklar altına aldığı, söylediği, başka bir topluluktan, etnik gruptan olduğunu söylemenin övünme olduğu bu günlerde, tembellikten kaçınarak, okumak, çalışmak, kendi milli kültürümüze, milli değerlerimize sahip çıkmak ve onu geliştirmek 21. yüzyılda milliyetçiliğin anlamını oluşturur.

Kubilay YILMAZ

Uludağ Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler

DİLDE, FİKİRDE, İŞTE BİRLİK

Büyük adamlar tarihi, tarihte büyük adamların yaptıklarının süslemiştir. Takvim yaprakları 1905' i gösteriyorken Rusya da ihtilal olmuştu; düşünce ve basın hürriyetine kavuşmuştu. Gaspıralı İsmail, bütün Türk milletinin büyük milletler arasında verdiği yaşam mücadelesinde " Mağlup ve Mahcup" olmaması için bulduğu çarelerinin özetini bir prensip halinde Tercüman' ın başına ekledi " DİLDE, FİKİRDE, İŞTE BİRLİK"

Türk Irkını Ergenekon dağını eritip, sıkıştığı coğrafyadan kendini kurtaracak çözüm bulunmuştu. Demirci usta rolünü İsmail Gaspıralı, yol gösterici Bozkurtluk görevini " Dilde, Fikirde, İşte Birlik" üstlenmişti.

Türk Birliğinin temelinde kimlik, kültür, aidiyet duygusu, müşterek hedef-idealler ve manevi değerler vardır. Bundan dolayıdır ki dayanışma ardından güçlü bir İŞBİRLİĞİ ve BÜTÜNLEŞME gelecektir. Bu sürece ben " TÜRK BİRLİĞİ STRATEJİSİ " olarak adlandırdım.

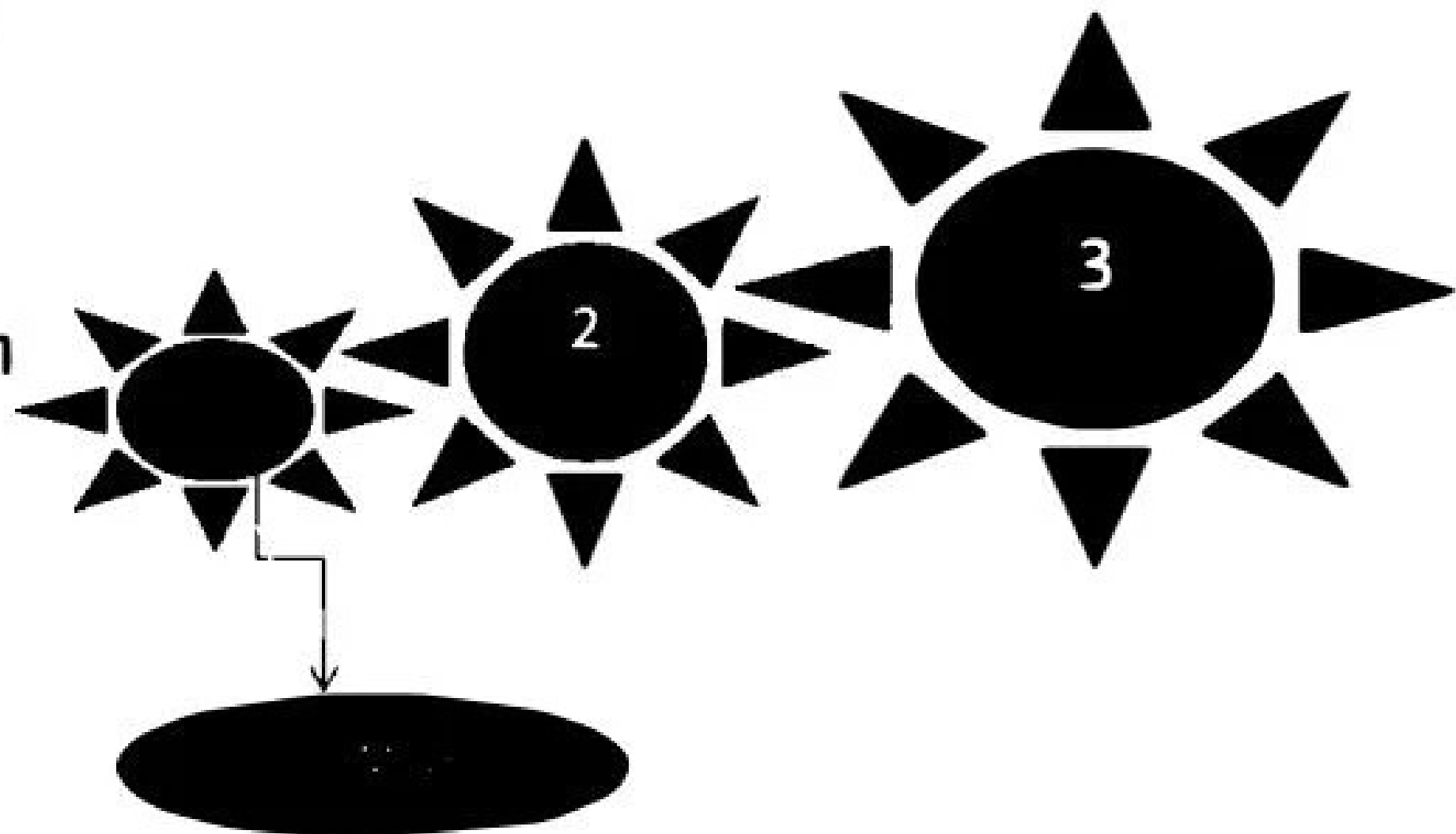
Türk Birliği Stratejisi bana göre hareketin üç çarklısını harekete geçirme süreci olarak görüyorum. Her çarklı bir öncekinden daha büyük o yüzden en sonuncusunu harekete geçirip amaca ulaşmak imkânsız denilecek bir süreç ama ilk çarklıyı harekete geçirip bir sonrakini harekete geçiren bu düzenekte gerekli kuvvet için daha az -makul- enerji harcamak yeterli. İlk çarklıyı harekete geçiren kuvvet ise: Ortak Millete Mensubiyet

Bana göre Hareketin çarklıları

Sosyal- Kültürel Entegrasyon

Ekonomik Entegrasyon

Siyasi ve Stratejik Entegrasyon

Bu süreç ülkelerin kendi iç şartları ve dünya konjonktürüne uygun olarak şekillenecektir.

Böyle bir bütünleşme başlangıcından nihai yapısı olana kadar birbirini takip eden değişik safhalardan geçeceği bir zaman sürecini takip edeceği tabidir. Dünyada görülen ve başarılı olan birliklerin- bütünleşmeler- bize gösterdiği budur.

A-SOSYAL VE KÜLTÜREL ENTEGRASYON:

Türk Devletleri kendi aralarında öncelikle ortak kültür ve sosyal birliği sağlayarak çalışmalarına başlamaları gerekiyor. M. Kemal ATATÜRK' ün 1930' lar da bahsettiği gibi " Hazırlanmak lazımdır milletler buna nasıl hazırlanır? Manevi köprüleri sağlam tutarak; Dil bir köprüdür, Tarih bir köprüdür. Köklerimize inmek ve olayların bölündüğü tarih içinde BÜTÜNLEŞMELİYİZ.

Bu konudaki önemli başlıklar:

A-1) Kültür ve Tarih Birliği Oluşturma:

Türk devletlerin yapması gereken kültürümüzün ortak kültür olduğunu kendi vatandaşlarına anlatmak. Bu çalışmaya ortak kültür bayramımız Nevruz-Ergenekon' u- ortak kutlaması ilk aşama olabilir.

Ayrıca ilköğretimden itibaren hazırlanan ders kitaplarına Türk Dünyası, Türk Kültürü ve Tarihiyle alakalı görsel ve yazılı bilgiler bulunmalı. Bu sayede gelecek kuşaklarda Türk Dünyası algısı oluşur. Bu sebeptendir ki gelecek kuşaklar belli bir ideolojinin gerekliliği değil bizat Devlet politikası olduğu için Türk Dünyasını öğrenmek ve tanımak durumunda kalır. Yazılı ve görsel eserler arasında Servet Somuncuoğlu gibi araştırmacıların Türk tarihiyle alakalı bilgi ve belgelerinden faydalanılmalıdır.

Ayrıca unutmayalım ki; Türk Devletlerinde ki vatandaşlar arasında Türk Birliği fikrini en güçlü olarak besleyecek kaynak öncelikle Türklerin tarihidir. Tarihimiz bize geniş manasıyla " BÜYÜYEMEYİZ KÜÇÜLÜRÜZ" gerçeğini çok açık bir şekilde öğretmiştir.

A-2) Alfabe- lehçe Belirlenmesi ve Öğretilmesi

Türk Devletleri kendi aralarında ortak bir alfabe belirleyerek ortak hareketin ilk adımlarını atmaları gerekir, ardından da dil bilimciler tarafından ortak bir lehçe geliştirmek için çalışmaların yapılması gerekiyor. Bu konuda İsmail Gaspıralı ve Yeni Lisans Hareketinin görüşleri dikkate alınırsa İstanbul Türkçesinin ortak lehçe olarak belirlenmesi – en azından temel alınması- gerekir. Tabi olarak dil bilimcilerin eleştirileri ve önerileri de İstanbul Türkçesine katkıları yapılarak geliştirilip uygulanmaya koyulması daha doğru bir adım olur. Ortak lehçe belirlendikten sonra bunun SÖZLÜK VEYA ANSİKLOPEDİ OLARAK BASILIP KÜTÜPHANE RAFLARINDA TOZLANMASINI BEKLEYEMEYİZ. Ortak Lehçe belirlenmesinin ardından artık bu lehçeyi okullarda çocuklarımıza öğretmemiz gerekiyor. Bu konuda yine İsmail Gaspıralı'nın Türk çocuklarına mahsus iptidai ve tali mektepleri bu gayretlere göre hazırlanmaya ve

düzenlenmeye çalışmıştı. Gaspıralı' ya göre " Usul-i Cedid" yani İptidai mekteplerinde ilköğretim milli lehçelerde olacaktı; fakat üç yıl kadar iptidaiyi de okuyanlar, mutlaka " Ebedi Dil" dediği " Umumi Türk Dili" (Sadeleştirilmiş İstanbul Lehçesini) öğrenecekler ve dördüncü yıldan itibaren öğretim artık o umumi Türk Dili ile yapılacaktır.

Şöyle bir eleştiri gelebilir okul çağını geçmiş olanlar nasıl eğitilecek?

Aslında Türkiye Cumhuriyeti Harf Devrimi nasıl başarıya ulaşmışsa aynı başarılı, istikrarlı ve iradeli politika yeniden uygulanırsa Orta Asya ve Hazar Türk Cumhuriyetlerinde de ortak lehçe ve lafabe konusunda gerçekleşmesi hiç zor değil.

Ortak dil birliğine sahip olmak ortak metinleri okumak ve ortak düşünmeyi sağlayacaktır. Ortak düşünen beyinlerin ortak hareket etmesi kaçınılmaz olur. Kısaca Türk Dünyasında dil birliğinin sağlanması ile hem kültürel hem ekonomik hem de teknoloji vs. sahalarda bir bütünleşme olacaktır. Bunun gerçekleşmesini istemeyenlere verilecek en güzel cevap Ziya Gökalp' in dizelerinde gizlidir:

" Turan' ın bir ili var,
Ve yalnız bir dili var
Başka bir dili var diyenin
Başka bir emeli var."

B-Ekonomik Entegrasyon:

Ekonomik olarak birbirine bağlı olan devletlerin ilişkilerinde de ortak hareket etme gibi bir eğilim oluşmaktadır Soydaş Ekonomik Topluluğu kısaca SET olarak adlandırdığım ekonomik birlik hem AB gümrük birliğine hem Rusya' nın Avrasya Birliği palanına karşı Türk Dünyasının ekonomisini koruyan SET olacaktır.

Bu birlik:

Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, KKTC tarafından anlaşmayla kurulmalıdır. Özbekistan (Siyasi nedenlerden), Türkmenistan (BM Tarafsızlık Politikası) gereği ilk aşamada dahil olmaya bilir. Topluluk her zaman bu iki devlet ve diğer Türk Cumhuriyetleri için üyeliğe açık tutulmalıdır. Özbekistan ve Türkmenistan' ın olmadığı bir topluluğu eleştirip Türk Birliğinin kurulmasının imkansızlığını savunanları o şunu hatırlaması gerekiyor ;

AB ilk kuruluş aşamasında yani AKÇT altı (6) üye tarafından kuruldu. Bugün Avrupa Birliğinin en güçlü üç üyesinden biri olan İngiltere kurucu üye değildir ve birliğe sonradan üye olmuştur.

Yapılacak olan faaliyet örnekleri:

Ortak gümrük muafiyeti uygulamak

Ortak ekonomik mevzuat: Taraf devletlerin hepsinde aynı ekonomik kanun uygulanacak

bu yüzden ortaya çıkma ihtimali olan sorunların önüne geçilecek

Ortak para birimine geçilecek

Ortak Kalkınma Bankası kurulması

Ortak Gümrük Bölgelerinin oluşturulması...

Benzeri ekonomik uygulamalar hayata geçirecek.

Ayrıca şu eleştiriye de cevap vermek gerekiyor.

Bu devletler kendi öz kaynaklarını niye sana ucuz versin?

İktisat'ın temel Kuralı: Bir şeyin bedeli o şey için vazgeçtiğin şeydir. Yani sen eğer doğalgaz'ını, petrolünü daha ucuz fiyattan verirsen aynı şartta seninde onunla eşdeğer ürünü indirimli almak gerekiyor. Bu tabi bir taleptir.

Örnek: Ceyhun nehrinin yukarı kısmında bulunan Kırgızistan petrol ve doğalgaz çıkmayan dağlık coğrafyasının katkısıyla su kaynaklarını enerji üretiminde kullanıyor. Ancak Kırgızistan'ın bu tutumu nehrin aşağı kısmında yer alan petrol, doğalgaz zengini " Özbekistan, Kazakistan, Türkmenistan'ın" tarım arazilerini susuz bırakma/kuraklık tehlikesini doğuruyor.

Eğer Özbekistan petrol ve doğalgaz'ını stratejik ortaklık gereği Kırgızistan'a cüzi bir fiyattan satış yapsa, Kırgızistanda stratejik ortağından aldığı ucuz enerjiden dolayı enerji ihtiyacı kalmaz. Doğal olarak ta hidroelektrik santralleriyle enerji ihtiyacını karşılama yoluna gitmez. Bu sayede nehrin aşağı tarafındaki Özbekistan su sorunu yaşamayacak pamuk başta olmak üzere suya dayalı tarımı gelişecek, o tarım ürününü de yine Kırgızistan gibi tarım ürünü üretemeyen ülkeye satacak.

Şunu da belirtmek gerekir ki Kırgızistanda milli proje olarak görülen Kambar Ata 1-2 barajlarının yapımı Rusya'nın finansman sağlaması üzerine bir Rus firma tarafından yürütülüyor.

Sizce Rusya niçin böyle büyük projeye destek veriyor?

Bence SSCB'de olduğu gibi bölge içinde sürekli bir ayrılık olmasını istiyor.

Yukarıdaki örnekten de anlaşılacağı üzere Soydaş Ekonomik Topluluk (SET) aslında kimseden sadece aynı millete mensup olduğu için ayrıcalık veya imtiyaz göstermesini istemiyor bilakis bütün devletlerinin ortak çıkarını ön görüyor.

Şunu unutmayalım ki: Toplumlar genelde, devletler arasındaki işbirliği birlik hareketlerinin sonunda kendi hayat seviyelerine olumlu katkı gelmesini beklerler, birleşme ile refah düzeylerinin yükselmesinin paralel gitmesini talep ederler.

C-) Siyasi ve Stratejik Entegrasyon:

Büyük Türk milletinin KUTLU ÜLKÜSÜNDE artık son aşama ekonomik bütünleşmeden sonra siyasi bütünleşmeye geçilecektir.

Türk Dünyasında hem çözüm bekleyen ortak sorunların varlığı hem de Türk Cumhuriyetlerin birlikte hareket etme iradelerini daha önce göstermiş olmaları bütünleşme sürecinin temelini oluşturacaktır. Unutmayalım ki Avrupa Birliği sürecinde görüldüğü gibi devletlerin arasındaki bütünleşme süreçlerinin itici gücü genelde devletlerin tek başlarına aşamadıkları ortak sorunların varlığı veya ortak tehdit algılamalıdır. Türk Dünyasında – özellikle Türkistan coğrafyasında - hiçbir devletin tek başına aşamayacağı sorunlar mevcuttur. Bundan dolayı bu tip sorunlar bütünleşme süreçleri için fırsata dönüştürülebilir.

Sorunlardan Bazıları:

Büyük ve Güçlü Devletlerin coğrafyanın tamamını yönetmesi: Büyük güçlerin (ABD-RUS-YA-ÇİN-AB) dışında oluşacak Merkez devletlerin (Türk Dünyası Coğrafyasının) bir bütünleşmesi çevreye karşı direnci artırır. Böylece büyük güçlerden bağımsız bir siyaset oluşturularak bölgenin ve kendilerinin geleceklerini kendileri tayin edebilirler.

Güvenlik Sorunu: Savunmada caydırıcı bir güç sergilemeyen birlik etkinlik ve devamlılık sergileyemez. Ayrıca başta terörizm, uyuşturucu ve sınır güvenliği sorunları çözmek adına ortak hareket edecek bir yapıya ihtiyaç duyulması bütünleşme sürecini olumlu yönde etkiliyor.

Ekonomik Sorunlar: Türk Cumhuriyetler coğrafyayı yöneten büyük ekonomilerin yayılma alanı haline gelmiş durumda Türk Devletlerin kendi içinde daha güçlü ekonomiler oluşturmaları da (SET) çevreye karşı ekonomik direnci arttırır.

Ekonomik alandaki sorunların aşılması ise iki alt başlıkta toplanabilir.

- a-) Enerji kaynaklarının pazarlanması-taşınması
- b-) Gümrük birliğinin kurulması

Ekolojik Sorunlar: Orta Asya ve Hazar bölgesinin kapalı coğrafik yapısı, ülkelerin birbirine olan karşılıklı bağımlılığı, iklimsel değişikliklerin su kaynakları üzerindeki olumsuz etkisi Türk Devletleri arasında " Ortak bir su stratejisi" oluşturmalarını zorunlu kılmaktadır. Su sorununu ekonomik, güvenlik ve jeopolitik alanda etkilerinin olması bu sorunun çözümünün çok yönlü bir işbirliğine gereksinim duyduğunu ortaya koymaktadır.

BÜTÜNLEŞMENİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER.

Türkmenistan'ın takınmış olduğu BM Tarafsız ülke statüsü. Türkmenistan dış politikada tarafsız olmayı seçmiş ve her türlü bütünleşmeden uzak politika izliyor. Ama unutmayalım ki tarafsızlıktan Türkmenistan'ın vazgeçme hakkı var.

Ülkelerin bütünleşmeden sonra egemenliğin kaybedecekleri kaygısı SSCB boyunduruğundan kurtulmuşken yeni bir rejim veya sistemin içine girmek istemiyorlar. Ayrıca örnek olarak sunulan AB parlamentosundaki oy dağılımı nüfusa göre olması da nüfusu az olan

Orta Asya ülkelerinde bir çekince yaratıyor. Bu sorunu çözme için 1960-80 yılları arasında uygulanan Cumhuriyet senatosundaki yöntem benimsenebilir yani her üye ülkeye eşit sayıda parlamenter. Ayriyeten Türk Birliğinin bir başkanı olmak zorunda değil devlet başkanlarının oluşturduğu konseyin sözcülüğünü ve temsilciliğini yapacak "GENEL SEKRETER" yöntemi veya "DÖNEM BAŞKANI" usulleri uygulanabilir.

Bütünleşmeyi oluşturacak ülkelerin farklı dış politika bakışları. AB'de de ortak bir dış politika oluşturma sıkıntısı yaşanmıştı. Üye ülkelerin sayısının fazlalığı gruplaşmalara yol açmaktadır. Buna rağmen üye ülkeler kendi dış politikaları AB'ye üyelik mazeretiyle daha avantajlı olduğunu düşündüklerinden, ortak politikalara uyarlaya bilmektedirler.

Türk Birliği bir bütünleşme süreci bir ülkü olmaktan ziyade gerçekleşmesi zorunlu olan jeopolitik ve jeostratejik bir ihtiyaç haline gelmiştir.

Bütünleşmenin istikrarlı bir şekilde yürütülebilmesi için bizi biz yapan Ortak kültür alanında dönüşümü tamamlamalıyız. Ardından Toplumun tamamında bir birlik inancı oluşturulmalı ve bu birliğin üye ülkelerinin ekonomisi, refahı için gerekli olduğu kanıtlanmalı. Buda üyeler arasında kurulacak ortak ekonomik, güvenlik, enerji, ekolojik birlikler ile üye devletlerin ortak sorunlarını çözümünü sağlanarak yapılmaktadır. Son olarak birliğin (BÜTÜNLEŞMENİN) gerekliliği ve faydacı tarafı başarılı bir şekilde anlatıldıktan sonra eksik olan üye devletlerin de katılımıyla Türk Birliği Bütünleşme süreci tamamlanır. Artık ortak vatandaşlık, müktesebat, dış politika, ekonomi olmak üzere yarı federal bir yapıya bürünmüş bir birlik oluşmuştur.

Bütünleşme sürecinden sonra Türk Birliğinin Hedefleri

Türkçe'nin BM resmi dillerinden birisi olması

Türk Dünyası Birliği BM Güvenlik Konseyi daimi üyeliği

Geçmişin bize öğrettiği " Birleşme için takip edilecek yolu demokratik, gelişmeci, milletin serbest iradesi sonucu ve Ortak Manevi Değerler yönünde olmasıdır. Başarı aklın ve maneviyatın ürünü olacaktır.

Büyük Türk Milletinin HEDEFLERİNİN HAYAL DİYEREK imkânsızlaştırmak: Önümüzde AB gibi dilli, milleti, kültürü ayrı devletler sadece birlik olabilmek için bir araya gelmişse, SSCB dışında hiçbir ortak noktası olmayan Bağımsız Devletler Topluluğu Rusya önderliğinde Avrasya Birliği hedefini gerçekleştirmek isterken Dili, tarihi, Kültürü bir olan ve soyu aynı olan Türk Milletinin, birliğini hayal olarak görmek, kimsenin tek başına karar vereceği bir karar değildir. Hedefi ile Hayali birbirinden ayırıp KIZIL ELMA ÜLKÜSÜNÜN HAYALİNİ KURARKEN TÜRK BİRLİĞİ HEDEFİNE YOL ALMAK UMUDUYLA.

Merve AKSOY

Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Tarih Bölümü - 4. Sınıf

SÜRGÜNDEN TURAN'A

Hüznün sesini duydunuz mu hiç? Ya hüznün kokusu burnunuza çalındı mı? Hüznün hıçkırıklarından damlayan yaşlar kalbinize düştü mü? Ya da bir ağıtın, bir türkünün, bir şiirin çaresizliği teninizi titretti mi? Sabahların çiğ ayazında, ayaklarında kalın botlar, bellerinde keskin hançerler, omuzlarında kocaman tüfeklerle kahpece salınan kaba saba adamların o vahşi kahkalarına şahit oldunuz mu?

Gün; ıssız, soğuk ve kasvetli saçlarını savururken hangimiz feryat figan bir annenin çılgılığıyla ürperdik? Söyleyin bana, en masum duyguların çağında yeşeren çocuk bakışlarının ferini kimler söndürdü? Kimler çaldı çiçeklerin kokusunu? Kimler aldı Türk yurtlarından baharları? Rumeli'de, Orta Asya'da, Kırım'da çekilen acıların, durmadan kanayan onulmaz yaraların ve her biri birbirinden kederli sürgün ve katliamların hesabını sormak hangi Türk nesline kaldı?

Rüstem Behrudî'nin şu güzel mısraları ne de güzel anlatıyor Türk ellerindeki feryadı...

Hezer'i, Baykal'ı, Aral'ı gördüm,
Gördüm can üstedir, yaralı gördüm.
Tanrı'nı bendeden aralı gördüm,
Salam, darağacı... aleyküm salam!
Kırgız'am, Özbek'em, Kazak, Türkmen'em,
Başkırd'am, Kerkük'em, ele görk menem
Senin gözlediğin garib Türk menem
Selem darağacı... aleyküm salam!

Moskof'un bu bitmez tükenmez öfkesi Enis Behiç Koryürek'in şiirlerine de girmiştir:

"Asırlardan bir ses duydum: diyor ki:
-- dinle beni, ey "Moskova" prensi!
Ben "Turan"ın sayhasıyım; ey eski
"Altunordu" hâkanının kölesi!

Unutmuştun beni; fakat ben vardım,
Tufanımın ismi budur: "Türk Moğol"!
İntikamın tanrısına yalvardım:
Ey kuduzlar memleketi, harab ol!"

Kırım, Kafkasya ve Rumeli'deki Türklerin sürgünlerinin ortak paydası şairinde dediği gibi kuduzlar memleketi Rusya'dır! Türk diyarlarına kara haberleri, baskıyı, zulmü ve asimilasyonu eken zalim Rusya'dır! Türkler, yaşadıkları hiçbir memleketin toprağını talan etmemiş, insanlarına zarar vermemiştir; ama bu ahlak yoksunu moskoflar, Türklere her türlü şiddeti reva görmüştür. Asırlardır Türk toprağı olan Orta Asya bozkırlarından, Türk mührü vurulmuş Rumeli'den kadını, çocuğu, yaşlıyı söküp atmak, aynı bir vücudun kalbini vahşice sökmeye benzer.

"Aziz kardeşler! Satmak kolay, almak zordur. Gitmek kolay, dönmek zordur. Yıkılmak kolay, kalkmak zordur." İsmail Gaspıralı'nın bu manidar sözü tam da Türk ellerinin durumunu özetlemiyor mu?

Bir vücudun kalbini sökmek o vücuda yeni bir kalbin takılmasından daha zordur. Ya da tarihten örnek verecek olursak Göktürk Devleti'nin yıkılışından 2. Göktürk Devleti'nin kurulmasına kadar giden süreçte Çin saraylarına hapsedilen Türklerin ızdırabını kim görmezden gelebilir? Kürşad ve 40 Çerisinin kahramanca savaştığı o puslu gece dirilişin meşalesini yakmadı mı?

Sancılı da olsa 2. Göktürk Devleti kurulmuş, bağımsızlık bir kez daha kanıtlanmış oldu.

Bir başka örnekte Ahıska Türklerinden vermek gerekirse; bin bir türlü acıyla vatanından edilen bu kara yazılı Türkler, işkenceyle sürüldükleri topraklara şimdilerde başka yollarla girmeye çalışıyor, oradaki varlıklarını baki kılma yolunda çabalıyorlar. Kırım'da Türkler yine aynı belanın tezahürüyle yine aynı çileye hapsedilmiştir. Aslına bakılırsa gitmekte, yıkılmakta kolay olmamıştır. Düşünün bir kere damarlarda dolaşan kanı temizlemeye çalışmak kolay mıdır? Sürgün dediğimiz illet damarlardaki asıl kanın tasfiye edilip başka gruptan kanın enjekte edilmesi operasyonudur.

Belki bu 'başka kan' vücudu bir süre ayakta tutacaktır fakat asla kendi öz kanı olmadan yaşaması mümkün olmayacaktır.

Sürgüne mecbur bırakılan tüm Türkler, vatanlarından, topraklarından zorla koparılmış fakat bir ağacın köklerinin en derinde kalan parçaları gibi hala izleri silinememiştir. Bir ağacın sökülüp atılması ne kadar kolay olsa da köklerinden yeşeren fidanların büyümesi o denli zor olacaktır. Şu an küçük ve büyümeye meyilli fidanlar, bir çam ağacı edasıyla yavaş fakat emin adımlarla büyüyecek, yazın sıcağında kışın soğukunda yeşilliğinden hiçbir şey kaybetmeyecektir. İşte Gaspıralı'nın gördüğü şey tam da budur. Gitmek ve yıkılmak ne kadar acı sonuçlar doğursa da " kaybetmek" çok kolaydır. " Dönmek" ve " kalkmak" ise güç gerektirir.

Zehirlenmiş bir vücudun gerekli panzehiri almasıyla beden kendini toplayacaktır. Şuan, sürgün edilen Türk ellerindeki soydaşlarımızın durumu tam olarak böyledir. Bir gün sıhhate kavuşan Türk illeri, hastalıklı yatağından kalkıp kaybettiği topraklara dönecek, Türk birliğinin mührü 1071 kadar gerçek olacaktır.

Gaspıralı İsmail Beyin " Satmak kolay almak zordur" sözünü açıklamayı ise bilerek sona bıraktım. Çünkü sürgün yurtlarının kederini taşııyordu. Fakat bugünün Türkiyesini o kadar güzel anlatıyor ki! Atatürk Türkiyesinden sonra başa gelen liderler o kadar fütursuzca davranıp yabancıya Türkiyemizi teşhir etmiştir ki, bu sözü buraya yakıştırmamak olmazdı. Zira " vatana namahrem eli" değdirenlerin cezasını gelecek Türk nesli çekecek, satılığa çıkarılan her karış toprağı için topyekûn mücadele verecektir. "Satmanın" sefasını sürenler, "almanın" cezasını çekenlerin elinde sürünecektir.

Bahçesaraylı İsmail Beyin kelamı üzerine kelam etmek haddime değil. Kendimce yorumlayabildiysem ne mutlu bana. Katliama ve sürgüne maruz kalmış Türk ellerinin sancısını göğsümde taşıyor ve bir gün kurulacak olan TURAN BİRLİĞİNİN SESİNİ DUYUYORUM. Aynı Gaspıralı'nın buğulu gözlerinde Tanrı Dağı'nı, Hazar'ı ve Tuna'yı arzulayan bakışlarında olduğu gibi.

Sözlerime son verirken Türk ellerinin tek sürgününün Turan' a olmasını diliyor, Türk ırkının bekası için çalışan Atalarımı büyük bir şükran, saygı ve sevgiyle anıyorum.

Atalarımın hatırasına ithafen kendi yazdığım şiiri ekliyorum. Esen olsun!

TURAN

Şimdi öyle bir yerde olsam kii...
Tanrı Dağı ' na kursam otağımı,
En zirvesinde içsem kımızımı,
Kopuzumla inletsem Asya' yı...

Şimdi öyle bir fethe çıksam kii...
Ergenekon gibi eritsem zincirleri,
Dize getirsem ulu Atalarım gibi,
Cümle âlemin gelmişini geçmişini!

Şimdi öyle bir hükmetsem kii...
Cihanın tümünde kökbörü ulusa,
Turan eller kutlu zaferlerle dolsa,
İrkimin yasası ebediyen yaşasa

Sinem KAYA

Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü - 2. Sınıf

İŞTE BİRLİK!

İnsan sosyal bir varlıktır. Varoluşundan bu yana birlikte olma vasfı taşımaktadır. Temel gereksinimlerini karşılayan insan kendi türünden birine ihtiyaç duymuştur ve bir arada bulunma ihtiyaçları zamanla birlik düşüncesinin doğmasını sağlamıştır. Farklı kullanımlara sahip olan birlik sözcüğü İsmail Gaspıralı tarafından "bir olmak, birleşerek tekleşmek" anlamıyla can bulmuştur. "Dilde, işte ve fikirde birlik" sloganıyla Türk Dünyasında derin izler bırakmıştır. Bu Türk halkları arasında birlik ve dayanışmanın oluşması için atılan bir adımdır. Türk Dünyasını birleştirerek Türklük bilincini uyandırmak hedeflenmiştir. Düşüncenin hareket noktasını milliyetçilik görüşü oluşturmuştur.

İsmail Gaspıralı'nın bu amaç uğruna üzerinde durduğu ilk konu dil olmuştur. Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir iletişim aracı olduğuna göre ortak kültüre sahip toplumlar bir dil birliği etrafında birleşmelidir. Bu sebeple Gaspıralı, Türk toplulukları arasında tek bir edebi dil kullanılarak kültürel yakınlığın sağlanabileceğini savunuyordu. Öncelikli hedef olarak eğitim ve dil reformunu gerekli görmüştür. Fakat dilde birliğin sağlanması çok uzun yıllar yayılacak bir durumdur. Erken bir sonuca ulaşmak olanaksızdır çünkü yapılacak en ufak bir değişikliğin dahi dile yerleşmesi yüzyıllar sürecektir. Sonucunda ise birbirlerini daha iyi anlayacak bir Türk nesli ortaya çıkacak ve fikir birliğinin de sağlanması kolaylaşacaktır.

Gaspıralı'nın gösterdiği son hedef ise işte birliktir. Ekonomik sorunlara karşı da birlik içinde bulunduğu takdirde Türk birliği büyük ölçüde sağlanmış olacaktır. Bu amaca ulaşabilmek için bazı adımlar atmak gerekir. İlk adım olarak dünya üzerinde yaşayan tüm Türklerin söz sahibi olabileceği bir Türk Birliği oluşturulmalıdır. Oluşturulan Türk Birliği'nde öncelikli olarak tüm devletlerde ortak görülen sorunlar ele alınıp çözüme kavuşturulmalıdır. Ardından birebir devletlerin durumları ele alınarak, halkların refahı için çalışmalar başlatılmalı ve özellikle baskılara maruz kalan Türk boyları masaya yatırılmalıdır. Ekonomik açıdan güçlü olan Türk devletleri öncü devlet konumunda olmalı ve diğer devletler içinde kalkınmayı sağlayacak ekonomik politikalarda söz sahibi olmalıdır. Bu durum aralarında bir sınıf ayrımı oluşturmayacak şekilde yapılmalıdır. Hiç bir Türk başka bir Türk devleti tarafından aşağı görülemez.

Turan coğrafyasında bulunan Türkî devletler arasında vizelerin kaldırılması yoluna baş-

vurularak yakın devletler arasında etkileşim arttırılabilir. Böylelikle toplumlar birbirlerini yakından tanıma imkanı bulacaktır. Bu durum modern dünyada yardımlaşma içinde olan devletlerin ticari hayatlarında da olumlu etki oluşturacaktır. Ülke yatırımcıları Türk Birliği içinde yer alan bir ülkede belirli imtiyazlarla iş yapabilme hakkına sahip olmalıdır. Çalışma alanlarının artmasıyla iş bulma olanakları da doğru orantıda artacaktır. İşsizlik oranının düşmesi kalkınmanın büyük ölçüde gerçekleşmesini sağlayacaktır. Kararlar asla tek bir devletin çıkarı düşünülerek alınmamalıdır. Mutlaka ortak menfaatler göz önüne alınmalıdır. Hiçbir zaman Türkçülük düşüncesinden uzaklaşılmalıdır. Dünya üzerindeki diğer devletlere karşı ortak ve barışçıl bir tutum sergilenmelidir. Batıya asla sırt çevrilmemeli, bilimsel alanlarda gelişmeler takip edilmelidir. Geri kalmışlık durumuna olanak sağlanmamalıdır. Eğitime yapılacak yatırımların arttırılması şarttır. Böylece okur yazar oranları yükseltilerek nitelikli bireyler yetiştirilebilir.

Şüphesiz ki tüm hedefler başarıyla yerine getirildiğinde yeni slogan «Türk'ün Türk'ten başkasına ihtiyacı yoktur!» olacaktır. Türk devletleri, aralarında yapılan bu işbirlikleri sayesinde yükselecektir.

Şeymâ YARDIMCI

Uludağ Üniversitesi Otomotiv Mühendisliği

“Milletine Hizmet Etmek İstiyorsan, Bildiğin İşten Başla.”

(İsmail Gaspirali)

Lügat manâsı olarak, “hizmet”, birinin işini görme. Bir kimsenin hesabına veya menfâatına iş görme, bu suretle yapılan iş, vazife, memuriyet gibi anlamlara gelmektedir.

Dini literâtürde “hizmet” karşılığı: Allah’ın dininin yücelmesi adına ortaya konan her türlü maddi ve manevi gayret ve çalışma, olarak ifâde edilebilir.

Türkiye’nin yetiştirdiği, kelim ve kalem sahibi bir büyüğümden dinlemiştim:

“Çin’in Başkenti Pekin’de içki içmeyen, kumar oynamayan bir Müslüman varmış. Çok çalışır, az konuşurmuş. Bazı kimseler, “Burası Darü’l Harptir. Faiz bile yiyebilirsin.” deseler de o, İslamiyet’e ayna tutabilmek için bunlardan kaçınırmış. Hiç kimsenin hakkını yemezmiş. Borcunu ya zamanından evvel öder veya ödeyemeyecek duruma düşerse, haber verir, özür dilermiş. Zaten yemesi ve giymesi de çok basitmiş. Az konuşmasına rağmen güzel ve öz konuşurmuş. Elbisesi daima temizmiş. Bir işte çalışırmış; o işi en iyi bilen o imiş. İşine zamanında gelir, ter dökermiş. Paydostan evvel ayrılmaz, herkesten sonra çıkarmış.

Dinden imandan hiç bahsetmemesine rağmen İslam’ın emirlerini yapıp, yasaklarından kaçarmış.

Bazı toplantılarda komünistlerin kötü hareketlerini anlatanlar olurmuş. O, bunları duyunca içi kan ağlarmış. Çünkü komüniste kızanlardan bazısı borcunu ödemez, bazısı sözünde durmaz, bazısı da bindiği dalı kesecek kadar yaptığı işten habersizmiş. Bu sebeple dudaklarına kilit vurulmuşçasına susar, ahmaklardan kaçarmış. Dolayısıyla kalabalık bir memlekette yalnız yaşamak zorunda kalmış.

Bir gün Pekin halk mahkemesi onu tevkif etmiş. Suçu, İslam’ı yaşamakmış. Hakim diyor-muş ki, “Sen Müslümansın, bunu biliyoruz. Fakat diğer Müslümanlardan farklı bir Müslüman’ sın... İşte bunun için seni tevkif etmek zorundayım. İslamiyet’i kendi şahsında yaşadığın gibi O’nu başkalarına da sevdireyorsun. İşte buna izin veremeyiz. Bunun için senin yerin Güneş görmeyen zindanlardır.”

Adamcağız düşünmüş, “Yalnızlık... Binlerce insanın içinde de yalnızdım, zindanda da

yalnız olacağım. Ne fark eder?” Sonra içine bir Güneş doğmuş. Kış ortasında sanki baharı, zindanda ziyafeti bulmuş. İslam’ı yaşadığı için bu hallere düştüğünden, İslamiyet’in sahibi olan Allah, ona huzur vermiş.

Savaş esirleri vardır ya...

Bir de onları kontrol eden nöbetçiler... O nöbetçilerin omzunda silah vardır. Ve o silahların da namlusu... İşte esirler, o namlunun ucunda hayat bitmesin diye, bitmez zannedilen işleri bile bitiriverirler. Hiçbir zaman, hiçbir an “yoruldum” demezler. Hasta olsalar bile dilleri varmaz ki söylesinler. Çünkü nöbetçi er, “Sen işe yaramıyorsun! Boşuna ekmek yeme!” deyiverir; belki de bir kurşuna acır, ya süngüsünü saplar veya tekmeler... Bir esir ölmüş; kimin umurunda...

Bütün bunları düşünmüş adam.

“Ben Müslüman’ım! Menfaat kulesinde yükselen, şöhretin sancağını açan; gururun mâbedinde, ahmaklık mihrâbına yönelen insanların içinde mahkûm olan bir insanım. Yani hem esir, hem Müslüman’ım! Çalışmaktan başka hiçbir sermâyem yoktur. Her işimin ağırlığını, hem de esirliğin akla gelmez çilelerini çekip, şahsi dertlerimin bütününü unutmuş bir kimseyim. Artık ben parçalanmış bir gemiden, denize düşen kazazedeyim.

Sadece ve sadece intihar etmemiş olmak için, kah yüzüp, kah çırpınıyorum. Fakat başımı suya batırmayacağım. Gücüm yettiği sürece, başımı dik ve suyun dışında tutacağım.”

Bir otomobilin motoru paslanmaya yüz tutmuşsa trafik kazalarından ona ne? Sigortalar atmışsa avizeler işe yaramaz. Yangın çıkan bir evde ziyafet sofrasına oturulmaz. Bunun için bir Müslüman, her şeyden evvel kendi iç dünyasını Darü'l İslam (İslam Memleketi) yapmak zorundadır. İslam yurdu olmayan bir vücudun giriş kapısına asacağı Tevhid Bayrağı insana ne kazandırır?

Denizde olmasına rağmen yanarak batan çok gemi vardır.”

21. yüzyılda bu olayda yer alan gerçekleri görmeye, tefekkür etmeye ve yaşamaya muhtacız.

Milliyetçilikte ana maya; sadece kendini değil, çevresini ve tüm insanlığı düşünmek, onların içinde bir fert olarak hizmeti ve gayreti düstur edinmektir. Mensubu bulunduğumuz en üstün din olan İslamiyet’te böyle buyurmaz mı?: Kendi için istediğini, başkaları için de istemeyen sâlih kul olamaz. Bir kişi öldüren, tüm insanlığı öldürmüştür. Bir kişi kurtaran tüm insanları kurtarmış demektir. Bir müminin azalarından birine iğne batsa, bütün azalar sorumludur, Millet ve Ümmet Cemaatlerinde de aynen böyle değil midir?

İnsanların en hayırlısı topluma yararı olanlardır. Hizmeti kendi menfaatinden üstün tutanların yaptıkları hizmet ve önemli bir noktada nefisle mücadelede en büyük cihaddır.

Millete, devlete, kendine, ailene, çevrene, topluma hizmet; önce nefsini bilmek ve kendi kabiliyetin doğrultusunda iz bırakmak, eser vermek, boş kubbede boş bir seda olmak demektir.

Türkiye’de yıllardan beri yanlış, eksik veya boş olarak izlenen MİLLÎ EĞİTİM Politikası, fertlerin kendi bildiğinden değil, dayatma bir plan/programla ileriye gitmek için zorla iteklemek zaman kaybı değil midir?

Herkes kendi bildiği iyi işle işe başlar, âzimle devam ettirirse, gelecekte eserler meydana gelir, harabeler mâmûr olur.

• **“Dilde, İşte, Fikirde Birlik.”**

Birlik ve beraberlik, insanlık tarihi boyunca daima çok önemli olmuştur. Başarılı olmak ve hakkını korumak için güçlü olmak gerekir. İnsan toplulukları hedeflerine ulamak ve başarılı olmak için güçlü olmak zorundadırlar. O gücü, ancak birlik ve beraberlik ruhu ile yaşadıklarında kazanabilirler. Birlik ve beraberliğin vazgeçilmez unsurları, kendinin ve ait olduğu toplumun menfaatlerini bilmek, sevmek ve karşılıksız fedakârlıktır.

Milletimiz, Kurtuluş Savaşı sıkıntılarının birlik ve beraberlikle yenildiğini, çabala-
ma yolunda aşamayacağı engelin de olmadığını kanıtlamıştır.

Kurtuluş Savaşı’nda Türk insanının millî birlik ve beraberliği destan olarak tarihteki yerini almıştır.

Savaşla kazanılan Millî Birlik, barışta dil, iş, amaç, fikir, ahlak, ekonomi, bütün temel değerler, bırakılan miras ve beraberlikte de olmalıdır.

Dilini, dinini, işini, fikrini, birliğini kaybeden ekonomik güçten düşmüş fert ve toplumlar, Devlet ve Milletlerin geleceğinden endişe edilir.

Hak kitabımız Kur’an’ı Kerim’de yer alan: *“Hepiniz toptan sımsıkı Allah’ın ipine sarılın, parçolanıp ayrılmayın. -ÂL-İ İmrân-103)* kurtuluşun yükselmenin, dünyaya örnek ve lider olmanın en güzel reçetesidir:

Dedem Şair Kemâli sayısız kitaba bedel bir şiirinde

BİRLİK/BERABERLİĞİ şöyle anlatır:

Vatanda Birlik/Dirlik; gayret, âzimle olur,

Herkes birlikten yana, hangi birlik, ikilik?

Açılır hacet kapı, istek s tâzimle olur,

Vahdet derler adına, kitap yazmaz ikilik.

BİR OLALIM HER DAİM, PİR KALALIM HER SÂİM.

Emirler “Birlik”tedir; ayrılık zulüm, ölüm,

Birlikte dağ aşılır, ikiliğe şaşılır,

Herkes ne derse desin, bunu böyle bil gülüm,
Birliğin sayesinde, ağır yükler taşınır,
İKİLİK YOK, BİRLİK VAR, SAADETLE, DİRLİK VAR.

Helâk oldu kavimler; şirk, ikilik yüzünden,
Tefrika illetinde, binler olan cüzünden,
Peygambere isyanda, ayrıldılar sözünden,
“On Emr’i unuttular, maya tutmaz özünden,
ALLAH BİR, PEYGAMBER BİR, KİTABÜLLAH KUR’AN BİR!

Açın Tarihe bakın, nerde Nemrut, Firavun?
Ebu Cehil yok oldu, geçmedi inadından.
Edep/Hâya nerede? nefret, kin dolu oyun,
Vahdet kâselerinin, bal şerbetli tadından,
HEPİMİZ OLDUK BİR EL, VAHDETE KOŞ, SEN DE GEL!

Şer güçlere aldanma, yalan söylerler kanma,
İslam’ı anlatırsan, hemen seni kınarlar.
Altın tasın içinde, zehir/zıkkım sunarlar,
Güdümlü her medyanın, ateşinde sen yanma.
BİRLİKTİR İLK SÖZÜMÜZ, İMAN DOLU ÖZÜMÜZ.

KEMÂLİ yıllar yılı; vahdeti söyler, yazar,
Zerre kadar hayırda, boşa gitmez emekler,
Kabrinin kapısında, Ecel-i Ölüm bekler,
Asr-ı Saadet gelsin, Cihan’da olsun hazar.
BU OCAK DA KÖZÜMÜZ, NURDAN CEMÂL YÜZÜMÜZ.

- “Aziz Kardeşler! Satmak Kolay Almak Zordur. Gitmek Kolay, Dönmek Zordur. Yıkılmak Kolay, Kalkmak Zordur” (İsmail Gaspıralı)

“Satmak/Almak-Gitmek/Dönmek-Yıkılmak/Kalkmak” kelime veya mefhumlarını anlat-

mak ve yaşamak kolay değildir. İnsanın sevdiği bir varlığı ve ya değerlerini satması ile geri alması arasında uçurumlar kadar fark vardır. Orta Asya, Rumeli, Kırım ve daha birçok sıra ocağından ayrılmak zorunda kalan insanların, ailelerin maddi/manevi değerlerini, hayatını geri alabilmek mümkün müdür?

Gidilen yerden geri dönmek, hasret ve acının ifâdesidir. "Gidilen yere boş gidilmez Rab-bim, ben boş gelmedim, suç getirdim. Dağlar çekemezken o ağır yükü, iki sırt belimle pek güç getirdim" diyen Ehi Dil, bu ayrılığın, hasretin ve sılanın temel değerlerini, acısını çok iyi bilenlerdendir.

"Bu Ülke büyüüp Turan olacak, düşman ülkeleri viran olacak!" diyen kişinin benliğinde, idealinde, arzusunda, Dua/niyazlarında mübarek bir ülkü ve iştiyâk vardır.

KEMÂLİ bir şiirinde sorar ve cevabını yüreğinde verir:

NEREDE?...

Sınırları biz geçtik, yağız atlar nerede?.

Nerede "Dorutay" lar, "Akıncı"lar nerede?.

Süvari gitti diye, ağlar ana nerede?

Hicrânı Derde kattı, özdeki dert nerede?

MAYADAKİ ASÂLET, MEYDANDA MERT NEREDE?

KÂBUS OLMUŞ ATÂLET, DİVÂNDA SERT NEREDE?

Şanlı tarih, Ecdâdım, o sırlarla yücelmiş,

Orduları devirmiş, Altay Dağları delmiş,

Küfür dolu sineler, hemen imana gelmiş,

Kaos Asrı densizlik, bâtıla taviz vermiş

YÜREKLERDE SESSİZLİK, SERENÂTLAR NEREDE?

DUYGULARDA HİSSİZLİK, ÖZ SANATLAR NEREDE?

Gönülde umut olur, o en büyük bir tutku,

Asırlardır bekleriz, Güneş'in hasret ufku,

Han, Hakan, Beylerbeyi, haykırdı cihat nutku,

Ezel/Ervâhtan beri, Müslüman bilmez korku.

**DUDAKLARDAKİ TEVHİT, İMÂNDÂ AŞK NEREDE?
SADECE KALDI MEVLÎT, GÜMÂNDÂ MEŞK NEREDE?**

Fikirlere düştü kar, değerler yara aldı,
His, sevgiler, düşünce, aşk ufkumuz daraldı,
Sevdâyâ ateş düştü; yandı, yaktı, karardı,
Kadere isyan mı var; gül benizler sarardı.

**OBA, NİYAZ, DUÂMIZ, KÜHEYLÂNLAR NEREDE?
ÇAĞDAŞ OLDU YUVAMIZ, O CEYLÂNLAR NEREDE?**

Onlarla Cennet olmuş, bize ait serhâtlar,
Yağız, beyaz, al atlı, süvâriler nerede?
Tuğlarla yarışan baş, ellerdeki bayraklar,
Derdimi bine katla, şifâ Lokman nerede?

**TARİH ÖKSÜZ MÜ KALDI, YAZAN KALEM NEREDE?
GAFLETE KİMLER DALDI, MÜSLİM, MÜMİN NEREDE?**

KEMÂLİ feryat neden, kalemin neden üzgün,
Günahla yüklü beden, Edep/erkânda düzgün,
Yurda ihânet eden, siperde kalan sürgün,
Yalan/Talanla giden, hesap sorulur bir gün,
**DOĞRUYU YAZAN ELLER, SÖYLEYEN DİL NEREDE?
BEŞİK GÖTÜRDÜ SELLER, MUSA'NIN NİL NEREDE?**

Yiğit yıkıldığı yerden ayağa kalkar amma, çektiği zorlukları sadece kendi ile Allah bilir. Allah nûrunu tamamlar... Zerre kadar hayır ve şerrin, çilenin, acının, feryadın, zulmün karşılığına tahammül edenlerin mükâfatını mutlaka verir. Sabredenler her zaman murada erer.

Seyfullah Yılmaz ÇAĞAN

Uludağ Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi

3. Sınıf

DENEMEM

Tarih olarak bilebildiğimiz bilim dalının bilinen en geçmiş dönemini irdelediğimizde mevcut milletler arasında Türk milletinin de halihazırda bulunduğunu fark ederiz. Yani bilebildiğimiz tarih başından itibaren her dönemde varlığını sürdüren ve coğrafyalar tanımayan bir ırka mensubuz demektir bu. Tarihin başından beri 16 büyük devlet ve yüzlerce de irili ufaklı devletlerimiz, büyük küçük kavimlerimiz, hür özerk azınlık esir birçok parçamız bulunmaktadır. Orta Asya'da, doğduğumuz o zamanlarda çevre uluslara nazaran azınlık fakat birlik ve beraberlik açısından en sağlam yapıda vakitlerde azla çoğa hükmetmiş kültürümüzü, örfümüzü, adetimizi, gayemizi, ülkümüzü dostumuza ve düşmanımıza sergilemişiz. Hiçte kolay olmayan uğraşlar vererek çevre kavimleri egemenliğimize almış diğerlerini vergiye tabii tutmuşuz. Mete Han döneminde yapılacak bir savaşta dağdan aşağı izleyen devlet adamlarının düşman Çinliler karşısında bir avuç gördükleri Türk ordusuna ne olacağını düşünürken önlerindeki Mete Han'a sordukları 'Ne düşünüyorsunuz' sorusuna Başbuğlarının verdiği 'Ben bu kadar Çinliyi nereye gömeceğim?' cevabı sana ne ifade etmektedir? Doğru bir dava adına toplanmış ve bir olabilmiş bir avuç insan sence nasıl inanılmaz başarılar elde eder? Hiç de kolay olmayan bir devlet kuruluşu 150 yıl sonra bir Hun Kağanı'nın Çin'e katılma kararıyla nasıl kolaylıkla darbe alır. Kardeşi Çiçi'nin bağımsız Türk Devleti hayaliyle batıya hükmetmeye başlaması Hunları ikiye böldüğü gibi tamamen yok olmaktan kurtaran uzun uğraşlarla yaşama ülküsü oluşturmuştur. Peki neden yapmak zor ve yıkmak, yok etmek, mahvetmek daha kolay gelir insana. Günümüzde bir bina inşaatı bile yıllar alırken yıkmak neden bazen düşünce süresine düşer? Neden, nükleer füzeler vb. dünya yararına kimyasal atıklar, silahlar bir kalem yapamaz? Ya da insan neden bir örümceğin ayağını yapamazken - yaratamazken Yaradan'ın mahlukatı örümcek familyasını yok etmeye çalışır? Kara Kağan'ın birkaç hatasıyla aç kalan, kıırma uğrayan, mahvolan ve sonunda Çin'e esir olan Köktürk Kağanlığı nasıl olur da Kürşad'ları ve yüzlerce isyanı, yüzbinlerce canı ve milyonlarca denemeye rağmen İltiş Kağan'a kadar 50 sene neden kurulamaz? "Yıkmak kolay, yapmak zordur. Hayvanlar da yıkar. Önemli olan yapmaktır." diyen hocalar ne anlatmak ister? "AZİZ KARDEŞLER! SATMAK KOLAY, ALMAK ZORDUR. GİTMEK KOLAY, DÖNMEK ZORDUR. YIKILMAK KOLAY, KALKMAK ZORDUR." Sözüyle İsmail Gaspıralı'nın söylemek istediği ne olabilir? Kutluk Kağanlığı'nın yıkan Uygurlar

ve diğer boylar neden aralarında kavgaya tutuştular da Uygur Devleti de geniş topraklarda ömrünü kısa tutabildi? Tarihin en başından beri özgürlüğünü, hürriyetini açlığa, çıplaklığa tercih ederek baş edemediği yerde göçen ve uygun fırsatta devletini kuran millet birliğimizi bozmamamız adına örnek oluşturmaz mı? Orta Asya'dan Kafkasya'ya, Avrupa'ya Sibirya'ya, Anadolu'ya, Hind'e, Çin'e, Afrika'ya göç eden Türk kavimleri aradan on asırdan fazla geçmesine rağmen geriye dönebilmişler midir? Kırım'dan kovulan Tatarlar Sibirya'da nasıl bir hayat sürmekte acaba? Rumeli'ye gidenlerimiz Türkeli yapamadan geri dönmek zorunda kalanlar dışında orada kalanlar nasıl bir hayat sürmekte. Son yüzyılda kurban vb. etkinlikler vasıtasıyla gidilen Tunuslar, Cezayirler, Faslar'da neden Osmanlılar gelmiş cevabı yankılanmakta, neden beklenmekteyiz? Türk Okulları vasıtasıyla belki on belki yirmi asır sonra başlatılan geri dönüş hikayeleri Ata Vatan'da sence nasıl karşılanır? Belli amaçlar doğrultusunda birlik içinde yapılan göçler aradan geçen uzun zaman sonrasında birliğin bozulması sonucu kültürel özelliklerin feshine sebep olmakta Hazarları Museviliğe, bazı kavimleri Çinliliğe, Macarları, Bulgarları Hristiyanlığa itip Türklükten kopmalarına sebep olmaktadır. Osmanlı'dan kopan toprakların şu an dünyanın en sorunlu bölgelerinin çoğunluğunu teşkil etmesi zor ama yüzyıllarca süren kuruluş mücadelesine göre kolay bir yıkımın sonucu Osmanlı Birliği'nin değerini ortaya koyar.

Vecihilerin, Mehmed Akiflerin, Necip Fazılların, Karabekirlerin, Mendereslerin yapmaya çalıştığını bir kalemde silen ve binlerce emeği hiç eden devletin içindeki hainlerin ve onlara hükmeden yabancı güçlerin çok çalıştığını iddia etmek gerçekçi olmasa gerek. Tarihimizi hiçe sayarak kabul ettiğimiz binlerce inkılabın bizi ne kadar Türk ne kadar Müslüman bıraktığı meçhuldür. Kendimizi bilmediğimiz, milli değerlerimizi göremediğimiz şu zamanlarda başka devletleri örnek almışız. Tarihi olmayanın bilmem ne hayali kahramanına taparken Mute'lerimize, Çaldıran'larımıza, Mercedabık-Ridaniye-Kaniye-Dumlupınar-Mohaç-Malazgirt'lerimize yalan misaliyle bakmak Kosava'da ve Bursa'da yapan hükümdarımızın aynı kişi olduğuna inanmamak nasıl bir gaflettir? Birilerinin ampulü, yerçekimini, onu bunu bulduğu uygarlık harikalarını en yükseğe taşıırken İbn-i Sina'ların, Gazali'lerin, Piri Reis'lerin, Farabi'lerin, Eyyübi'lerin, Gaznelilerin deyim yerindeyse Fiziği, Tarihi, Cebir'i, Astronomi'yi bilmem ne kadar ilmi bulmalarını, öncülük etmelerini hangi akıl hiçe sayar ki yok değerinde saymaktayız veya hikaye diye anmaktayız. Yapabildiğimiz en iyi işte ileriye gitmeliyiz. Bildiğimizi uygulamalı-uygulatmalıyız. Kendi sanatımızı sunmalıyız ki kaderi İstanbul olan mesleği İstanbul olan herşeyi İstanbul olan Fatihler olabilelim. Peki ya dünyada herşeyin iyi, mutlu, üstün olduğunu düşündüğümüz-düşündürtüğümüz şu anda-ortamda biz esirsek, asimile olmuşsak, Türklükten uzak, İslam'dan ıraksak ve bize yaşadığımız hayat güzel geliyorsa... Günümüzde asgari ücretle yaşayanları köle görmememe ne engel olabilir? Peki Asya'da Afrika'da 1 dolara çalışanlar eşit insanlar mı bir Amerikan'la. Eşitliği iddia edenler acaba üstünlüklerini mi sağlamaya çalıştılar bununla? Vazgeçtiğimiz davamızla, topraklarımızla, insanımızla bize üstünlük sağlayanlara önümüze bir parça ... attıkları için mi sempati duyuyoruz? Adil olmak bizden

türemişken neden başkalarının adaletine sığınıyoruz? Türksek; Ülkücüler, İslamcılar, şucular bucular diye neden bölünüyoruz? Peki çabuk yıkıldığımız halde neden çabuk toparlanamıyoruz? Eğer hepimiz kendi başarılı olduğumuz ortamda varlığımızı sürdürürsek ve birliğimizi sunarsak Türk Devletimiz sence ne kadar büyür? Büyümez mi? Emin misin? 400 çadırdan dünyanın yarısına çıkıldıysa 300 milyon uzayı selamlamaz mı?

Türkçülük Türk milletini yükseltmektir ya neden günümüz milliyetçilik-ırkçılık iddialarını bizi yükseltmeyi amaçlayan aziz davaya hançer gibi saplayalım ki!

Eğer şu anda dünyada bulunan bağımsız Türk Devletleri ile ekonomik, sosyal, siyasi, ferdi irtibatımızı sürdürürsek, Özerk Devletlerimizi desteklersek, Azınlıkta bulunduğumuz yerlerde gücümüzü birleştirirsek ve esir olanlarımıza el uzatırsak en kötü ihtimalle 300 milyondan fazla müttefiğimiz bulunmaz mı? Peki ya daha fazlasına yeltenirsek, sence ne olur? Abdülhamid Han'ın yıkıldı yıkılacak olan devletini 33 yılda muazzam güce ulaştırması hilafet birliğini sağlama gayesi doğrultusunda gerçekleşmedi mi? Ya başarılı olabilseydi... Ya fesat çıkaran rakiplerini ezmeyi düşünseydi... Ya birlik sağlansaydı dünya savaşlarının durumu ne olurdu ve şu an aç-tok değişimi olmaz mıydı?

